

Krista Hurttila

STRATEGISEN KUMPPANUUDEN MERKITYS VALTIONJOHDON LEGITIMITEETTIIN

Tapaustutkimus Arabiemiirikuntien ja Kiinan
kokonaisvaltaisesta strategisesta kumppanuudesta

Johtamisen ja talouden tiedekunta
Pro gradu -tutkielma
Huhtikuu 2024

TIIVISTELMÄ

Krista Hurttila: Strategisen kumppanuuden merkitys valtionjohdon legitimitettiin – Tapaustutkimus Arabiemiirikuntien ja Kiinan kokonaisvaltaisesta strategisesta kumppanuudesta
Pro gradu -tutkielma
Tampereen yliopisto
Politiikan tutkimuksen tutkinto-ohjelma
Huhtikuu 2024

Tämän pro gradu -tutkielman tarkoituksena on ymmärtää ja selittää pienen Lähi-idän valtion Arabiemiirikuntien ja nousevan supervallan Kiinan kahdenvälisten suhteiden dynamiikkaa sekä valtioiden yhteisiä intressejä suhteiden kehittämiseksi. Tutkielma pyrkii selvittämään Kiinan ja Arabiemiirikuntien kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden merkitystä Arabiemiirikuntien valtionjohdon legitimitettiin, ja selittämään miten Arabiemiirikunnat pyrkii hyödyntämään suurvaltakilpailua ja Kiinan kasvavaa alueellista roolia omien strategisten intressien edistämiseksi. Tutkielma on selittävä tapaustutkimus, jossa valitun aineiston analyysimenetelmänä käytetään teorialähtöistä sisällönanalyysiä. Tutkielman teoreettinen viitekehys on rakennettu kattavan tasapainoiluteorian ympärille.

Tutkielman teoreettinen otaksuma on, että luotu kokonaisvaltainen strateginen kumppanuus Arabiemiirikuntien ja Kiinan välillä on erityinen strategia, jonka avulla Arabiemiirikuntien poliittinen eliitti pyrkii vastaamaan valtion sisäisiin ja ulkoisiin uhkiin sekä näiden yhdistelmiin. Koska Arabiemiirikuntien hallintojärjestelmää voidaan pitää autoritaarisena, teoreettinen otaksuma täten on, että valtionjohdon ensisijaisena tavoitteena on pysyä vallassa ja mahdollistaa hallinnon jatkumo, keinolla millä hyvänsä. Tämä lähtökohta antaa ymmärtää, että valtionjohto on valmis solmimaan kumppanuuksia niiden maiden kanssa, jotka turvaavat sen legitimitetin ja vallan jatkumon mutta saattavat vaarantaa valtion muita intressejä, kuten sen turvallisuusintressejä.

Tutkielman tulokset osoittavat, että Arabiemiirikuntien ja Kiinan suhteiden ytimessä vaikuttaa vahvasti talouspoliittinen yhteistyö. Maiden välinen turvallisuusyhteistyö on tarkasteluajanjaksolla vähäistä. Taloudellisen ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön lisäksi maat ovat sitoutuneet kehittämään yhteistyötä muun muassa kulttuurin, tieteen ja teknologian sektoreilla. Arabiemiirikuntien ja Kiinan välille vuonna 2018 solmitun kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden voidaan nähdä vaikuttavan myönteisesti Arabiemiirikuntien pyrkimykseen talouden monipuolistamiseksi. Sen lisäksi sen voidaan katsoa tukevan sen laajempaa pragmaattista ulkopoliittista linjausta. Maiden välille solmitun kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden avulla Arabiemiirikunnat on pyrkinyt vahvistamaan asemaansa alueellisena ja kansainvälisenä toimijana sekä lisäämään alueen taloudellista vakautta ja kehitystä. Taloudellisen yhteistyön merkitys valtionjohdon legitimitetin rakentamisessa voidaan nähdä Arabiemiirikuntien tapauksessa keskeisenä elementtinä.

Avainsanat: strateginen kumppanuus, legitimitetti, ulkopoliittikka, turvallisuuspolitiikka, talouspolitiikka, yhteistyö

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	1
1.1. Tutkielman tausta ja lähtökohdat	3
1.2. Tutkielman lähdeaineisto ja aikaisempi tutkimus	4
1.3. Tutkimuskohde ja kysymykset	6
1.4. Tutkielman rakenne.....	7
2. ARABIEMIIRIKUNTIEN HALLINTO, ULKOPOLITIikka JA YHTEISKUNTA	8
2.1. Arabiemiirikuntien hallinto.....	8
2.1.1. Arabiemiirikuntien eliitti.....	12
2.2. Arabiemiirikuntien harjoittama ulko -ja turvallisuuspolitiikka	12
2.2.1. Arabiemiirikuntien merkittävimmät puolustusyhteistyökumppanit.....	13
2.2.2. Vuosikymmenen täyskäännös: interventiopolitiikasta liennytysoolitiikkaan.....	14
2.2.3. Transaktionalismi ja alueellinen zero problem -politiikka	15
2.2.4. Arabiemiirikuntien hallinnon suurin ulkoinen ja sisäinen uhka: Islamisti-järjestöt	16
2.3. Legitimiteetin merkitys Arabiemiirikuntien valtionjohdon päätöksenteossa	19
2.3.1. Fossiilisten polttoaineiden aikakausi ja vuokranantajavaltioiteoria.....	19
2.3.2. Poliittiset uudistukset ja legitimiteetin säilyttäminen uudistusprosessin aikana	21
3. TEOREETTINEN VIITEKEHYS	24
3.1. Teoria kattavasta tasapainoilusta	24
3.1.1. Kolmas maailma	27
3.4. Pienten valtioiden rooli osana kansainvälistä järjestelmää	29
3.3. Pienvaltiorealismi	32

3.3. Valtioiden välisen yhteistyön määrittelemisestä.....	33
4. TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTO	36
4.1. Tapaustutkimus	36
4.1.1. Tapaustutkimus ja tutkimuksen kulku	37
4.1.2. Selittävä tapaustutkimus	38
4.2. Teorialähtöinen sisällönanalyysi.....	38
4.2.1. Analyysirunko.....	39
4.3. Tutkimusaineisto	40
4.2.2. Analyysitaulukko	42
5. TALOUDELLISESTA KUMPPANISTA KOKONAISVALTAISEKSI STRATEGISEKSI KUMPPANIKSI.....	43
5.1. Poliittinen yhteistyö	43
5.2. Kiinan ja Arabiemiirikuntien taloudellinen yhteistyö.....	48
5.2.1. Energiayhteistyö ja ilmastonmuutos	48
5.2.2. Kaupankäynti ja investoinnit	51
5.2.3. Teknologiyhteistyö	53
5.3. Turvallisuuspoliittinen yhteistyö.....	54
5.3. Tiede ja kulttuuri.....	59
5.4. Strategisen kumppanuuden merkitys valtionjohdon legitimizeettiin	62
JOHTOPÄÄTÖKSET	67
LÄHTEET	70

JOHDANTO

Kiinan nousu on puhuttanut yhä enenevässä määrin valtioiden päämiehiä ja kansainvälisen politiikan tutkijoita menneenä vuosikymmenenä. Erityisen huomion kohteena se on ollut vuoden 2012 jälkeen, jolloin Yhdysvaltain silloinen presidentti Barack Obama lanseerasi Yhdysvaltojen ulkopoliittisen suunnanmuutoksen itäiseen Aasiaan. Tämä ulkopoliittinen alueellinen strategia tunnetaan paremmin nimellä *Pivot to East Asia*. Yhdysvaltain ulkopoliittinen suunnanmuutos ei Lähi-idän autoritaaristen valtioiden näkökulmasta olisi voinut osua huonompaan ajankohtaan, sillä samanaikaisesti alueen useat arabivaltiot kokivat sisäisiä levottomuuksia arabikevään kansannousun puitteissa. Levottomuuksien johdosta Lähi-idän alueen autoritaariset valtiot kokivat valtionjohdon legitimitetin ja hallinnon jatkumon olevan eksistentiaalisen uhan alaisena (Motahar 2022). Yhdysvaltojen ulkopoliittisen fokuksen siirtyessä Lähi-idästä ja Euroopasta Aasiaan, on erityisesti konfliktierkässä Lähi-idässä jouduttu tarkastelemaan valtioiden välisiä kumppanuuksia ja liittoumia uudemman kerran sekä edelleen kalibroimaan ulko- ja turvallisuuspoliittisia tavoitteita.

Yhdysvaltojen ulkopoliittisen strategisen muutoksen saattelemana Kiinan presidentti Xi Jinping lanseerasi vuonna 2013 maailmanlaajuisen Vyö ja Tie -aloitteen¹ Kazastanissa. Infrastruktuurihankkeen mittakaavan suuruudesta kertoo kaavailut jopa tuhannen miljardin Yhdysvaltain dollarin suuruisista investoinneista maailmanlaajuisesti. Lähi-idällä on maantieteellisen lokaationsa puolesta merkittävä rooli Kiinan infrastruktuurihankkeen kannalta, sillä alue yhdistää Etelä-Aasian maat Eurooppaan ja Afrikkaan. Näin ollen Lähi-idän alueellinen vakaus ja vauraus on Kiinan omien intressien näkökulmasta tavoiteltavaa. Myös Kiinan kasvava energiantarve on lisännyt sen tekemiä investointeja alueellisesti, erityisesti Persianlahdella (Fulton 2021a). Mittavilla öljy – ja maakaasuvarannoilla rikastunut Arabiemiirikunnat onkin monilta osin Kiinalle sopiva yhteistyökumppani. Yhteiset globaalit ja alueelliset intressit sekä Arabiemiirikuntien mittava varallisuus on mahdollistanut asteittaisen keskinäisriippuvuuden valtioiden välille, sillä Kiina ei ole voinut harjoittaa käyttämäänsä velkadiplomatiata² (DTD) Arabiemiirikuntien kohdalla (Xuming & Fulton 2017). Kiinan taloudellisen kumppanuuden voidaan katsoa olevan tärkeää Arabiemiirikuntien

¹ Engl. Belt and Road initiative

² Velkadiplomatiata eli ”DTD perustuu lähestymistapaan, jonka mukaan Kiina lainaa tarkoituksellisesti suhteettomia määriä rahaa pienituloisille velkaantuneille valtioille, jotka eivät voi myöhemmin maksaa takaisin Kiinalle velkaansa. Lainanottajavaltio luopuu näin ollen joistakin strategisista varoistaan vähentääkseen velkataakkaa Kiinaa kohtaan (velka-konversio osakepääoma) (Himmer & Zdeněk 2022, 250).”

strategisissa päämäärissä monipuolistaa kansallista talouttaan, joka on tähän asti ollut riippuvainen fossiilisten polttoaineiden tuottamasta varallisuudesta.

Pro gradu -tutkielmani tarkoituksena on tarkastella Arabiemiirikuntien ja Kiinan välistä kumppanuutta³ osana Arabiemiirikuntien ulkopoliittikkaa. Maiden kahdenväliset suhteet sekä näiden välille solmittu kokonaisvaltainen strateginen kumppanuus⁴ ovat tapaustutkimuksen ja aineiston analyysin keskiössä. Aikaisemman tutkimuksen puitteissa on esitetty, että Kiinan solmiessa kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden valtioiden kanssa, kolmen kriteerin tulee täytyä: ensiksi maiden välillä tulee vallita korkeatasoinen poliittinen luottamus, jonka lisäksi maiden välillä tulee olla tiivis talouspoliittinen yhteistyö sekä mittavaa yhteistyötä muilla sektoreilla, kuten kulttuurienvälisessä vaihdossa (Fulton 2019c, 36). Vuonna 2018 maiden välille solmittu kokonaisvaltainen strateginen kumppanuus määrittelee ja vahvistaa valtioiden välistä yhteistyötä yhteensä yhdeksällä eri sektorilla, mukaan lukien, poliittinen, taloudellinen, teknologinen, tieteellinen, kulttuurillinen, energian sekä turvallisuuden alat (WAM 2018). Tämä on merkityksellistä sillä pieneksi valtioksi⁵ lukeutuva Arabiemiirikunnat on alueellisesti yksi Kiinan suurimmista kauppakumppaneista, ja Arabiemiirikuntien voidaankin katsoa pienuudestaan huolimatta olevan vaikutusvaltainen toimija alueellisesti. Arabiemiirikuntien on katsottu olevan taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti kehittyneempi sekä poliittisesti vakaampi verrattuna muihin Lähi-idän verrokki-valtioihin (Kirman & Tofik 2023, 56). Sen harjoittama ulkopoliittikka ja diplomatia on konfliktiherkällä alueella edistyksellistä, joka näyttäytyy erityisesti Arabiemiirikuntien kansainvälisessä edustuksessa muun muassa YK:n entisenä turvallisuusneuvoston jäsenenä⁶, laajana edustustoverkostona⁷ ja vahvoina bilateraalina suhteina suur- ja supervaltojen kanssa⁸.

Toisaalta, kuten moni muukin arabivaltio Persianlahdella, on Arabiemiirikuntien turvallisuusyhteistyö nojannut pitkälti Yhdysvaltoihin ja sen kanssa solmittuihin turvallisuussopimuksiin valtion suvereniteetin turvaamiseksi epävakaa alueella. Yhdysvaltojen vetäytyminen alueelta sekä sen arvaamattomuus pitkäaikaisena sotilaallisena liittolaisena on

³ Engl. alignment

⁴ Engl. comprehensive strategic partnership

⁵ Vertailtaessa Arabiemiirikuntien suhteellisia kyvykkyksiä Kiinaan

⁶ Arabiemiirikunnat valittiin YK:n turvallisuusneuvostoon kaudelle 2022-2023 ja sen puheenjohtajuusvuoro osui kesäkuulle 2023.

⁷ Arabiemiirikuntien ulkoasiainhallinnon edustustoverkkoon kuuluu maailmanlaajuisesti 104 suurlähetystä, 19 pääkonsulaattia ja 5 pysyvää edustustoa kansainvälisissä järjestöissä (YK, Arabiliitto, CTBTO, IAEA) vrt. esimerkiksi Suomen vastaavat; 77 suurlähetystä, 5 pääkonsulaattia ja 6 pysyvää edustustoa. Tässä vielä hyvä huomioda, että Arabiemiirikuntien väkiluvun ollessa n. 10 miljoonaa, vain n. 10 % väestöstä on kansalaisia (n. 1 miljoona).

⁸ Arabiemiirikuntien kahdenvälisiä suhteita muun muassa Yhdysvaltoihin, Kiinaan, Ranskaan, Intiaan ja Britanniaan kuvataan usein erinomaisiksi mutta ei mutkattomiksi. Kts. kappale 2.

käynnistänyt Arabiemiirikunnissa mittavan hankkeen kansallisesta puolustusteollisuudesta. Muuttuvassa maailmanpoliittisessa tilanteessa, jossa Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen suurvaltakilpailu ei osoita jäähtymisen merkkejä, voidaan Arabiemiirikuntien ja Kiinan jatkuvasti lähentyvää kumppanuutta pitää pienvaltiorealismien kannalta epätavallisena valintana, sillä Kiinan ja Arabiemiirikuntien turvallisuusyhteistyön ei voida tutkielman aineiston perusteella katsoa olevan muodostetun kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden keskiössä ja osoittautuu tämän puitteissa minimaaliseksi. Yhdysvaltojen alueellisen hegemonian heikentyessä tulee Arabiemiirikuntien yhä enenevässä määrin ottaa huomioon muiden suurvaltojen toimet toteuttaessaan omia ulko- ja sisäpoliittisia strategisia intressejään alueella (Hoffman 2021).

Tutkielman teoreettisen viitekehyksen perusteella luotu oletus on, että kehittyvänä ja autoritaarisena valtiona Arabiemiirikuntien valtionjohto solmii ensisijaisesti kumppanuuksia maiden kanssa, jotka vaikuttavat positiivisesti sen pyrkimyksiin taata itselleen legitimitetin jatkumon. Tarkoituksena on Davidin (1991) omnibalancing-teorian avulla selittää mitkä olosuhteet tästä pienvaltiorealismien näkökulmasta epätavallisesta kumppanuudesta huolimatta tekevät Kiinasta Arabiemiirikunnille houkuttelevan strategisen kumppanin ja jopa mahdollisen sotilaallisen liittolaisen⁹.

1.1. Tutkielman tausta ja lähtökohdat

Tämän pro gradu -tutkielman tarkoituksena on ymmärtää ja selittää pienen Lähi-idän valtion Arabiemiirikuntien sekä nousevan supervallan Kiinan kahdenvälisen suhteiden dynamiikkaa sekä valtioiden yhteisiä intressejä suhteiden kehittämiseksi. Hoffman (2021, 88) tuo tutkimuksessaan Lähi-idän suurvaltakilpailusta tärkeän huomion: Lähi-idän toimiessa niin sanottuna ”suurvallan pääteatterina”, useimmat olemassa olevat tutkimukset keskittyvät näkökulmaan, jossa alueella esiintyvää suurvaltakilpailua tarkastellaan suurvaltojen intressien kehityksessä. Hoffmanin (Ibid.) mielestä keskustelusta puuttuu kokonaan näkökulma, jossa tarkastellaan Lähi-idän alueellisten toimijoiden intressejä ja mahdollisuuksia hyödyntää suurvaltakilpailua omien strategisten sisä- ja ulkopoliittisten intressien toteuttamiseksi ja kehittämiseksi. Tutkielmani pyrkii vastaamaan juuri tähän tarpeeseen: sen lisäksi, että tarkastelisin Kiinan intressejä Arabiemiirikuntien kontekstissa pyrin tutkielmassani keskittymään tutkimusaetelmaan, jossa tarkastellaan Arabiemiirikuntien ulko- ja sisäpoliittisia intressejä sen suhteessa Kiinaan.

⁹ engl. ally

Tavoitteenani on tuottaa tietoa ja näkökulmia, joita voidaan hyödyntää Persianlahden valtioiden ulkopoliittisten päätösten ymmärtämisessä ja hyödyntää niitä päätöksenteon sekä kahdenvälisen että monenkeskisten suhteiden kehittämiseksi. Erityisen tärkeää se on ajassa, jossa EU:n jäsenmaiden alueellisten intressien voidaan nähdä kasvaneen Venäjän Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan myötä maiden energiaturvallisuuden parantamiseksi. Vuoden 1973 öljykriisin seurauksena EU:n niin kutsutussa *energia miksissä* ovat Lähi-idästä tuodut fossiiliset polttoaineet olleet marginaalisessa roolissa. Viimeisten kahden vuoden aikana olemme kuitenkin todistaneet tilannetta, jossa EU-maat ovat lisänneet energiayhteistyötä alueen toimijoiden kanssa. Myös Suomi ja Arabiemiirikunnat ovat solmineet yhteisymmärryspöytäkirjan energiayhteistyön kehittämiseksi toukokuussa 2022 (Valtioneuvosto 2022). Suomalaisten päättäjien sekä yritysten olisi tärkeä lisätä ymmärrystään alueen ulko- ja sisäpoliittisista toimintatavoista sekä intresseistä, jotta ne pystyisivät vastaamaan Kiinan tuottamaan kilpailuasetelmaan Persianlahdella. Myös nykyisenkaltainen maailmanpoliittinen tilanne, jossa kansainvälisen järjestelmän yksinapaisuus on kyseenalaistettu, lisää alueen autoritaaristen valtioiden ulko- ja turvallisuuspoliittisen päätöksenteon ymmärtämisen tarvetta.

1.2. Tutkielman lähdeaineisto ja aikaisempi tutkimus

Tutkielman primääriaineistona toimii Arabiemiirikuntien valtiollisen uutistoimisto WAM:in englanninkieliset verkkojulkaisut. Aineiston valintaan vaikuttaa autoritaarisiin valtioihin liitetyn läpinäkyvyyden puuttumattomuus sekä strategisten virallisiasiakirjojen olemattomuus valtion ulko- ja turvallisuuspoliittisessa päätöksenteossa. Aineiston aikarajaus on asetettu välille 19.7.2018-1.1.2024. Aikarajauksen määrittäminen tähän ajankohtaan tapahtui aikaisemman tutkimuskirjallisuuden perusteella, ja sijoittuu aikaan jolloin Arabiemiirikunnat ja Kiina ovat ylentäneet valtioiden välille vuonna 2012 solmitun strategisen kumppanuuden kokonaisvaltaiseksi strategiseksi kumppanuudeksi Kiinan kumppanuusjärjestelmän puitteissa.

Arabiemiirikuntien ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa käsittelevä tutkimuskirjallisuus on lisääntynyt viime vuosikymmeninä sen alueellisen vaikutusvallan lisääntymisen myötä. Erityisesti arabikevään jälkeinen aikakausi ja Arabiemiirikuntien toimijuus Lähi-idän konflikteissa kuten Syyriassa ja Jemenissä on kytkenyt sen laaja-alaisesti alueelliseen tutkimukseen. Myös Arabiemiirikuntien historiallisesti vahva ja läheinen suhde Saudi-Arabian kanssa on kiinnostanut alueeseen erikoistuneita kansainvälisen politiikan tutkijoita, erityisesti osana yhteisiä maiden välisiä liittoumia kuten Hoffmanin (2021) kuvailemaa vastavallankumouksellista blokkia¹⁰. Sen läheiset

¹⁰ eng. counter revolutionary bloc (CRB)

turvallisuuspoliittiset suhteet Yhdysvaltoihin sekä lähentyneet talouspoliittiset suhteet Kiinaan ja Venäjään tekee Arabiemiirikunnista ja sen ulkopoliitikasta myös maailmanpolitiikan kannalta yhä kiinnostavamman tutkimuskohteen. Toimet ilmastonmuutoksen hidastamiseksi ja kansainvälisen politiikan keskiössä vaikuttavien kansainvälisten sitoumuksien kehyksessä Arabiemiirikunnat on lisännyt kiinnostusta muun muassa sen isännöimän COP28-ilmastohuippukokouksen puitteissa. Osana öljyä vievien maiden järjestöä (OPEC) Arabiemiirikunnat kuuluu maailman suurimpen öljyn viejä maiden joukkoon ja sen talouden monipuolistamisstrategiat ovat nykyaikaisen tutkimuksen keskiössä. Talouden monipuolistamisstrategioiden vaikutuksesta kansainvälisen politiikan tutkimus on yhä enenevässä määrin keskittynyt Arabiemiirikuntien kohdalla sen pyrkimykseen rakentaa itselleen imagoa kansainvälisenä toimijana talouden lisäksi diplomatian, kulttuurin ja urheilun sektoreilla.

Kiinan ja Arabiemiirikuntien kahdenvälisistä suhteista on aikaisempia akateemisia tutkimuksia tehty runsaasti. Tutkielmani kannalta keskeisimpiä tutkimuksia aihealueesta on tehnyt Abu Dhabissa, Zayed yliopistossa vaikuttava kanadalainen professori Jonathan Fulton. Hänen tutkimuksensa on keskittynyt Kiinan roolin merkityksen lisääntymiseen Lähi-idässä, erityisesti Persianlahden kontekstissa. Jonathan Fulton (2021a, 3) kuvailee kirjansa ensimmäisessä kappaleessa Kiinan alueellisen merkityksen kasvua nopeatempoisena, jonka myötä myös akateeminen tutkimus kyseisen aihealueen ympärillä on lisääntynyt viimeisen vuosikymmenen aikana. Perinteisesti Kiinan alueellista läsnäoloa ja sen ulkopoliittisia intressejä on totuttu tarkastelemaan energiaturvallisuuden näkökulmasta. Intressejä pidettiin varsinkin minimaalisina vielä 2000-luvulle tultaessa. Asetelma on kuitenkin muuttunut viimeisen kymmenen vuoden aikana, jolloin Kiinan alueellinen läsnäolo on sen muuttuneiden ulkopoliittisten intressien myötä vahvistunut. Fultonin (2021a, 3) näkemyksen mukaan Kiinan vaatimaton ulkopoliittinen asemoituminen on ollut seurausta sen sisäpoliittisten ongelmien ja systeemisten rajoitusten luonteesta. Etenkin Yhdysvaltojen hegemonia kylmän sodan jälkeisellä ajanjaksolla on tarjonnut Kiinalle vakaan ja kohtalaisen turvallisen kansainvälisen järjestyksen, jonka avulla se on saattanut keskittyä sille eksistentiaalisen tärkeisiin sisäpoliittisiin kysymyksiin ja rakentaa samalla itselleen myönteistä globaalia statusta. Laajemmassa Kiinan ulkopoliittikkaan keskittyneessä tutkimuskirjallisuudessa Kiinan strategisia saavutuksia on kuvailtu usein vapaamatkustamisena¹¹ Yhdysvaltojen kustannuksella.

¹¹ eng. free rider problem

Tutkimuskirjallisuus Kiinan noususta ja sen vaikutuksista Lähi-idässä keskittyykin usein Kiinan näkökulmaan suhteiden luonteesta. Tämä on tietysti luontainen asetelma Kiinan lisääntyvän globaalin vaikutusvallan näkökulmasta, mutta ei juurikaan kerro alueen toimijoiden intresseistä suhteiden lähentymiselle. Tutkielmassa käytetyn teoreettisen viitekehyksen, kattavan tasapainottamisen-teorian kehyksessä, tutkimusta on tehty vähemmän juuri Arabiemiirikuntien ja Kiinan välisen yhteistyön kontekstissa. Kuitenkin esimerkiksi Hoffman (2021) on keskittynyt tutkimuksessaan kyseisen teoreettisen viitekehyksen puitteissa selittämään Arabiemiirikuntien lähentyvää kumppanuutta Kiinan ja Venäjän kanssa. Hoffmanin analyysi ei pohjaudu ainoastaan maiden väliseen turvallisuusyhteistyöhön vaan pyrkii syventymään myös Arabiemiirikuntien sisäisten uhkien ja talouden monipuolistamisstrategioiden merkitykseen sen ulkopoliittisessa päätöksenteossa, ja on näin ollen myös oman tutkielmani ja analyysini kannalta merkittävässä roolissa.

Aikaisemmat kansainvälisen politiikan realistisen ja neorealistisen koulukunnan voimatasapainoteoriat ovat riittämättömiä selittämään Kiinan ja Arabiemiirikuntien syventyvää yhteistyötä. Kriittikiksi tieteenalan teorioita kohtaan onkin esitetty niiden länsimaalaista tulkintakehikkoa, jossa valtiot nähdään usein yhtenäisinä ja joiden sisäpoliittiset ongelmat eivät heijastu niiden ulko- ja turvallisuuspoliittiseen päätöksentekoon. Muun muassa David (1991), Hartnett & Vanderberg (1997) ja Hoffman (2021) näkevät tämän ongelmallisena, sillä niin sanotun kolmannen maailman valtiot luokitellaan usein autoritaarisiksi, ja niiden sisäpoliittinen tilanne saattaa olla kaoottinen, jolloin valtion sisältä nousevat turvallisuusuhat nähdään valtionjohdon näkökulmasta eksistentiaalisina oman legitimitetin kannalta. Tämä tulkinta osoittautuu validiksi myös Arabiemiirikunnan kohdalla, jonka nähdään kuuluvan niin kutsuttuun kolmanteen maailmaan ja joka itse identifioituu osaksi globaalia etelää ja kolmannen maailman valtioksi.

1.3. Tutkimuskohde ja kysymykset

Tutkielman kannalta olennaisia tutkimuskysymyksiä esitetään kaksi kappaletta. Ensimmäiseksi tutkielma pyrkii selvittämään miten Arabiemiirikunnat pyrkii hyödyntämään suurvaltakilpailua ja Kiinan kasvavaa alueellista nousua omien strategisten intressien edistämiseksi. Ja toiseksi; miksi Kiinan ja Arabiemiirikuntien välinen yhteistyö on merkityksellistä Arabiemiirikuntien valtionjohdon legitimitetin näkökulmasta.

Odotan saavani tutkielmaan valitun teorian ja analyysimetodin pohjalta vahvistuksen tutkimuskirjallisuudesta välittyneeseen kuvaan siitä, että Yhdysvaltojen ulkopoliittinen suunnanmuutos on herättänyt huolta Arabiemiirikuntien eliitin joukossa, jolloin se on joutunut

uudelleen miettimään omaa ulkopoliittikkaansa ja pyrkinyt lieventämään alueellisia konflikteja. Maan johdon legitimizeetti on pohjautunut valtion saamiin öljytuloihin, joiden turvin se on pystynyt tarjoamaan kansalaisilleen taloudellisen turvallisuuden muun muassa avokätisten sosiaalietuuksien ja verovapaan ympäristön turvin. Legitimiteetin jatkumon kannalta oleellista on tulevaisuudessakin tarjota kansalaisille taloudellinen turva, joka fossiilisten polttoaineiden jälkeisellä aikakaudella mahdollistetaan kansainvälisen dynaamisen kaupankäynnin turvin. Kiinasta onkin tullut Arabiemiirikuntien talouden monipuolistamistavoitteiden kannalta merkittävä kumppani, joka on vuosien saatossa ohittanut Yhdysvallat ja EU-alueen sen suurimpana kauppakumppanina. Näin ollen voimme pitää Kiinaa sekä maiden välille solmittua kokonaisvaltaista strategista kumppanuutta Arabiemiirikuntien ulko- ja sisäpoliittisten strategioiden kulmasta merkittävässä roolissa.

1.4. Tutkielman rakenne

Johdantoluku selkeyttää lukijalle tutkielman taustaa, sen toteuttamisen lähtökohtia ja esittelee tutkielmassa hyödynnetyn lähdeaineiston sekä aikaisemman tutkimuskirjallisuuden aihealueesta. Tämän lisäksi johdantoluvussa käydään läpi tutkimuskohde ja tutkimuskysymykset. Tutkielman toinen luku tarkastelee Arabiemiirikuntien autoritaarista hallintoa ja sen yhteiskunnallisia ominaisuuksia sekä valtion ulkopoliittista strategiaa. Luvun perimmäisenä tarkoituksena on yhdistää Arabiemiirikuntien valtiolliset ominaisuudet tutkielman kolmannen luvun teoreettiseen viitekehykseen, ja omnibalancing-teorian määritelmään kolmannen maailman valtioista sekä niihin liitettävistä tyypillisistä ominaisuuksista. Tutkielman toisen luvun tarkoituksena on antaa lukijalle tarkempi käsitys valtionjohdon legitimeetistä ja siihen kohdittuvista uhista sekä hallintojärjestelmästä. Tutkielman neljännessä luvussa on esitetty tutkielman tutkimusmenetelmä ja aineisto sekä analyysin tukena käytetty analyysirunko. Tutkielman viidennessä luvussa esitetään tutkielman varsinainen tapaustutkimus, jossa luodun analyysirungon avulla tarkastellaan Kiinan ja Arabiemiirikuntien välille solmitun strategisen kumppanuuden historiallisia käännteitä suhteiden kehityksessä sekä lopuksi vastataan tutkielmassa esitettyihin tutkimuskysymyksiin ja keskustellaan näiden rajoitteista. Tutkielman viimeinen luku sisältää johtopäätökset tutkielman tuloksista ja tehdään suosituksia jatkotutkimukselle.

2. ARABIEMIIRIKUNTIEN HALLINTO, ULKOPOLITIIKKA JA YHTEISKUNTA

Ulrichsen (2024, 7) toteaa tuoreessa teoksessaan, että jokaisen tutkimuksen, joka keskittyy tutkimaan alueen valtioiden valtaa ja auktoriteettia, tulisi tarkastella syitä hallitsijaperheiden legitimitietin jatkumolle. Ulrichsen (Ibid.) siteeraa teoksessaan saudiarabialaista tutkijaa, Khalid Al-Dakhilia, joka on lisäksi todennut hallitsijaperheen olevan itsessään ”poliittinen instituutio”, ja vaikka mainintaa on käytetty Saudi-Arabian hallinnon kontekstissa, pätee tämä myös muihin alueen valtioihin, kuten Arabiemiirikuntiin. Ja koska tutkielmassa käytetty teoria kattavasta tasapainoilusta lähtee olettamuksesta, jossa kolmannen maailman valtion ulkopoliittisiin päätöksiin ja strategisiin valintoihin vaikuttaa vahvasti valtionjohdon pyrkimykset pysyä vallassa, on tutkielmani kannalta tärkeää hahmottaa Arabiemiirikuntien hallintorakennetta ja päätäntävaltaa, joka eroaa demokraattisesta vallan kolmijako-opista. Seuraavassa kappaleessa käsitellään Arabiemiirikuntien hallinnollisia ratkaisuja, niin sisä- kuin ulkopoliitikassa sekä syvennyttään Arabiemiirikuntien ulkopoliittikan muutokseen arabikevään jälkeisellä ajanjaksolla.

2.1. Arabiemiirikuntien hallinto

Arabiemiirikunnat sijaitsee Arabian niemimaalla, Persianlahden rannikolla ja se jakaa yhteisen merirajan Qatarin kanssa sekä yhteisen maarajan Saudi-Arabian ja Omanin kanssa. Ennen Arabiemiirikuntien perustamista se tunnettiin heimovaltiona, jolla ei ole ollut yhtenäistä kansallista identiteettiä eikä virallisia tarkkaan määritettyjä kansallisvaltiolle ominaisia rajoja (Ulrichsen 2024). Yksittäiset emiirikunnat olivat Iso-Britannian alaisia protektoraatteja eli suojelevaltioita.¹² Arabiemiirikunnat perustettiin virallisesti 2. joulukuuta 1971, jolloin kuusi erillistä emiirikuntaa (Abu Dhabi, Dubai, Sharjah, Umm Al-Quwain, Fujairah ja Ajman) yhdistyivät ja muodostivat itsenäisen liittovaltion, joka nykyisellään tunnetaan nimellä Yhdistyneet Arabiemiirikunnat¹³. Liittovaltion muodostamisen yhteydessä osapuolet hyväksyivät väliaikaisen perustuslain,¹⁴ joka määritteli valtion poliittisen ja oikeudellisen viitekehyksen. Ras Al-Khaimah liittyi unioniin vuotta myöhemmin, jolloin liittovaltion muodostivat seitsemän emiirikuntaa ja jollaisena se nykyäänkin tunnetaan. Silloisen Abu

¹² Arabian niemimaa oli 1800-luvulla ja 1900-luvun alkupuolella osana Osmanien valtakuntaa. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen, vuonna 1916 britit solmivat alueella sopimuksen nimeltä Sykes-Picot-sopimus, joka jakoi Lähi-idän alueen brittien ja ranskalaisten vaikutuspiireihin sekä ns. protektoraatteihin. Protektoraatit olivat virallisesti alueita, joilla oli sisäpoliittinen itsenäisyys mutta joiden ulkopoliitikasta vastasi Britannia.

¹³ Arabiemiirikuntiin viitataan usein myös käyttämällä lyhennettä UAE.

¹⁴ Perustuslaista tehtiin pysyvä vasta vuonna 1996, ja siinä on 152 artiklaa, jotka vahvistavat Arabiemiirikuntien perustamisen ja kansalaisille myönnetyt oikeudet kymmenellä eri osa-alueella.

Dhabin hallitsijan Sheikki Zayed bin Sultan Al Nahyanin näkemyksen mukaan liittovaltion muodostaminen oli tae vahvistuneille valtaominaisuuksille ja yhteiskunnan hyvinvoinnille, toisin kuin erillään pysyminen, joka ilmentäisi kunkin emiirikunnan heikkouksia (Motahar 2022). Ensimmäinen vuosikymmen Arabiemiirikuntien muodostamisesta kului valtatasapainoa hakiessa, sillä emiirikunnilla oli eriävät näkemykset liittovaltion roolista sisäisessä päätöksenteossa (Ulrichsen 2024).

Arabiemiirikuntien hallintojärjestelmä on liittovaltion ja paikallishallinnon yhdistelmä. Liittovaltio koostuu seitsemästä yksittäisestä emiraatista¹⁵, joista jokaisella on oma hallitsijansa ja paikallishallintonsa. Liittovaltion hallitsijana ja presidenttinä on toiminut vuodesta 2022 Abu Dhabin hallitsija Sheikki Mohamed bin Zayed Al Nahyan¹⁶. Ennen hänen asettumistaan presidentin virkaan on hänen katsottu toimineen Arabiemiirikuntien *de facto* -hallitsijana jo vuodesta 2014, jolloin hänen veljensä ja silloinen Arabiemiirikuntien presidentti sairastui vakavasti. Presidenttiä on pidetty maan ulkopoliittisten päätösten ketteränä pioneerina (Krasna 2023). Entinen Yhdysvaltojen diplomaatti, Martin Indyk, kuvaileekin Mohammed bin Zayedia Washington Postille: ”johtajaksi jossa on hieman arabialaista Kissingeriä, erityisesti hänen kyvyssään lukea voimatasapainon muutoksia ja sopeutua niihin ilman, että tunteet tulevat hänen päätöksensä tielle” (Ignatius 2021). Abu Dhabin emiirikunnan hallitsija on toiminut Arabiemiirikuntien liittovaltion presidenttinä sen muodostamisesta lähtien. Presidentti toimii valtionpäämiehenä sekä tämän lisäksi asevoimien päällikkönä. Bin Zayedin hallintoa pidetään autoritaarisena. Usein siihen viitataan myös alueelle tyypillisenä absoluuttisena monarkiana. Arabiemiirikuntien hallintojärjestelmää ei tule sekoittaa Yhdysvaltojen presidenttijohtoiseen järjestelmään eli presidentialismiin, sillä sekä liittovaltion että yksittäisten emiirikuntien hallinnon tasolla ei voida katsoa olevan demokratialle tyypillisiä poliittisia instituutioita ja puolueita. Esimerkiksi valtionjohto ja hallintoelimet nimitetään kunkin emiirikunnan hallitsijan välisillä neuvotteluilla tai perustuslain määrittämällä tavalla (Motahar 2022).

Arabiemiirikuntien korkeimpana viranomaisena toimii liittovaltion korkein neuvosto¹⁷, joka koostuu kunkin seitsemän emiirikunnan hallitsijoista. Neuvostolla on ylin lainsäädäntö- ja toimeenpanovalta, ja joka laatii liittovaltiotasolla yleisiä politiikkoja sekä säättää osittain liittovaltion lakeja (UAE Government 2023a). Korkein neuvosto kokoontuu neljä kertaa vuodessa. Liittovaltion korkein neuvosto valitsee jäsentensä keskuudesta Arabiemiirikuntien presidentin ja varapresidentin joka

¹⁵ Liittovaltion muodostavat emiraatit ovat Abu Dhabi, Dubai, Sharjah, Fujairah, Ajman, Ras al Khaimah ja Umm al-Qaiwain.

¹⁶ Julkisuudessa Sheikki Mohamed bin Zayed Al Nahyaniin viitataan usein myös hänen nimikirjaimillaan, MBZ.

¹⁷ engl. Federal Supreme Council (FSC)

viides vuosi. Presidentti nimittää pääministerin, jonka nimityksen vahvistaa muut korkeimman neuvoston jäsenet. Kuitenkin käytännössä presidentin viran voidaan katsoa kuuluvan al Nahyanin-suvun perillisille ja pääministeri on valittu Dubain al Maktoum –suvun perillisistä. Presidentin ja pääministerin valinta on usein tehty yksimielisesti (Motahar 2022). Nykyisen presidentti Bin Zayedin on katsottu nimittämisensä yhteydessä vahvistaneen sukunsa ja Abu Dhabin valta-asemaa muun muassa nimittämällä veljensä Sheikki Mansourin varapresidentiksi ja varapääministeriksi Dubain hallitsijan rinnalle (Saba & Swilam 2023). Saman aikaisesti presidentti nimitti Abu Dhabin kruununprinssiksi vanhimman poikansa Sheikki Khaledin, jonka voidaan katsoa rikkovan aikaisempaa perinnettä ja käytäntöä jossa kruununprinssi valitaan hallitsijan veljien joukosta. Dubain ja Abu Dhabin hallitsijoilla on ryhmän sisällä myöskin veto-oikeus.

Jokaisella Arabiemiirikuntien emiirikunnalla on oma paikallishallintonsa, joka vastaa tuotetuista julkisista palveluista ja hallinnosta oman emiirikuntansa tasolla. Paikallishallintoa johtavat emiirikuntien hallitsijat tai heidän nimeämät edustajansa. Hallitsijoiden toimivallan katsotaan olevan merkittävässä roolissa koskien esimerkiksi julkisten palveluiden saavutettavuutta, kuten terveydenhuoltoa ja koulutusta, infrastruktuurin toimivuutta ja paikallisten lakien ja säädösten asettamista sekä lainvalvontaa. Näin ollen voidaan todeta, että jokainen emiirikunta nauttii merkittävästä autonomiasta oman yhteiskuntajärjestelmänsä luomisessa ja ylläpitämisessä (Motahar 2022).

Ulko- ja turvallisuuspolitiikka ovat näin ikään liittovaltion alaisia ja niiden kansainvälinen edustus on kulminoitunut pitkälti Al Nahyan -suvun edustuksen varaan. Ulkoministerinä on vuodesta 2006 asti toiminut presidentin veli Sheikki Abdullah Bin Zayed Al Nahyan, joka on tunnettu kasvo Arabiemiirikuntien edustajana kansainvälisessä politiikassa. Myös presidentin veli Tahnoun bin Mohammed Al Nahyan on tunnettu kasvo Arabiemiirikuntien kansainvälisessä edustuksessa, ja muun muassa Financial Times (2021) kuvailee Tahnounia yhdeksi Arabiemiirikuntien vaikutusvaltaisimmista henkilöihahmoista, jonka toimenkuvaan kuuluu muun muassa turvallisuus- ja tiedusteluyhteistyö Yhdysvaltojen, Venäjän ja Iso-Britannian kanssa. Tahnoun on toiminut Arabiemiirikuntien kansallisen turvallisuuden neuvonantajana vuodesta 2016, ja vastaa tämän lisäksi Abu Dhabin valtiollisen sijoitusrahaston hallinnasta.

Arabiemiirikuntien neuvonantava kansallisneuvosto eli FNC¹⁸ on neljäs viidestä liittovaltion viranomaisesta. Neuvostossa on 40 paikkaa, joista 20 paikkaa valitaan rajoitetuilla vaaleilla ja loput

¹⁸ engl. Federal National Council

20 paikkaa nimittää kunkin emiraatin hallitsija. Hallitsijat asettavat kriteerit, jotka kunkin ehdolle asetuvan tulee täyttää ennen ehdokkuuden vahvistamista. Näin ollen demokraattisista vaalitavoista ei voida kuitenkaan tässä yhteydessä puhua. Perustuslain direktiivin mukaan naisten osuus tulee olla 50 % neuvostoon valituista (UAE Government 2023). Kansallisneuvostolla on rajalliset lainsäädäntövaltuudet mutta se osallistuu lainsäädännöstä keskustelemiseen ja suositusten antamiseen koskien esimerkiksi kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa. Kansallisneuvosto toimii myös kansalaisten keskustelufoorumina.

Arabiemiirikuntien ministerineuvosto, joka tunnetaan myös nimellä kabinetti, vastaa toimeenpanotehtävistä liittovaltion tasolla. Presidentti nimittää hallituksen, joka koostuu useista ministereistä ja joiden tehtävänä on valvoa oman edustusministeriönsä alaisia tehtäviä sekä sektoreita. Kabinettia johtaa presidentin nimittämä pääministeri, joka on perinteisesti valittu Dubain hallitsijasuvun jäsenistä. Poliittiset puolueet, ja näin ollen myös oppositiopuolueet, on kielletty. Ulkoministeriön alaisuudessa toimivaa Arabiemiirikuntien Yhdysvaltain suurlähettilästä Yusuf Al Otaibaa on kuvailtu yhdeksi nykyhistorian vaikutusvaltaisimmista suurlähettiläistä, ja erityisesti hänen kykyään edustaa Arabiemiirikuntia sekä muovata haluamallaan tavalla vallalla olevia poliittisia mielipiteitä (Roberts 2024, 45).

On tärkeää huomata, että liittovaltion hallituksen sekä yksittäisten emiirikuntien välinen voimatasapaino voi autonomisesta paikallishallinnosta huolimatta vaihdella, sillä jotkin asiat, kuten ulkopoliittikka ja puolustus ovat ensisijaisesti liittovaltion hallinnassa. Kirimanj & Tofik (2023) toteavat, että emiirikuntien välinen kilpailu ulottuu osittain myös ulkopoliittikkaan, kuten Dubain ja Abu Dhabin eriäviin mielipiteisiin siitä kuinka Iranin kanssa tulisi kehittää kahdenvälisiä suhteita. Mutta huomauttavat, että autonomisesta paikallishallinnosta huolimatta liittovaltion ulkopoliittiset strategiat pannaan alulle Abu Dhabissa. Abu Dhabin emiraatti on kaikista seitsemästä myös varakkain mittavilla öljyvarannoillaan, ja se hallinnoi maailman neljänneksi suurinta valtiollista sijoitusrahastoa¹⁹. Tämän voidaan olettaa vaikuttavan emiirikuntien väliseen voimatasapainoon Abu Dhabin hyväksi. Abu Dhabi on muun muassa vuoden 2008 finanssikriisin seurauksena pelastanut Dubain vaikeasta taloustilanteesta myöntämällä sille yhdessä Arabiemiirikuntien keskuspankin kanssa 20 miljardin dirhamin lainan (Reuters 2023).²⁰ Myös Sheikki Khaledin nimittäminen kruununprinssiksi on sanottu vahvistaneen Abu Dhabin asemaa sisäpoliittisesti ja ulkopoliittisesti

¹⁹ Rahaston suuruuden on arvioitu olevan 600-1000 miljardia yhdysvaltain dollaria, riippuen tietolähteestä.

²⁰ 20 miljardia dirhamia vastaa noin viittä miljardia euroa.

(Motahar 2022). MENA-alueeseen²¹ erikoistunut verkkojulkaisu, Fanack (2023), kirjoittaa diplomaattilähteisiin viitaten, että Sheikki Khaledin nimittäminen Abu Dhabin kruununprinssiksi oli kuitenkin odotettavissa ja diplomaattiset lobbarit suhtautuivat muutokseen perimisjärjestyksestä myönteisesti. Artikkelin mukaan päätöksellä oli ”kansallinen konsensus” sekä korkeimman neuvoston jäsenten keskuudessa yksimielisyys nimityksestä (Ibid.).

2.1.1. Arabiemiirikuntien eliitti

Päätöksenteon voidaan Arabiemiirikunnissa katsoa tapahtuvan edelleen ylhäältä alas -prosessin mukaisesti, ja poliittisten käytäntöjen asettamisesta vastaa hallitsijaperheen vanhimmat jäsenet sekä hallitsija itse. Poliittisten instituutioiden tarkoituksena on päätöksenteon sijasta toimeenpanna poliittisen eliitin asettamia päätöksiä. (Ulrichsen 2024.) Tässä tutkielmassa Arabiemiirikuntien ulkopoliittiseen eliittiin on luokiteltu kuuluvan ne yksilöt, jotka ovat osana Abu Dhabin Al Nahyan- ja Dubain Al Maktoum- hallitsijasukua sekä heidän uskottujaan, ja jotka omaavat tarpeellisen määrän vaikutusvaltaa ulkopoliittisessa päätöksenteossa, kuten asialle omistautuneet ministerit ja heidän diplomaattikuntansa.

2.2. Arabiemiirikuntien harjoittama ulko -ja turvallisuuspolitiikka

Viimeisten vuosien aikana Arabiemiirikuntien ulkopoliitiikan on katsottu muuttuneen yhä pragmaattisemmaksi. Muun muassa Washington Postin kolumnisti kuvailee muutosta: ”raa`aksi pragmaattisuudeksi, joka saisi Machiavellinkin punastumaan” (Ignatius 2021).²² Arabiemiirikuntien harjoittaman ulkopoliitiikan kontekstissa pragmaattisuudella viitataan Arabiemiirikuntien tapaan ja pyrkimykseen tehdä ulkopoliittisia päätöksiä sekä liittoumia yhteisten etujen ja tavoitteiden ajamina. Arabiemiirikuntien ei nähdä enää sitovan itseään poliittisiin tai ideologisiin liittoumiin, vaan yhteistyön katsotaan määräytyvän sen omien kansallisten intressien ja tavoitteiden pohjalta. Aikaisemmin liittoumien katsottiin muodostuneen muun muassa arabi- tai islamilaisen identiteetin ajamalla solidaarisuudella. Muutoksen syyksi on esitetty muun muassa Yhdysvaltojen ulkopoliittisten intressien siirtymistä itään ja sen asteittaista vetäytymistä alueelta sekä kunnianhimoisten tulevaisuuden visioiden ja talouden monipuolistamistavoitteiden asettamista (Krasna 2023).

²¹ MENA on lyhenne alueista Middle East ja North Africa

²² Machiavellin Ruhtinas (1532) on yksi vaikutusvaltaisimmista poliittisen filosofian tulkinnoista. Machiavellinistiseen pragmaattisuuteen viitataan esimerkiksi ulkopoliittisen päätöksenteon moraalittomuutena, jossa moraalilla arvoilla ei nähdä olevan paikkaa poliittisessa päätöksenteossa, ja vakavin virhe olisi ajatella asiasta toisin.

2.2.1. Arabiemiirikuntien merkittävimmät puolustusyhteistyökumppanit

Vaikka tutkielman keskiössä ei ole Arabiemiirikuntien ja Yhdysvaltojen välille muodostettu liittouma, ei sen tärkeyttä Arabiemiirikuntien ulkopoliittisissa intresseissä voida kuitenkaan täysin ohittaa. Arabiemiirikuntien ulko- ja turvallisuuspolitiikka on nojannut pitkälti Yhdysvaltojen varaan ja hyötynyt sen tuottamasta turvasateenvarjosta alueella 1990-luvulta lähtien. Maat ovat allekirjoittaneet viimeisimmän salaisen puolustusyhteistyösopimuksen (DCA) vuonna 2019. Arabiemiirikunnat on yksi tärkeimmistä Yhdysvaltojen liittolaisista Lähi-idässä. Läheisestä liittolaisuudesta kielii muun muassa Arabiemiirikuntien armeijan taistelevan Al-Qaidaa ja Isisiä vastaan Yhdysvaltojen liittouman kanssa Afganistanissa, Irakissa, Libyassa, Syyriassa ja Somaliassa. Arabiemiirikunnissa sijaitsee myös Yhdysvaltojen Al Dhafran -lentotukikohta, joka tarjoaa alueellista ilma- ja ohjuspuolustuskoulutusta. Myös maiden välinen merenkulullinen yhteistyö on ollut merkittävässä osassa suhteiden kehittymistä. Arabiemiirikuntien satamat ovat tarjonneet muun muassa logistista tukea Yhdysvaltojen laivastolle, ja satamat ovat vastaanottaneet eniten Yhdysvaltojen laivaston aluksia kuin yksikään muu satama Yhdysvaltojen ulkopuolella (U.S. Department of State 2021). Valtioiden läheisestä liittolaisuudesta huolimatta Yhdysvaltojen huolenaiheena on lähivuosina ollut Arabiemiirikuntien ja Kiinan lisääntynyt yhteistyö, erityisesti puolustussektorilla, josta kielii muun muassa Yhdysvaltain empiminen uusimman sotateknologian luovuttamisesta Arabiemiirikuntiin (England & Kerr 2021).

Pienenä valtiona Arabiemiirikunnat on kotimaisesta puolustusteollisuudestaan huolimatta edelleen riippuvainen ulkoisesta turvallisuusarkkitehtuurista epävakaa alueella. Sen merkittävimpiin liittolaisiin lukeutuu Yhdysvaltojen lisäksi Ranska. Myös Ranskan sotilastukikohta löytyy Yhdysvaltojen lentotukikohdan tavoin Abu Dhabista. Arabiemiirikunnilla on puolustusyhteistyötä useiden muiden maiden ja järjestöjen kanssa, kuten Egyptin, Jordanian, Etelä-Korean, Iso-Britannian, Israelin, Malesian, Australian sekä Persianlahden yhteistyöneuvoston jäsenmaiden kanssa, joista merkittävimpanä voidaan pitää Saudi-Arabiaa. Arabiemiirikuntien armeija (UAEAF) tekee puolustusyhteistyötä myös NATO:n kanssa.

Tukholman kansainvälisen rauhantutkimusinstituutin (SIPRI) mukaan Arabiemiirikuntien aseiden tuonti on vähentynyt 40 prosenttia viimeisen vuosikymmenen aikana. Vuosien 2012-2016 välisenä aikana se oli vielä Yhdysvaltojen puolustusteollisuuden toiseksi suurin vastaanottaja, mutta putosi kahdeksanneksi vuosina 2017-2021. (Osseiran 2023.) Puolustusmateriaaliin liitettävän tuontitavaran määrän lasku ei kuitenkaan tarkoita Arabiemiirikuntien vähentäneen investointeja

puolustusteollisuuden sektorilla, vaan se kertoo ennemminkin Arabiemiirikuntien kotimaisen puolustusteollisuuden investointien lisääntymisen suuruudesta. Tukholman kansainvälisen rauhantutkimusinstituutin mukaan Arabiemiirikunnat on tällä hetkellä maailman 18. suurin aseiden viejämaa sekä Lähi-idän kolmanneksi suurin aseiden toimittaja heti Israelin ja Turkin jälkeen (Ibid.). Kotimaisen puolustusteollisuuden tarkoituksena on vahvistaa Arabiemiirikuntien omavaraisuutta ja vähentää riippuvuutta ulkoisesta turvallisuusarkkitehtuurista sekä toimia osana laajempaa talouden monipuolistamisstrategiaa. Useat tutkijat, kuten Samaan (2022) ja Hoffman (2021) suhtautuvat kuitenkin kriittisesti väitteeseen Yhdysvaltojen ja Arabiemiirikuntien turvallisuusliittouman heikentymisestä. Kritiikki on esitetty erityisesti Kiinan ja Arabiemiirikuntien lähentyneen kumppanuuden puitteissa, sillä Kiinan alueellinen läsnäolo perustuu Yhdysvaltojen muuttumattomaan alueelliseen positioon. Asiaan palataan varsinaisen tapaustutkimuksen puitteissa luvussa viisi tarkemmin.

2.2.2. Vuosikymmenen täyskäännös: interventiopolitiikasta liennytysohjelmaan

Arabiemiirikuntien on katsottu hylänneen arabikevään aikana sille mielletyn alueellisen interventiopolitiikan ja sen ulkopoliittinen fokus on siirtynyt pehmeän vallan ja diplomatian harjoittamiseen. Vielä viime vuosikymmenellä Arabiemiirikuntien voitiin katsoa harjoittavan vahvaa aseellista interventiopolitiikkaa alueellisesti sen ollessa osana kansainvälisiä koalitioita, jotka taistelivat muun muassa Irakissa, Libyassa, Syyriassa ja Jemenissä. Arabiemiirikunnat oli osallisena Saudi-Arabian johdolla myös niin kutsutussa Qatarin koskeneessa diplomaattisessa kriisissä vuosina 2017 - 2021. Yhdysvaltojen puolustusministerin, James Mattisin, on kerrottu viitanneen Arabiemiirikuntiin käyttäen siitä nimitystä *'Little Sparta'*, kuvaillakseen Arabiemiirikuntien tuolloisen ulkopoliitiikan militarisoitua (Kirman & Tofik 2023, 57). Baharoon (2023) kuvailee Arabiemiirikuntien interventiopolitiikan korvaantuneen sittemmin liennytysohjelmallalla. Arabiemiirikuntien hallituksen verkkosivuilla (2023b) todetaankin seuraavasti valtion ulkopoliittisista periaatteista:

”Arabiemiirikuntien ulkopoliittikka perustuu uskoon oikeudenmukaisuuden tarpeesta valtioiden välisissä kansainvälisissä asioissa. Tähän sisältyy tarve noudattaa muiden maiden sisäisiin asioihin puuttumattomuuden periaatetta ja pyrkiä mahdollisuuksien mukaan kiistatilanteiden rauhanomaiseen ratkaisemiseen sekä kansainvälisten instituutioiden, kuten Yhdistyneiden kansakuntien tukemiseen.”

Arabiemiirikuntien diplomaattisen akatemian luennoitsija Narayanappa Janardhan toteaa Arabiemiirikuntien ulkopolitiikan nojautuvankin nykyisellään ”viiden pilarin varaan, joita ovat: pääoma, kaupankäynti, yhteistyö, konnektiivisuus ja ilmasto” (Krasna 2023).²³

Arabiemiirikunnat voidaan katsoa olleen merkittävässä roolissa Jemenin sisällissodassa osallistuttuaan Saudi-Arabian johtamaan koalitioon vuosien 2015-2019 välillä. Sen osallistuminen sisällissotaan herätti laajalti kritiikkiä ihmisoikeusrikkomuksista ja humanitaarisen tilanteen pahentamisesta. Jemenin sodan osapuolina on toiminut Jemenin kansainvälisesti tunnustettu hallitus ja Iranin tukemat huhthikapinalliset. Konfliktin aiheuttaman humanitaarisen kriisin on katsottu olevan yksi maailman pahimpia laajalle levinneen nälän, sairauksien ja siviileihin kohdistuvien hyökkäysten vuoksi. Vuoden 2022 alussa huhthikapinalliset suorittivat useita drone- ja ohjusiskuja kohteenaan Abu Dhabin kriittinen infrastruktuuri. Iskujen seurauksesta Arabiemiirikuntien ja Yhdysvaltojen bilateraalisten suhteiden voidaan katsoa entisestään huonontuneen (Krasna 2023). Tämä siksi, että Arabiemiirikuntien ponnisteluista huolimatta, Yhdysvallat oli pitkään haluton vastaamaan huhthikapinallisten teettämiin iskuihin diplomaattisesti tai aseellisesti.

2.2.3. *Transaktionalismi ja alueellinen zero problem -politiikka*

Arabiemiirikuntien alueellisen politiikan muutosta on analysoitu myös transaktionalismin näkökulmasta, jossa Persianlahden arabivaltioiden ei katsota enää kalibroivan politiikkaansa pelkästään yhteisten etujen ajamina vaan valtioiden katsotaan toimivan yhä enenevässä määrin omien intressien pohjalta (Quilliam 2021). Arabiemiirikuntien ulkopoliittisesta suunnanmuutoksesta kertoo myös sen sitoutuminen parantamaan alueellisia kahdenvälisiä suhteitaan Turkin, Qatarin, Israelin ja Iranin kanssa. Muuttunutta alueellista ulkopoliittikkaa analysoidaan alueen kansainvälisten tutkijoiden keskuudessa myös niin sanotun *zero problem* –politiikan kehyksessä. Tämän neutraalin naapuruuspolitiikan taustalla on Turkin harjoittama ulkopoliittikka 2000-luvun taitteessa, jolloin se pyrki tasapainottamaan omia etujaan läntisten turvallisuusliittolaisten ja itäisten kumppaneidensa välillä, huonolla menestyksellä (Samaan 2022). Talouden monipuolistamistavoitteiden toteutumiseksi Lähi-idän vakaus on Arabiemiirikuntien näkökulmasta välttämätöntä ulkomaalaisten investointien houkuttelemiseksi sekä turvallisten kauppareittien takaamiseksi. Arabiemiirikuntien voidaan katsoa mukautuneen realiteettiin, jossa maailma on moninapainen ja pyrkii asettamaan oman kansainvälisen statuksensa muutoksen mukaisesti edistämällä omia etujaan (Ibid.).

²³ Engl. Capital, Commerce, Collaboration, Connectivity and Climate.

Arabiemiirikunnat, useiden muiden Persianlahden yhteistyöneuvoston jäsenmaiden tavoin, on tasapainottanut Iranin kasvavaa alueellista hegemoniaa 1990-luvulta lähtien.²⁴ Myös Yhdysvaltojen alueellinen läsnäolo kylmän sodan loputtua on pitkälti perustunut Iranin vallan tasapainottamiselle sen omien strategisten intressien lisäksi. Iranin ja Arabiemiirikuntien välillä on vuosikymmenien ajan esiintynyt myös rajakiistoja.²⁵ Kuitenkin viime vuosina Arabiemiirikuntien ulkopoliittiset linjaukset Iranin kohdalla katsotaan lieventyneen ja diplomaattiset suhteet näin ikään ovat parantuneet. Kesäkuussa 2023 Iranin ulkoministeri tapasi Arabiemiirikuntien presidentin ja ulkoministerin Abu Dhabissa, mutta virallista valtiovierailua ei kuitenkaan vielä syyskuussa 2023 ole maiden päämiesten välille saatu järjestettyä.

Arabiemiirikunnat ja Bahrain allekirjoittivat vuonna 2021 Abraham-sopimuksen²⁶ Israelin kanssa, joka sinetöi diplomaattiset ja taloudelliset suhteet valtioiden välille. Sovittelevana osapuolena valtioiden välillä toimi Yhdysvaltain silloinen presidentti Donald Trump. Sopimuksen toteutumista on pidetty merkittävänä ulkopoliittisena muutoksena etenkin Arabiemiirikuntien kohdalla. Arabiemiirikunnat ja Bahrain ovat ensimmäiset Persianlahden valtiot, jotka solmivat diplomaattiset suhteet Israeliin, arabimaistakin vain Jordania ja Egypti vuosikymmeniä aikaisemmin. Sopimuksen solmimisen taustalla on arvioitu olevan Arabiemiirikuntien halu miellyttää Yhdysvaltoja erityisesti liittyen Abu Dhabin tulevaisuuden F-35 hävittäjätilaukseen, jolla olisi Arabiemiirikuntien puolustukselle mittavia hyötyjä (Anon 2020). On myös esitetty, että Arabiemiirikuntien ja Israelin diplomaattisten suhteiden luomisen taustalla olisi osittain ollut Yhdysvaltojen suunnitelma paikata omaa heikkenevää rooliaan alueen puolustuksessa (Keuss 2023). Ennen solmittua rauhansopimusta Arabiemiirikunnat ja Israel ovat toimineet yhteistyössä vain Iraniin liittyvissä asioissa, jonka molemmat valtiot ovat nähneet uhkana omalle kansalliselle turvallisuudelleen (Anon 2020).

2.2.4. Arabiemiirikuntien hallinnon suurin ulkoinen ja sisäinen uhka: Islamisti-järjestöt

Arabiemiirikuntien ulkopoliittikkaa koskevassa kirjallisuudessa Iran on ymmärretty usein valtion suurimpana turvallisuusuhkana, mutta esimerkiksi Kirmanj & Tofik (2023, 57) esittävät Muslimiveljeskunnan ja poliittisen islamin olevan ”suurin sisäinen ja ulkoinen uhka valtion turvallisuudelle ja yhteiskunnan perusrakenteille”. Saman näkemyksen esittää Hoffman (2021), jonka mukaan presidentti bi Zayedin ja Arabiemiirikuntien poliittisen eliitin suurin sisäinen uhka on

²⁴ Pois lukien Qatar, jolla katsotaan olleen hyvinkin neutraalit suhteet Iraniin.

²⁵ Rajakiistat koskevat Arabiemiirikunnille osoitettuja Lesser Tunb, Greater Tunb ja Abu Musan –saaria, jotka Iran otti haltuunsa ennen Arabiemiirikuntien itsenäistymistä 1971.

²⁶ Engl. Abraham Accords

edelleen Muslimiveljeskuntaan sidoksissa oleva Islah-järjestö. Perusteluksi väitteelle esitetään Muslimiveljeskunnan kykyä vaikuttaa yhteiskunnan jäseniin vahvan ja kehittyneen uskonnollisen propagandan avulla sekä sen kyvyllä organisoitua hälyttävän nopealla aikataululla. Motahar (2022) esittää tutkimuksessaan Arabiemiirikuntien harjoittamasta ulkopoliitiikasta arabikevään jälkeiseltä ajanjaksolta samankaltaisia lopputuloksia, ja toteaa, että poliittisen islamin ja ääriliikkeiden nousu nähtiin valtionjohdon silmissä suurimmaksi uhaksi valtion taloudellisille ja poliittisille intresseille sekä ”Muslimiveljeskuntaa vastaan taistelemista paikallisesti, alueellisesti ja globaalisti sen ensisijaisena prioriteettina”.

Poliittisella islamilla on alueellisesti varsin värikäs ja rikas historia, ja se on ollut osallisena useissa vallankaappauksissa sekä niiden yrityksissä. Arabiemiirikuntiin poliittinen islam saapui heti liittovaltion muodostuttua, jolloin lisääntyneet jännitteet Muslimiveljeskunnan ja Egyptin johtajan Gamal Abdel Nasserin välillä ajoi islamisteja maanpakoon (Kirmanj & Tofik 2023). Muslimiveljeskunnan jäseniä sekä heidän kannattajiaan toimi tuolloin valtion korkeissa julkisissa viroissa ja muun muassa ensimmäisessä Arabiemiirikuntien kabinetissa. Muslimiveljeskunnan kannattajat perustivat maahan 1970-luvun puolivälissä Islah-järjestön, joka kilpaili myöhemmin vasemmistopuolueiden ja arabinationalistien kanssa (Ibid.). Konservatiivisen Islahin ja Muslimiveljeskunnan kaltaisten järjestöjen kasvava suosio väestön keskuudessa aiheutti Arabiemiirikuntien valtionjohdossa päänvaivaa, sillä Arabiemiirikuntien perustajalla ja isähaamalla, Sheikki Zayedilla, oli valtion tulevaisuuden kannalta eriävät suunnitelmat talouden ja hyvinvoinnin maksimoimiseksi. Zayedilla katsottiin olleen myös läheiset ja lämpimät suhteet länsimaihin, ja erityisesti Yhdysvaltoihin (Ibid.). Kuten monet ääri-islamilaiset järjestöt, myös Islahin ideologia oli vahvasti länsivihamielinen ja täten näki Zayedin läheiset suhteet länsimaihin ”kulttuurillisena antautumisena” (Kirmanj & Tofik 2023). Pelko poliittisen islamin kannatuksen vahvistumisesta sai valtionjohdon toimeenpanemaan kolmivaiheisen suunnitelman Muslimiveljeskunnan vaikutusvallan rajoittamiseksi.

Kirmanj & Tofik (2023) viittaavat suunnitelman ensimmäiseen vaiheeseen, ”jousien kuivaamisena”, jonka tarkoituksena oli estää islamistien pääsy julkisiin virkoihin. Tämän lisäksi viranomaiset puuttuivat järjestön toimintaan kieltämällä muun muassa Al-Islah nimisen lehtijulkaisun levittämisen sekä järjestön ylimmän neuvoston kokoontumisen. Suunnitelman toisen vaiheen toimeenpano linkittyi New Yorkin 9/11 terrori-iskuihin, jonka toteutukseen osallistui kaksi Arabiemiirikuntien kansalaista. Samaan aikaan Muslimiveljeskunnan ja siihen linkitettyjen järjestöjen jäsenet olivat vannoneet ylikansallista uskollisuutta egyptiläiselle emojärjestölle. Nuoren valtion ja haavoittuvan

kansallisen identiteetin näkökulmasta tämä uskollisuus tulkittiin valtionjohdon näkökulmasta kansallisen koheesion eksistentiaalisena uhkana, ja Islah-järjestön jäseniä pyydettiin eroamaan sekä katkaisemaan kaikki suhteet järjestön ulkomaisiin haaroihin. (Ibid.)

Kolmivaiheisen suunnitelman viimeinen ja kolmas vaihe ajoittuu vuoteen 2010, ja silloisen Ras Al-Khaimahin emiraatin hallitsijan kuolemaan. Islahin jäsenet olivat pitäneet Ras Al-Khaimahia turvapaikkanaan Arabiemiirikunnassa vallitsevan paikallishallinnon autonomian turvin. Hallitsijan kuolema sijoittui samaan ajankohtaan arabikevään kanssa, jolloin Muslimiveljeskunta ja sen alaiset järjestöt saivat paljon vaikutusvaltaa Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa. Vaikka Persianlahden öljyvaltioiden katsotaan kärsineen levottomuuksista suhteellisen vähän, ei niiden kuitenkaan voida sanoa olleen immuuneja islamistien vaikutusvallan ja suosion kasvamiselle. Islahin jäsenet alkoivat vaatia demokraattisia uudistuksia myös Arabiemiirikuntien johdolta, muun muassa vaatimalla Arabiemiirikuntien neuvoo-antavan kansallisneuvoston (FNC) perustuslaillista muutosta taatakseen neuvostolle täydet lainsäädäntö- ja valvontavaltuudet. Vaatimuksiin vastattiin hallinnon puolelta Islah-jäsenten pidätyksillä, ja hetkeä myöhemmin islamistit sekä Muslimiveljeskunnan alaiset järjestöt ”löysivät itsensä Arabiemiirikuntien terroristilistalta”. (Ibid.) Vuonna 2014, nykyisen presidentin ja silloisen kruununprinssin virkaanastumisen jälkeen, laitettiin alulle Islahin jäsenten siivoaminen hallituksen instituutiosta sekä kampanjoitiin hanakasti islamismia vastaan. Arabiemiirikunnat muiden naapurimaidensa tavoin vahvasti kansalaisten oikeuksien kaventamista erinäisten lakien puitteissa, joiden tarkoituksena oli heikentää muun muassa kansalaisten sananvapautta sekä kokoontumisoikeuksia uusien levottomuuksien ja demokratisointi vaatimusten välttämiseksi.

Arabikevään jäljiltä Arabiemiirikuntien pyrkimys kitkeä Muslimiveljeskunnan ja islamistijärjestöjen vaikutusvaltaa ylettyi myös sen ulkopoliittikkaan. Arabiemiirikunnat yhdessä Saudi-Arabian ja Kuwaitin kanssa rahoittivat muun muassa Egyptin uutta hallitusta vallankaappauksen jälkeen avokätisesti rahallisilla ja materiaalisilla avustuksilla yhteensä yli 20 miljardilla Yhdysvaltain dollarilla. Avustukset olivat ensisijaisesti palkinto Muslimiveljeskuntaa vastaan suoritetuista toimista sekä tukimuoto islamistien vallan patoamiseksi. (Kirmanj & Tofik 2023). Arabiemiirikuntien suhteet kiristyivät tuolloin myös Turkin ja Qatarin kanssa, joiden nähtiin sitoutuneen kannattamaan järjestöä. Arabiemiirikunnat on kieltänyt näyttämästä Qatarin uutistoimisto Al Jazeera lähetyksiä maassa johtuen sen suorista yhteyksistä Muslimiveljeskuntaan.

2.3. Legitimiteetin merkitys Arabiemiirikuntien valtionjohdon päätöksenteossa

2.3.1. Fossiilisten polttoaineiden aikakausi ja vuokranantajavaltioiteoria

Persianlahden öljyvaltioiden kansalta saamaa legitimiteettiä ja autoritaarisen hallintomuodon *status quota* on pyritty historiallisesti selittämään vuokranantajavaltioiteorian²⁷ avulla. Teoria on kehitetty ymmärtämään niin kutsutun vuokranantajavaltion ja yhteiskunnan välistä suhdetta, jossa valtion saamat vuokratulot öljystä ovat yhteiskuntasopimuksen muodostamisen ja ylläpitämisen kannalta suuressa roolissa. Öljyä edeltäneellä aikakaudella, ja ennen Arabiemiirikuntien liittovaltion muodostamista, Persianlahden alueen heimovaltiot ja näiden hallitsijaperheet olivat vielä riippuvaisia kauppiailta verotetuista tuloista. Tilanne muuttui öljyn löytymisen myötä, jolloin kauppiaiden velvollisuus veronmaksuun keskeytettiin. Tämän muutoksen on nähty vahvistaneen hallitsijaperheiden taloudellista asemaa ja sen myötä valta-asemaa poliittisessa päätöksenteossa (Ulrichsen 2024). Arabiemiirikunnat mainitaan usein klassisena esimerkkinä niin sanotusta vuokranantajavaltiosta²⁸, jonka tulot perustuvat vahvasti öljyn viennistä saataviin tuloihin. Saatujen tulojen generoimiseen on tarvittu vain pientä osaa kansalaisten saatavilla olevista resursseista. Näillä tuloilla on pystytty pitämään valtion kulutus maksimaalisena ja allokoimaan resursseja kansalaisille erinäisten tukien muodossa (Ulrichsen 2018). Kansalaisuus on voitu mieltää tällöin ikään kuin taloudelliseksi etuudeksi. Arabiemiirikuntien kontekstissa vuokranantajavaltioiteoria auttaa selittämään useita keskeisiä sille tyypillisiä ominaisuuksia ja sen yhteiskunnallista sekä ulkopoliittista dynamiikkaa. Tämä on tutkielmani kannalta tärkeää, sillä valitsemani teoreettinen viitekehys keskittyy erityisesti valtionjohdon legitimiteettiin, jolloin on tarkoituksenmukaista tarkastella myös valtion solmimaa yhteiskuntasopimusta kansalaisten kanssa ja varmistua siitä, että valtionjohdon legitimiteetti on ylipäänsä olemassa.

Kunnianhimoisista talouden monipuolistamistavoitteista huolimatta Arabiemiirikunnat saa edelleen merkittävän osan tuloistaan öljyn viennistä. Vuonna 2022 kaikesta ulkomaankaupasta muun kuin öljyn viennin osuus oli 16,4% (UAE Ministry of Economy 2023). Öljytuloilla on ollut keskeinen rooli valtion toiminnan ja julkisten palvelujen rahoittamisessa, joka on samalla vähentänyt valtion riippuvuutta oman väestönsä verottamisesta. Valtio on perinteisesti pystynyt ylläpitämään verovapaata järjestelmää kansalaisille ja vierastyöläisille. Viime vuosina kuitenkin useat

²⁷ Engl. Rentier State Theory

²⁸ Engl. rentier state

Persianlahden arabivaltiot kuten Arabiemiirikunnat ovat ottaneet käyttöönsä arvonlisäveron, ja tietyillä sektoreilla toimivien yritysten verotusta on pyritty lisäämään OECD:n ajaman linjan mukaisesti. Tuloveroja ei maassa edellenkään tunneta. Myös energian hintaa sääteleviä tukia on poistettu: vielä vuonna 2013 niiden osuus Arabiemiirikuntien bruttokansantuotteesta oli 6.6 % ja 2022 enää 1.6 % (Fulton 2021a). Vuokranantajavaltioiteorian mukaan verotuksen puuttuminen tai sen vähäisen määrän voidaan nähdä olevan yhteydessä kansalaisten haluttomuuteen muuttaa autoritaarista järjestelmää demokraattiseksi (Walker 2023).

Vuokranantajavaltioiteoria antaa työkaluja selittämään Persianlahden öljyvaltioiden ja tässä tapauksessa Arabiemiirikuntien vakaata sisäpoliittista tilannetta. Kansalaisten voidaan katsoa olevan valmiita luopumaan poliittisista oikeuksistaan valtion pitäessä huolta kansalaisten taloudellisesta turvallisuudesta (Krane 2016). Öljyn viennistä saaduilla tuloilla valtio on pystynyt rahoittamaan yhteiskunnalle tarkoitettuja tukia hyvinkin avokätisesti. Arabiemiirikuntien kansalaiset ovat oikeutettuja maksuttomaan koulutukseen, terveydenhuoltoon ja erinäisiin sosiaalitukiin. Sen lisäksi kansalaiset ovat olleet oikeutettuja varmaan, hyvin palkattuun julkiseen virkaan näin tahtoessaan. Huomioon otettavaa on kuitenkin se, että kansalaisuuden ollessa etuoikeus, voidaan tuo etuoikeus valtionjohdon päätöksestä myös viedä pois (Ulrichsen 2024).

Teoriaan kriittisesti suhtautuvat tutkijat, kuten Jeong (2020) esittää kuitenkin, että pelkästään valtion saamat öljytulot eivät yksinään riitä takaamaan valtiolle institutionaalista, sosioekonomista ja taloudellista kehitystä. Persianlahden öljyvaltioiden kontekstissa valtioiden sosioekonomisen kehittyneisyyden eroavaisuuksia on katsottu selittävän esimerkiksi valtioiden eroavaisuudet demokrafian ja historian suhteen (Ibid.). Gengler ym. (2021, 238) toteaa vuokranantajavaltioiteorian haavoittuvuudeksi sen, ettei sen tuottamia hypoteeseja ole juurikaan testattu kansalaisten mielipiteillä, vaan teorian avulla on tehty olettamuksia siitä, mitä mahdollisesti kansalaisten nauttimien tukien poistaminen aiheuttaisi valtion legitimitetille. Myös teorian yleistä käytettävyyttä on kritisoitu. Ulrichsen (2018) huomauttaa, että kriitikot suhtautuvat teoriaan varauksella sillä öljytuloilla mahdollistettu vauraus ei ole poistanut demokratisointipaineita ja sisäpoliittisia kiistoja esimerkiksi Persianlahden valtion Bahrainin kohdalla.

Persianlahden arabivaltioiden hallitsijoiden legitimitetin jatkumo läpi 2000-luvun on herättänyt ihmetystä monien länsimaalaisten tutkijoiden keskuudessa. Teoriaan kohdistetusta kritiikistä huolimatta Arabiemiirikunnat on kyennyt hyödyntämään öljyvaroista saamiaan resursseja saavuttaakseen legitimitetin sisäpoliittisen päätöksenteon lisäksi globaalilla sekä alueellisella tasolla

investoimalla esimerkiksi kansainvälisiin infrastruktuurihankkeisiin sekä osallistumalla avokätisesti kehitysavun tarjoamiseen. Arabiemiirikuntien tapauksessa vuokranantajavaltioiteoria korostaa öljyvarallisuuden merkittävää roolia, jonka turvin valtio on kyennyt muokkaamaan omaa poliittista asemoitumistaan kotimaassa ja kansainvälisesti. Ulrichsen (2024) esittää, että öljynjälkeinen aikakausi tulee tuskin asettamaan hallitsijaperheitä suurempien haasteiden eteen tulevaisuudessakaan.

Seuraavassa kappaleessa esitetään lyhyesti Arabiemiirikuntien talouden monipuolistamistavoitteiden merkitystä legitimitietin säilyttämiseksi ja laajemman ulkopoliittisen strategian muokkaamisessa.

2.3.2. Poliittiset uudistukset ja legitimitietin säilyttäminen uudistusprosessin aikana

Talouden monipuolistamisstrategia nähdään yhtenä tärkeimmistä työkaluista, jonka avulla valtiot pystyvät lisäämään taloutensa kilpailukykyä kansainvälisesti (Ahmed Zain 2015). Erityisesti valtiot, jotka ovat riippuvaisia vain yhden sektorin tai liiketoiminta-alueen tuottamasta varallisuudesta, pystyvät hajauttamisen turvin vähentämään siihen kohdistuvia taloudellisia riskejä. Arabiemiirikunnat on tunnustanut tarpeen oman talouden monipuolistamiselle ja pyrkinyt vähentämään riippuvuuttaan öljystä pitkän aikavälin talouden kilpailukyvyyn varmistamiseksi. Talouden monipuolistamisstrategioiden kuten Abu Dhabin emiirikunnan *Vision 2030* –strategian ja liittovaltion *Centennial plan 2071* –strategian, perimmäisenä tarkoituksena on kehittää niitä aloja, joiden tulevaisuudessa voidaan odottaa korvaavan öljyvarallisuudesta generoidut tulot samalla säilyttäen valtion talouspoliittisen valta-aseman. Talouden monipuolistamisstrategiat ja niihin linkitetyt visiot eivät ole ainoastaan taloudellisia ohjelmia vaan ne voidaan nähdä laajempina ”kansallisina muutosalustoina”, johon linkittyy myös valtion turvallisuuteen liittyviä vaikutuksia uusien infrastruktuuriprojektien ja lisääntyneen turismin tuomien turvallisuusuhkien muodossa (Magri 2024, 9). Turvallisuusuhkiin on pyritty vastaamaan painottamalla talouspolitiikan roolia ulkopoliittisessa päätöksenteossa, luomalla moninapaisia kansainvälisiä liittoumia sekä vahvistamalla puolustusteollisuuden autonomiaa (Ibid.).

Arabiemiirikuntien valtionjohdon vuonna 2017 julkaiseman, *UAE Centennial 2071* -suunnitelman, tarkoituksena on toimia valtion strategiaa johtavana visiona, ja ohjata maan kehitystä seuraavalle vuosisadalle. Strategian tavoitteena on varmistaa Arabiemiirikuntien asema maailman johtavana valtiona vuoteen 2071 mennessä. Arabiemiirikuntien hallitus on jakanut suunnitelman neljään eri pääluokkaan seuraavasti:

1. Tulevaisuuteen keskittyvä hallitus: Maailman parhaan hallituksen muodostaminen, jolla on pitkän aikavälin visio ja inspiroiva johtajuus. Muita tavoitteita ovat onnellisuuden saavuttaminen yhteiskunnassa ja positiivisten viestien levittäminen sisäisesti ja globaalisti sekä pitkän aikavälin muuttujien seurantamekanismien kehittäminen eri sektoreilla.

2. Erinomainen koulutus: Visio korostaa erinomaisen laadun merkitystä koulutuksessa. Koulutuksen painopistealueina ovat muun muassa teknologia, avaruustieteet, konetekniikka, innovaatiot ja terveystiede. Instituutiotasolla oppilaitoksia rohkaistaan toimimaan yrittäjyyden ja innovaatioiden ajatushautomoina sekä kansainvälisinä tutkimuskeskuksina.

3. Monipuolinen tietotalous: Arabiemiirikuntien tavoitteena on kehittää kilpailukykyinen ja johtava talous. Tavoitteet saavutetaan lisäämällä kansantalouden tuottavuutta, tukemalla kansallisia yrityksiä, investoimalla tieteelliseen tutkimukseen ja lupaaviin sektoreihin, keskittämällä innovaatioihin, yrittäjyyteen ja edistyneisiin teollisuudenaloihin sekä edelleen kehittämällä kansallista strategiaa.

4. Onnellinen ja yhtenäinen yhteiskunta: Olennainen osa suunnitelmaa on yhteisön kehittäminen. Tavoitteena on luoda turvallinen, suvaitsevainen, yhtenäinen ja eettinen yhteiskunta, jossa korostuu tekijöitä kuten, onnellisuus, positiivinen elämäntapa ja korkea elämänlaatu. Vision tarkoituksena on valmistaa tulevia sukupolvia toimimaan Arabiemiirikuntien hyvän tahdon lähettiläinä sekä edistämään naisten osallistumista kaikilla sektoreilla, tehden näin Arabiemiirikunnista yhden parhaista maista asua.

Myös Abu Dhabin emiirikunnan paikallishallitus on julkaissut erillisen pitkän aikavälin suunnitelman *Abu Dhabi Vision 2030* -strategian emiirikunnan talouden rakenteiden muuttamiseksi. Abu Dhabin visio on liittovaltion kannalta tärkeässä roolissa, sillä suurin osa maan öljyvaroista on keskittynyt Abu Dhabin emiirikuntaan.²⁹ Suunnitelman keskiössä on riippuvuuden vähentäminen öljysektorin tuottamasta taloudellisesta vauraudesta ja keskittää toiminta tietoperustaisiin toimialoihin. Suunnitelman seitsemän taloudellista prioriteettia ovat:

1. Avoimen ja tehokkaan sekä globaalisti integroidun liiketoimintaympäristön rakentaminen
2. Kurinalaisen finanssipolitiikan omaksuminen, joka reagoi ketterästi talouden suhdanteisiin
3. Kestävän raha- ja rahoitusmarkkinaympäristön luominen, jossa inflaatio on hallittavissa
4. Työmarkkinoiden tehokkuuden edistäminen
5. Talouskasvua tukevan sekä kestävän infrastruktuurin kehittäminen

²⁹ Yhdysvaltain hallituksen ylläpitämän kaupankäyntiin keskittyvän ITA:n arvioiden mukaan 96 % maan öljyvaroista on keskittynyt Abu Dhabiin.

6. Korkeasti koulutetun ja tuottavan työvoiman kehittäminen

7. Mahdollistaa rahoitusmarkkinoiden kehittyminen talouden sektoreiden ja hankkeiden keskeisiksi rahoittajiksi.

Jos fossiilisten polttoaineiden aikakaudella Arabiemiirikuntien turvallisuus oli pitkälti taattu Yhdysvaltojen turvatakuilla, öljyn jälkeinen ajanjakso keskittyy puolustusteollisuuden kansallistamiseen ja riippuvuuden vähentämiseen Yhdysvaltojen sotilaallisesta tuesta. Talouden monipuolistamissuunnitelmien osana on vahvasti puolustusteollisuuden vahvistaminen investointien muodossa. Muun muassa Arabiemiirikuntien ja Israelin välinen kaupallinen yhteistyö on nojannut pitkälti puolustusteollisuuden varaan (Ardemagni 2024, 15). Voidaan katsoa, että öljynjälkeinen aikakausi on asettanut Arabiemiirikunnat keskeisempään osaan globaalia dynamiikkaa mutta samalla tuottanut tilanteen, jossa sen turvallisuus ja talous on haavoittuvaisempi kuin koskaan aikaisemmin. Tämän voidaan katsoa johtuvan alueellisen voimatasapainon horjumisesta vuoden 2023 lokakuun jälkeen sekä moninapaisuuden ja systeemisen kilpailun asettamasta kilpailutilanteesta globaalisti (Ardemagni 2024, 15).

Seuraavassa luvussa esitetään tutkielman teoreettinen viitekehys ja siihen liitettäviä käsitteitä.

3. TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Tutkielman pääasiallisena teoreettisena viitekehystenä toimii Steven R. Davidin omnibalancing-teoria sekä Davidin teoriasta jalostunut Hartnett & Vanderbergin omnialignment-teoria. Koska kyseiselle englanninkieliselle termille *omnibalancing* tai *omnialignment* ei ole suomen kielessä vastinetta, viitataan tutkielmassa parhaiten termiä kuvaavaan muotoiluun kattava tasapainoiluteoria. Kappaleessa määritellään ja käsitteellistetään Arabiemiirikunnat kolmanteen maailmaan kuuluvaksi, pieneksi valtioksi. Pienten valtioiden liittoutumiskäytäntöjä tarkastellaan teoreettisella tasolla kattavan tasapainoiluteorian lisäksi muun muassa realistisen ja neorealistisen pienvaltiorealismin kautta. Kappaleessa tehdään ero liittoutumisen ja kumppanuuden välille sekä pyritään sijoittamaan strategisen kumppanuuden käsite osaksi aihealueen tutkimusta.

3.1. Teoria kattavasta tasapainoilusta

Tutkielmaan valitun teorian tarkoituksena on ymmärtää ja selittää Arabiemiirikuntien ja Kiinan välille solmittua kokonaisvaltaista strategista kumppanuutta³⁰. Arabiemiirikuntien autoritaarisen hallintomuodon ja aikaisemman kirjallisuuden perusteella tutkielmaan valikoidun teoreettisen viitekehysten tulisi näin ollen ottaa huomioon ulkoisten turvallisuussuhkien lisäksi myös valtionjohtoon kohdistetut sisäiset uhat. Parhaiten tähän tarpeeseen vastasi Steven R. Davidin kehittämä teoria kattavasta tasapainoilusta sekä Davidin teoriasta inspiroitunut Hartnett & Vanderbergin (1997) jalostama teoria kattavasta tasapainoilusta. Vaikka molemmat teoriat ovat vahvasti linkittyneet turvallisuustutkimukseen, ja etenkin Davidin teoria kylmänsodan jälkeiseen aikakauteen, onnistuu erityisesti Hartnett & Vanderberg ottamaan huomioon vallankäsitteessä myös niin sanottuja pehmeitä nyansseja sekä alleviivaamaan suhteiden dynamiikan tärkeyttä kumppanuuden muodostamiseksi. Hartnett & Vanderberg näkevät Davidin teorian vakuuttavuuden, mutta keskittyvät kehittämään teoriaa enemmän aikakaudelle tyypillisen ulkopoliittisen tutkimuksen luonteeseen.

Kattava tasapainoiluteoria on kehitetty kylmän sodan loppupuolella selittämään kolmannen maailman³¹ eli niin sanotun kehittyvän maailman liittoutumiskäytäntöjä ja näiden valtioiden ulko- ja sisäpoliittista toimijuutta kansainvälisessä järjestelmässä. David (1991) näki tuolloiset realistisen ja neorealistisen kouluteoriakunnan voimatasapainoteoriat riittämättöminä työkaluina kolmannen

³⁰ Engl. comprehensive strategic partnership

³¹ Engl. third world

maailman valtioiden ulkopolitiikan analysoimiseksi. Myös useat muut tutkijat ovat nähneet perinteisen voimatasapainoteorian olevan riittämätön selittämään liittoutumiskäytäntöjä erityisesti Lähi-idän kontekstissa (esimerkiksi Harknett & VanDenberg 1997; Sim & Fulton 2021; Hoffman 2022). Tieteenalana kansainvälistä politiikkaa onkin usein kritisoitu sen taipumuksesta jäsentää maailmaa länsimaiden näkökulmasta, ja merkittävä osa valtaviiran kansainvälisen politiikan teoriasta on katsottu olevan ”yksinkertaisesti abstraktio länsimaisesta historiasta” (Buzan 2016, 155). Kattavaa tasapainoiluteoriaa onkin käytetty usein Lähi-idän ja Persianlahden valtioiden ulkopolitiikan tutkimuksessa. Teoriasta on kehitetty myös uusia versioita, kuten esimerkiksi Reillyn (1998) omanibalancing-teoria, joka nimensä mukaisesti pyrkii selittämään Persianlahden valtion, Omanin, liittoutumiskäytäntöjä ja ulkopoliittista toimijuutta. Myös Harknett & VanDenberg (1997) ovat kehittäneet teoriaa vastaamaan nykypäivän liittoutumiskäytäntöjä.

Teorian tarkoituksena ei ole lähtökohtaisesti kumota voimatasapainoteoriaa vaan sen sijaan täydentää sitä käsittämään myös valtionjohtoon kohdistuvat, valtion sisäiset poliittiset uhat, ja painottaa tasapainottamisen tärkeyttä näiden uhkien eliminoimiseksi. Sen sijaan Harnett & Vanderberg (1997, 124) ehdottavat, että kumppanuuden muodostamisen syyt eivät välttämättä aja valtiota ainoastaan tasapainottamaan valtion sisältä kumpuavia uhkia vaan sen voidaan myös katsoa turvautuvan vaihtoehtoisesti myönnytyspolitiikkaan. Perinteisessä voimatasapainoteoriassa kumppanuuden katsotaan määrittävän valtion kokemien ulkoisten uhkien vaikutuksesta – kattavan tasapainoiluteorian mukaan valtion olemassaolon uhat ovat ulkoisten uhkien lisäksi myös sisäisiä. Näin ollen David esittääkin, että valtion sijasta tulisi analyysitasona käyttää lähtökohtaisesti valtionjohtoa.³² Myös Harknett & Vanderberg (1997, 123) ehdottavat niiden valtioiden kohdalla käytettävän analyysiyksikkönä rajattua eliittiä, jossa väestöllä on vain välillinen vaikutus valtion ulko- ja sisäpolitiikan määrittämiseksi, kuten monen kolmannen maailman valtion kohdalla.

Perinteisten voimatasapainoteorioiden analyysin taso on systeeminen. Realistisen koulukunnan näkemysten mukaisesti David (1991) myötäileekin ajatusta anarkistisesta kansainvälisestä järjestelmästä, jossa kansainvälisen politiikan ja valtioiden välistä liittoutumista ajavat intressit, valta ja rationaalisuus. Harknett & Vanderberg (1997, 113) ehdottavat, että valtion liittoutumiskäytäntöjen³³ tarkastelemiseksi tulisi prosessi jakaa kahteen vaiheeseen; ensimmäiseksi tulisi määrittää tutkimuksessa käytetty analyysitaso ja -yksikkö sekä toiseksi, määrittää valtioiden välistä kumppanuutta ajavia yksityiskohtia. Harknett & Vanderberg (1997, 114) mukaan

³² Kansainvälisen politiikan tutkimuksessa yleisemmin käytetyt analyysitasot; yksilötaso, valtiotaso ja järjestelmätaso.

³³ Engl. security alignments

kumppanuuden muodostamista ei ohjaa yksinään ulkopuoliset turvallisuusuhat sen enempää kuin ”sisäpoliittiset kompromissit”, vaan pikemminkin kyse on valtion ulkopuolelta sekä sisäpuolelta nousevien turvallisuushaasteiden huomioonottamisesta. Davidin (1991) teoriaa mukaillen Harknett & Vanderberg (1997) olettavat, että kumppanuuden luominen tulisi ymmärtää erityisesti strategiana, jossa pyritään vastaamaan valtion sisäisiin sekä ulkoisiin uhkatekijöihin ja näiden yhdistelmiin.

David (1991, 235-236) tuo esiin kolme esimerkkiä, joiden avulla hän täydentää perinteisiä voimatasapainoteorioita, ja jotka kehittävät nimenomaan kattavaa tasapainoiluteoriaa: ensimmäiseksi, muiden valtioiden tavoin kolmannen maailman hallitsijat solmivat kumppanuuksia valtioiden kanssa, jotka voidaan kokea uhkana valtion olemassaololle mutta joiden kanssa liittoudutaan tasapainottamaan ensisijaista uhkaa tai voimaa. Tästä David (1991, 236) käyttää esimerkkinä Neuvostoliiton solmimaa liittoumaa Britannian ja Yhdysvaltojen kanssa, joka solmittiin Saksan kukistamiseksi toisessa maailmansodassa. Toiseksi kolmannen maailman hallitsijat solmivat kumppanuuksia valtioiden kanssa, joiden voidaan nähdä edesauttavan valtion sisäpoliittisten uhkien tasapainottamisessa. Tästä David käyttää esimerkkinä kumppanuutta, joka on muodostettu oppositiopuolueen kansainvälisen liittolaisen kanssa. Kolmanneksi yksityiskohta, joka erityisesti erottaa kolmannen maailman valtioiden liittoutumisvalinnat demokraattisista länsimaista on valtionjohdon tavoite pysyä vallassa ja mahdollistaa hallinnon jatkumo, keinolla millä hyvänsä, jolloin kumppanuuksia ja liittoumia solmitaan siitäkkin huolimatta, että sen vaikutukset saattavat vaarantaa valtion intressit, mutta turvata valtionjohdon legitimitietin ja vallan jatkumon.

Parhaan esimerkin teorian käytettävyydestä Arabiemiirikuntien kontekstissa antaa Davidin (1991, 238) itsensä käyttämä esimerkki; jossa voimatasapainoteoria lähtökohtaisesti olettaa valtionpäämiehen keskittyvän kysymykseen ”*Miten muodostettu kumppanuus vaikuttaa valtion suvereniteettiin ja valtasuhteisiin?*” kun taas vastaavasti kattava tasapainoiluteoria olettaa valtionjohdon fokuksen olevan kysymyksessä, ”*Kuinka kumppanuus tulee vaikuttamaan omaan legitimitettiin?*”. Tässä tapauksessa kattavan tasapainoiluteorian mukaan valtionjohto on halukas solmimaan kumppanuuden valtion kanssa, joka todennäköisemmin turvaa häntä ja hänen legitimitettiään ulkoisilta ja sisäisiltä uhilta. Toisin sanoen valtionjohto on valmis solmimaan liittoumia maiden kanssa, joilla voisi olla mahdollisia negatiivisia vaikutuksia valtion ulkoiselle turvallisuudelle, mutta edesauttaa hänen vallassa pysymistään.

3.1.1. Kolmas maailma

Tutkielma luokittelee Arabiemiirikuntien kuuluvan niin kutsuttuun kolmanteen maailmaan. Alkuperäisen kattavan tasapainoiluteorian mukaan kolmanteen maailmaan katsotaan kuuluvaksi kaikki muut valtiot, seuraavia lukuun ottamatta: Yhdysvallat, Neuvostoliitto, Kanada, Japani, Australia, Uusi-Seelanti, Etelä-Afrikka, Euroopan valtiot ja Kiina. Voimme näin ollen olettaa, että suurin osa maailman valtioista ja asutetusta maapallon väestöstä on osana tätä niin sanottua kolmatta maailmaa. Ensimmäinen määritelmä kolmannesta- ja kehittyvästä maailmasta on tehty kylmänsodan aikakautena, 1950-luvun jälkeen. Tämän määritelmän mukaisesti kolmanteen maailmaan kuuluivat ne entiset kolonialistiset valtiot, jotka olivat, jääneet sosialistisen idän ja kapitalistisen lännen liittoumien ulkopuolelle (Tomlinson 2003, 307 & 309). Nämä liittoumien ulkopuolelle jääneet, taloudellisesti riippuvaiset kolmannen maailman kehitysmaat, muodostivat YK:n sisällä omien yhteisten intressiensä pohjalta G77-ryhmän³⁴. Alkuperäisestä 77 jäsenestä sen jäsenmäärä on kasvanut 134:ään, joihin myös Arabiemiirikunnat lukeutuu.

Davidin (1991, 242) näkemyksen mukaan erityisesti kolmannen maailman valtioihin liitetyt ominaisuudet määrittelevät niiden liittoutumiskäytäntöjä ja näiden ominaisuuksien avulla voimatasapainoteorioiden riittämättömyys pystytään myös todentamaan. Siinä missä voimatasapainoteoriat pyrkivät selittämään valtioiden liittoutumiskäytäntöjä anarkistisessa kansainvälisessä järjestelmässä, ne hylkäävät ajatuksen hallitsemattomasta epävakaa sisäpoliittisesta tilanteesta ja sen vaikutuksesta kumppanuuksien muodostamiselle olemassa olevan vahvan hallinnon vuoksi. Kolmannen maailman kolonialistisen historian vuoksi, siihen kuuluvat valtiot ovat verrattain nuoria, autoritaarisia ja niiden hallinnonmuodostamiselle käytetyt resurssit vajavaisia, joka osaltaan selittää heikkoa ja haavoittuvaista sisä- ja ulkopoliittista habitusta (David 1991, 239). Davidin kehittämä teoria ottaa huomioon sen tosiasian, että edelleen suurimmassa osassa valtioita poliittisilla prosesseilla ei ole enemmistöltä saatua legitimizeettiä (Harknett & Vanderberg 1997, 118). Tästä kyseisestä syystä valtion sisällä saattaa muodostua kehittyneitä maita helpommin poliittisia ja uskonnollisia ryhmiä, joiden päämäärällinen tarkoitus ei ole ajaa valtion etuja vaan pääsääntöisesti omia intressejä, jonka vaikutuksesta valtionjohdon legitimizeetti kyseenalaistetaan tai on vaarassa (Ibid.). Myös epätasaisesti jakautuneet ja eliitille keskittyneet materiaaliset resurssit altistavat valtionjohdon vallan jatkumon alttiiksi sisäisille uhille. Tätä samaa asetelmaa voimme käyttää myös tarkasteltaessa Arabiemiirikuntien historiaa ennen sen varsinaista perustamista vuonna

³⁴ Engl. Group of 77 at the United Nations

1971, sen irrottautuessa Iso-Britannian alaisuudesta. Vuosisatojen ajan aluetta asuttivat lukuisat heimot, joilla ei katsottu olevan kansallista identiteettiä. Tutkijat vielä tänäkin päivänä peräänkuuluttavat kansallisen identiteetin puuttumista, sillä tietyillä suvuilla ja heimoajattelulla on edelleen vahva jalansija yhteiskunnassa (Ulrichsen 2024). Toisaalta yhtenevää kansallista identiteettiä on pyritty kasvattamaan valtion johdolla ja sen arvioidaan olevan myös yksi syy valtionjohdon vahvalle legitimitetille.

Kolmansia maita yhdistää myös niille tyypillinen ei-demokraattinen hallintojärjestelmä. Davidin (1991, 241) mukaan suurin osa näistä valtioista identifioituu autoritaarisiksi, jolloin päätöksenteko kulminoituu yksilön tai pieneksi valikoidun eliitin varaan ja kansalaiset jäävät ilman poliittista osallistumisoikeutta. Kuten aiemmassa Arabiemiirikuntien hallintoa käsittelevässä kappaleessa on tuotu esiin, voidaan Arabiemiirikuntien hallintoa pitää autoritaarisena ja kansalaisten poliittisia oikeuksia rajoitettuna. David (1991, 242) esittää myös, että kolmannen maailman valtiot itse identifioituvat kolmannen maailman valtioiksi ja määrittävät näin ollen ryhmään kuulumisen tietynlaisen käyttäytymismallin mukaisesti.

Kuten jo aiemmin mainittu, on kolmannen maailman valtionjohdon legitimitetti erityisen herkkä sisäisille uhille ei niinkään ulkoisille. Tästä hyvänä esimerkkinä voimme pitää kolmannen maailman valtioihin liitettäviä vallankumouksia, vallankaappauksia ja niiden yrityksiä, joissa hallitsija on syrjäytetty sisäisten oppositiovoimien vaikutuksesta. Persianlahden arabivaltioita voidaankin tässä suhteessa pitää poikkeuksena muuhun kolmanteen maailmaan verrattuna, sillä väkivaltaisia hallinnon vaihdoksia ei ole alueellisesti lähivuosisikymmeninä tavattu. Esimerkiksi arabikevään väkivaltaisuudet Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa syrjäyttivät Libyan, Tunisian, Egyptin ja Jemenin hallitsijat, kuitenkin Persianlahden monarkiat kärsivät suhteellisen vähän paikallisista levottomuuksista, Bahrainia lukuun ottamatta, ja Arabiemiirikunnat ei lähes ollenkaan. Selitystä tälle on haettu valtion ulkoisesta tuesta, hallinnon vahvasta legitimitetistä ja luonnonvaroilla kerrytetyn vaurauden jakautumisesta kansalaisten keskuudessa.

Historiallisesti valtioiden ryhmittelemiseksi on käytetty niin valtioiden materiaalisia kyvykkyyksiä kuin niiden sosiaalisia ja kulttuurillisia ominaisuuksia. Yllä mainitut käsitteet nähdään tänä päivänä kiistanalaisena ja niiden käyttäminen on vähentynyt huomattavasti akateemisissa tutkimuksissa. Vuosien saatossa käsitteiden tilalle on luotu uusia ja inhimillisempiä menetelmiä mittaamaan valtioiden kehittyneisyyttä ja taloudellista riippuvaisuutta, kuten esimerkiksi YK:n inhimillisen kehityksen -indeksi tai Immanuel Wallersteinin kehittämä maailmanjärjestelmäteoria. Tänä päivänä

kolmanteen ja kehittyvään maailmaan viitataan usein käyttämällä termiä globaali etelä. Ainoastaan taloudellisia mittareita vertailtaessa Arabiemiirikuntia ei voisi luokitella kuulumaan kolmanteen maailmaan verrattaen suuren bruttokansantulon³⁵ (GNI) vuoksi. Tutkielmani tarkoituksena ei kuitenkaan ole tämän määritelmän kumoaminen. Tutkielmassa määrittelen Arabiemiirikunnat kolmanteen maailmaan kuuluvaksi aikaisempien määritelmien mukaisesti. Huomionarvoista kuitenkin on, ettei kolmannen maailman valtioksi lukeutuminen automaattisesti tarkoita, että valtion tulisi omata jokainen siihen liitetty ominaisuus (David 1991).

3.4. Pienten valtioiden rooli osana kansainvälistä järjestelmää

Kansainvälisen politiikan tutkimuksessa pienten valtioiden käsitettä käytetään usein analysoimaan niiden kohtaamia ainutlaatuisia haasteita, strategioita ja rooleja osana kansainvälistä järjestelmää. Pienet valtiot tukeutuvat usein diplomatiaan, liittoumiin ja kansainvälisiin järjestöihin voittaakseen luontaiset rajoituksensa sekä suojellakseen omia etujaan suurempien valtioiden hallitsemassa kansainvälisessä järjestelmässä. Pienten valtioiden rooli osana kansainvälistä politiikkaa on puhuttanut kansainvälisen politiikan tutkijoita ja valtioiden päämiehiä jo vuosisatojen ajan. Erityisen paljon jalansijaa pienet maat ovat saavuttaneet ensimmäisen ja toisen maailmansodan jälkeisenä aikakautena, jolloin niiden lukumäärä on kasvanut huippuunsa. Myös pienten valtioiden määrittelylle on tutkijoiden keskuudessa ehdotettu useita eri vaihtoehtoja, niin suhteellisia kuin absoluuttisia määritelmiä: valtioiden taloudellisia kyvykkyyksiä kuten bruttokansantuotetta, armeijan, valtion pinta-alan ja väkiluvun suuruutta sekä maiden valtaominaisuuksia kansainvälisessä järjestelmässä. Jotta ymmärtäisimme paremmin pienten valtioiden liittoutumiskäytäntöjä on tarpeellista määritellä ja tuoda esiin niille tyyppillisiä piirteitä Koska tutkielmani tutkittava tapaus on Arabiemiirikuntien ja nousevan Kiinan suhteiden merkitys nimenomaan Arabiemiirikuntien valtionjohdon leitimiteettiin, on tärkeä tarkastella pieniä valtioita käsitteenä. Käsitteen avulla ymmärrämme Arabiemiirikuntien luonnolliset rajoitteet sen toimiessa Kiinan kaltaisen nousevan supervallan kanssa, ja sen mahdollisuuksista vaikuttaa straregisen kumppanuuden määrittämiseksi.

Pienten valtioiden tutkimuksesta kiinnostuttiin Euroopassa jo ennen ensimmäistä maailmansotaa, 1800-luvulla. Tuolloin pieniin valtioihin katsottiin lukeutuvan kaikki ne maat joita ei luokiteltu suurvalloiksi. Kyseisen aikakauden suurvaltoja olivat Saksa, Ranska, Iso-Britannia, Venäjä, Itävalta-Unkari ja Italia (Beyer ym. 2006, 6). 1900-luvun alkupuolelle tultaessa pienet valtiot nähtiin pääasiassa toimijoina, joilla oli suhteellisen vähän valtaa kansainvälisessä järjestelmässä. Erityisesti

³⁵ Engl. Gross National Income

toisen maailmansodan loputtua ja useiden entisten suurvaltojen hajottua pienemmiksi valtioiksi sai kansainvälisen politiikan tutkijat kiinnostumaan pienten valtioiden liittoutumiskäytännöistä ja niiden tutkimuksesta. Myös YK:n kaltaisten instituutioiden kehittäminen toi pienet valtiot kansainvälisen politiikan ytimeen, ja takasi niille vaikutusvaltaisemman aseman osana kansainvälistä järjestelmää. Ennen toisen maailmansodan ja kylmän sodan loppua pieniä valtioita kuvasi parhaiten määritelmä, jossa valtiolla ei ole ollut riittäviä valmiuksia sanella globaaleja ja alueellisia normeja sekä politiikoita.

Nykyisenkaltainen, sääntöpohjainen kansainvälinen järjestelmä on pitänyt huolta kansainvälisten sopimusten puitteissa myös pienten valtioiden laillisista oikeuksista ja alueellisesta koskemattomuudesta sekä kyvystä määrittää omaa ulkopoliittikaansa. Valtioiden pienuuden ja suhteellisten ominaisuuksien ei nähty enää 2000-luvulle tultaessa rajoittavan pienten valtioiden osallisuutta kansainvälisessä järjestelmässä. Useiden pienten valtioiden voidaankin katsoa vaikuttavan enemmän globaaleihin standardeihin kuin niiden koko antaa ymmärtää. Sopeutuakseen voimasuhteiden epätasaiseen jakautumiseen kansainvälisessä järjestelmässä, on pienten valtioiden täytynyt keskittää ja priorisoida rajalliset ulko- ja turvallisuuspoliittiset resurssinsa. Thorhalsson (2019, 15) toteaaakin, että ”pienet valtiot voivat olla heikkoja yhdellä osa-alueella mutta samanaikaisesti olla vakuuttavia toisaalla, suurvaltojen tulee osoittaa kyvykkyytensä jokaisella mittarilla”. Vaikka pienten valtioiden asema osana kansainvälistä järjestelmää on parantunut historian saatossa, niiden haavoittuva asema kansainvälisessä järjestelmässä ei ole kuitenkaan kokonaan poistunut. Tämä näkyy erityisesti pienten valtioiden riippuvuussuhteista suurvaltoihin taloudellisissa ja turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä. Suurvaltojen voidaan näin ollen katsoa edelleen ratkaisevan pienempien maiden ongelmia.

Arabiemiirikunnista puhuttaessa voidaan siihen viitata myös niin sanottuna alueellisena keskivoimana tai keskivaltana.³⁶ Näin siksi, että alueellisesti Arabiemiirikuntien voidaan katsoa olevan yksi Lähi-idän alueen vaikuttavimmista ulkopoliittisista toimijoista sen edistyneen diplomatian ja materiaalien resurssien vuoksi (Kirman & Tofik 2023) . Kuitenkin esimerkiksi kansainvälisen poliittisen talouden tematiikan mukaisesti öljynviejämaat kuten Arabiemiirikunnat, jonka materialistinen varakkuus on ollut pääosin riippuvainen energianviennistä, ovat pienten valtioiden tavoin haavoittuvia objekteja kansainvälisessä järjestelmässä (Ennis 2018). Näiden valtioiden rooli osana kansainvälistä järjestelmää ei nähdä ulottuvan oman vahvuutensa ulkopuolelle,

³⁶ Engl. middle power

ja ne monesti mielletään lähinnä hintojen ja normien ottajina kuin niiden määrittäjinä (Ibid). Kyseisestä ongelmasta käytetään myös nimitystä, resurssikirous³⁷. Öjynviejäm maiden asemaa hintojen ottajina perustellaan muun muassa Yhdysvaltojen kasvaneella liuskeöljyn tuotantokapasiteetilla ja tätä myötä vahvistuneella markkinaosuudella, joka on vähentänyt Yhdysvaltojen riippuvuutta Lähi-idästä tuodusta öljystä. Mutta myös OPEC-maiden verrattain pienellä prosenttiosuudella raakaöljyn tuotannosta³⁸ sekä raakaöljyn herkille kysynnän muutoksille taloudellisten laskusuhdanteiden aikana. OPEC-maiden raakaöljyvarantojen määrän on arvioitu olevan noin 80 % ns. todennetuista varannoista³⁹ globaalisti, ja Arabiemiirikuntien osuus OPEC-maiden raakaöljyvarannoista noin yhdeksän prosenttia (OPEC 2023).

Tutkijat ovat esittäneet pienten valtioiden väkiluvun asettuvan 1 - 30 miljoonan välille (Thorhalsson ym 2019, 14). Esimerkiksi Euroopan kontekstissa on pieniin valtioihin määritelty kuuluvaksi kaikki valtiot joiden asukasluku on alle 16 miljoonaa (Beyer ym 2006, 6). Thorhalsson kumppaneineen (2019, 14) esittää kuitenkin suurimmaksi osaksi määritettävän 10 miljoonan asukasluvun alle putoavia valtioita pieniksi valtioiksi. Tämä siksi, että suuremman väkiluvun voidaan katsoa korreloivan useasti maan taloudellisten mittareiden ja armeijan koon suuruuden kanssa (Ibid.). Kansainvälisen politiikan realistisen koulukunnan mukaan suurvaltojen valtaominaisuuksia ovatkin esimerkiksi pinta-alan suuruus, korkea väestömäärä ja armeijan kokoluokka. Sittemmin kansainvälisen politiikan teorit kuten liberalismi suhtautuu määritelmään skeptisemmin.

Arabiemiirikuntien asukasluku arvio on vuonna 2021 ollut noin 10 miljoonaa. Huomionarvoista kuitenkin on, että väkiluvusta vain noin 10 % muodostuu Arabiemiirikuntien kansalaisista ja loput noin 90 % vierastyöläisistä. Tästä johtuen muun muassa Arabiemiirikuntien armeijan koko ei korreloi valtion asukasluvun kanssa. Toisaalta maan mittavasta materiaalisesta varakkuudesta nauttii verrattain pieni kansalaismäärä. Tästäkään huolimatta Arabiemiirikuntien materiaaliset resurssit ja kansainvälien vaikutusvalta ei yllä Kiinan kaltaisen nousevan supervallan tasolle. Pro gadu - tutkielmassa määritellään Arabiemiirikunnat pieneksi valtioksi sen verrattain pienten suhteellisten ominaisuuksien vuoksi: analysoidessamme Kiinan ja Arabiemiirikuntien välisiä eroja väkiluvun, pinta-alan, bruttokansantuotteen tai armeijan suuruudella, voimme todeta Arabiemiirikunnat pieneksi valtioksi suhteessa Kiinaan.

³⁷ Engl. resource curse

³⁸ OPEC-maiden raakaöljyn tuotanto on noin 40% globaalista tuotantomäärästä (EIA 2023b).

³⁹ Todennetuilla varannoilla viitataan laskentatapaan, jossa varannot arvioidaan ajallisesti raakaöljyn hinnan, teknologisen kehityksen sekä raakaöljyn esiintymien geologisten todennäköisyyksien perusteella (Sun 2015, 46).

3.3. Pienvaltiorealismi

Kylmän sodan aikaisessa kansainvälisessä ympäristössä pienten valtioiden asema alkoi kiinnostaa kansainvälisen politiikan tutkijoita erityisesti realistisen teoriakunnan teoreetikoiden keskuudessa. Yksi kyseisen aikakauden tunnetuimpiin teorioitsijoihin lukeutuva Kenneth Waltz, pyrki selittämään valtioiden asemaa kansainvälisessä politiikassa voimatasapainoteorian⁴⁰ avulla. Waltz näki, että pienten valtioiden oli mahdollista selvitä anarkistisessa kansainvälisessä järjestelmässä joko tasapainottamalla⁴¹ tai liittoutumalla⁴² vahvemman valtion kanssa (Waltz 1979). Kyseiselle aikakaudelle tyypillistä olikin asettaa pienet valtiot asemaan, missä valtion fyysinen koko ja sen suhteelliset valtaominaisuudet määrittivät sen käyttäytymisen ja asemoitumisen kansainvälisessä politiikassa (Beyer, Gsthöl, Ingebritsen, & Neumann 2006).

Waltzin jalanjäljissä kulki vuosikymmen myöhemmin Stephen Walt, jonka teos⁴³ liittoumien muodostumisesta esittää voimatasapainoteorian jalostetun version, jonka oppeja useasti käytetään pienten valtioiden ulkopoliittikan analysoimiseksi, monesti myös Lähi-idän kontekstissa. Waltzin teorian mukaisesti teoria liittoumien muodostamisesta selittää, kuinka valtiot joko liittoutuvat nousevan suurvallan kanssa tai tasapainottavat tämän valtaa. Kun pienempi valtio muodostaa liittouman suurvallan tai sitä uhkaavan vallan kanssa, viitataan siihen liittoutumisena.

Tasapainottaminen vastaavasti tapahtuu, kun pienempi valtio muodostaa liittouman toisen valtion kanssa tasapainottamaan suurempaa valtaa tai uhkaavaa voimaa. Walt (1987) kuitenkin katsoo, että valtiot tasapainottelevat erityisesti kokemaansa uhkaa, ei niinkään hegemoniaa tai vaikutusvallan kasvua. Waltin (1987) teoreettisen oletuksen mukaan ”heikoilla” ja pienillä valtioilla on taipumus liittoutumisella ja strategia koskee erityisesti niitä pieniä valtioita, joiden materiaaliset kyvyt ja mahdollisuudet ovat rajalliset. Myöskin suurvallan maantieteellinen läheisyys ja muiden liittolaisten poissaolo lisää pienen valtion mahdollisuutta käyttää liittoutumisstrategiaa tasapainottamisen sijasta.

Tasapainottaminen tapahtuu todennäköisemmin silloin kun pienempi valtio koittaa pysäyttää vahvemman valtion aikeet esimerkiksi alueellisesta hegemoniasta, jolloin se muodostaa liittouman yhdessä vähemmän vaikutusvaltaisten valtioiden kanssa, tasapainottaakseen vahvemman valtion voimaa (Walt 1987). Toimimalla tämän strategian mukaisesti pienemmät valtiot voivat saada

⁴⁰ Engl. power of balance theory

⁴¹ Engl. balancing

⁴² Engl. bandwagoning

⁴³ Teoksen nimi The origin of alliance

osakseen lisää vaikutusvaltaa. Sen sijaan, jos pieni valtio valitsisi liittoutumisstrategian tasapainottamisen sijasta, näin toimimalla se vähentäisi omaa vaikutusvaltaansa nousevaan suurvaltaan nähden. Koska pienten valtioiden asema on Waltin (1987) mukaan puolustava ja näin ollen itsemääräämisoikeuden säilyttäminen sen prioriteetti numero yksi, strategia, johon se todennäköisemmin turvautuu, on liittoutuminen oletetun suurvallan tai alueellisen hegemonian kanssa (Walt 1987). Tästä toimintatavasta ja liittouman muodostamisesta Arabiemiirikuntien kontekstissa voidaan käyttää esimerkkinä sen Yhdysvaltojen kanssa solmittua liittoumaa Neuvostoliiton hajottua. Yleisellä tasolla voidaan kuitenkin todeta, että vallan tasapainottaminen liittoutumalla yhden tai useamman valtion kesken, on käytetyin taktiikka valtioiden keskuudessa turvallisuuden takaamiseksi ja aseellisen konfliktin välttämiseksi (Walt 1987).

Useat pienet valtiot ovat yrittäneet ratkaista turvallisuusongelmiaan kollektiivisten sotilaallisten turvallisuusjärjestöjen, kuten Pohjois-Atlantin liiton (Nato) kautta. Yhdysvallat on ajanut jo vuosien ajan kollektiivista turvallisuusarkkitehtuuria Persianlahden yhteistyöneuvoston jäsenmaiden välille⁴⁴, mutta se ei ole saanut suurta kannatusta jäsenmaiden keskuudessa. Projekti⁴⁵ on mielletty ensisijaisesti palvelemaan Yhdysvaltojen omia intressejä alueella jäsenmaiden intressien sijasta torjumalla Iranin, Kiinan ja Venäjän alueellisen vaikutusvallan kasvua, Yhdysvaltojen vähentäessä samalla omaa alueellista panostustaan (Farouk 2019). Kiinan ja Arabiemiirikuntien välille solmittu kokonaisvaltainen strateginen kumppanuus näyttää näin ollen voimatasapainoteorioiden valossa epäloogiselta, sillä maiden välille luotu kumppanuus tasapainottaa Yhdysvaltojen alueellista asemoitumista, siitäkin huolimatta, että Yhdysvallat on Arabiemiirikuntien tärkein liittolainen puolustuksen puitteissa. Näin ollen on luonnollista tarkastella maiden välistä strategista kumppanuutta tapaustutkimuksen muodossa sekä kattavan tasapainottelun kehyksessä.

3.3. Valtioiden välisen yhteistyön määrittelemisestä

Voimatasapainoteorioiden ja kattavan tasapainotteluteorian ymmärtämiseksi on kriittistä tarkastella myös tieteenalan kirjallisuudessa käytettäviä määritelmiä ja eroavaisuuksia valtioiden väliselle kumppanuudelle⁴⁶ ja liittoumalle⁴⁷. David (1991, 234) esittää *kumppanuuden* solmimiselle

⁴⁴ Engl. Gulf Cooperation Council for the Arab States of the Gulf. Persianlahden yhteistyöneuvosto on alueellinen taloudellinen ja poliittinen liitto, johon kuuluvat Arabiemiirikuntien ohella Saudi-Arabia, Oman, Bahrain, Qatar ja Kuwait.

⁴⁵ Projekti kulkee nimellä MESA – Middle East Strategic Alliance

⁴⁶ Engl. alignment

⁴⁷ Engl. alliance

määritelmää, jossa ”valtio saattaa politiikkansa läheiseen yhteistyöhön toisen valtion kanssa yhteisten turvallisuustavoitteiden saavuttamiseksi”.⁴⁸ Osgood (1968, 17) määrittelee *liittouman*:

Muodolliseksi sopimukseksi, jossa valtiot sitoutuvat käyttämään sotilaallisia voimavarojaan tiettyä valtiota tai tiettyjä valtioita vastaan, ja joka yleensä velvoittaa yhden tai useamman allekirjoittajan käyttämään voimaa tai harkitsemaan (yksipuolisesti tai liittolaisia kuullen) voiman käyttöä tietyissä olosuhteissa.

Koska liittoutumisella ja kumppanuudella on merkittävä rooli turvallisuustutkimuksessa sekä laajemmin kansainvälisen politiikan ymmärtämisessä, on kyseisten termien määrittelemiseksi esitetty vuosikymmenten ajan myös erilaisia kriteerejä ja vaihtoehtoja.

Liittoumalla⁴⁹ voidaan tarkoittaa yllä mainitun lisäksi kahden tai useamman suvereenin valtion välistä muodollista sopimusta tai kumppanuutta keskinäisen tuen, yhteistyön ja/tai puolustusliiton puitteissa. Liittouma on tyypillisesti sinetöity erinäisin sopimuksin, ja näihin voi liittyä erilaisia yhteistyömuotoja, kuten sotilaallista, taloudellista tai poliittista tukea. Liittouman ei siis tarvitse perustua ainoastaan sotilaalliselle yhteistyölle. Esimerkkinä puolustusliitosta voidaan pitää Pohjois-Atlantin liittoa⁵⁰ (Nato). Williams (2012) esittää, että määritelmää liittoumasta käytetään nykyisellään liiankin leväperäisesti, ja usein tilanteissa, jossa tulisi ennemminkin puhua valtioiden välisestä kumppanuudesta.

Kumppanuuden⁵¹ voidaan puolestaan katsoa kuvaavan valtion asemaa tai sen harjoittamaa ulkopoliittikkaa suhteessa muihin valtioihin. Kumppanuus muodostetaan valtion tai valtioiden kanssa yhteisten etujen, arvojen tai tavoitteiden perusteella. Kumppanuuden luomiselle ei välttämättä liity muodollista liittoa tai sopimusta, mutta se voi tarkoittaa taipumusta tukea tietyn valtion poliittisia intressejä tai tehdä yhteistyötä näiden intressien puitteissa. Valtio voi myös esimerkiksi solmia yhteistyösopimuksen Euroopan unionin kaltaisen alueellisen blokin kanssa olematta sen muodollinen jäsen.

Yhteenvedona voidaan todeta, että liittoumille olennaista on solmia muodollisia sopimuksia erityisillä sitoumuksilla, kun taas kumppanuus on laajempi käsite, joka kuvaa valtion yleistä ulkopoliittista suuntausta tai halukkuutta yhteistyöhön tiettyjen kansainvälisen järjestelmän toimijoiden kanssa. Molemmat käsitteet ovat välttämättömiä sen ymmärtämiseksi, kuinka valtiot navigoivat

⁴⁹ Engl. alliance

⁵⁰ Engl. North Atlantic Treaty Organization

⁵¹ Engl. alignment

kansainvälisen politiikan monimutkaisessa ympäristössä. Koska kansainvälisen järjestelmän ja tätä myötä turvallisuusarkkitehtuurin katsotaan muuttuneen kylmän sodan aikakaudesta, on liittoutumiselle käytetyistä määritelmistä tehty tutkimusta, joka on kehittänyt asian ympärillä käytävää akateemista keskustelua. Morghenthaun voimatasapainoteoria ja aikakauden sotilasliittoumat perustuivat kaksinapaiselle maailmalle, jossa valtiot tasapainottivat tai liittoutuivat kilpailevien suurvaltojen kanssa. Waltin pienvaltiorealismi sen sijaan jo näki kumppanuuksien muodostamista tasapainottamaan muitakin kuin suurvalloista kohdistuvaa uhkaa, kuten esimerkiksi alueellista hegemoniaa. Davidin (1991) teoria sen sijaan jatkaa Waltin linjalla, eikä oikeastaan muuta hänen käsitystään kumppanuudesta ja liittouman muodostamisesta kansainvälisellä järjestelmätasolla, mutta huomio ja korostaa kumppanuuden luomisen edellytykseksi myös sisäpoliittiset uhat valtionjohdon legitimitettiin.

Arabiemiirikuntien ja Kiinan välille solmitun kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden asemoitumista yllä olevien käsitteiden raameihin tarkastellaan lähemmin luvussa viisi, tapaustutkimuksen yhteydessä. Seuraavassa luvussa esitellään tutkielmassa käytetty tutkimusmenetelmä ja aineisto sekä valitun teorian pohjalta luoto analyysirunko ja analyysitaulukko.

4. TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTO

Tässä tutkielmassa käytettävä tutkimusmenetelmä on selittävä tapaustutkimus. Selittävän tapaustutkimuksen keskiössä on jonkin erityisen tapahtumaketjun selittäminen, toisin sanoen miksi tai miten tiettyyn lopputulokseen ollaan päädytty. Tutkielman tutkittava tapaus on Arabiemiirikuntien ja Kiinan välille muodostettu kokonaisvaltainen strateginen kumppanuus, ja sen merkitys Arabiemiirikuntien kontekstissa. Koska tapaustutkimusta ei perinteisesti mielletä akateemisenä tutkimusmenetelmänä vaan ennemminkin tutkimusta ohjaavana strategiana, käytetään tutkielman analyysimenetelmänä teorialähtöistä sisällönanalyysia. Teorialähtöisen sisällönanalyysin avulla tutkielman aineisto on helpommin analysoitavissa tieteellisen tutkimuksen asettamien standardien mukaisesti.

Tutkielman tutkimusaineisto on kerätty Arabiemiirikuntien valtiollisen uutistoimisto WAM:in englanninkielisiltä verkkosivuilta. Aineiston valintaan vaikutti autoritaarisen Arabiemiirikunnan strategisten ulko- ja turvallisuuspoliittisten julkaisujen harvinaisuus. Tämä määrittä myös itse analyysirungon muodostamista teorialähtöisen sisällönanalyysin menetelmän mukaisesti. Aineiston aikarajaus asetettiin välille 19.7.2018-1.1.2024. Aikarajauksen määrittäminen tähän ajankohtaan tapahtui aikaisemman tutkimuskirjallisuuden perusteella, ja sijoittuu aikaan jolloin Arabiemiirikunnat ja Kiina ovat ylentäneet strategisen kumppanuuden kokonaisvaltaiseksi strategiseksi kumppanuudeksi Kiinan kumppanuuksjärjestelmän puitteissa.

4.1. Tapaustutkimus

Tapaustutkimusta⁵² ei mielletä perinteisenä akateemisenä tutkimusmenetelmänä vaan se nähdään pikemminkin eräänlaisena tutkimuksellisenä lähestymistapana ja tutkimusta ohjaavana strategiana, jonka avulla pystymme analysoimaan, määrittelemään ja ratkaisemaan yhden tai useamman tapauksen (Eriksson & Koistinen 2005, 13). Kansainvälisen politiikan tutkimuksessa valtaosa tuotetusta tutkimuksesta on tapaustutkimuksia (Klotz & Prakash 2008, 43). Tapaustutkimuksen apuna käytetään erilaisia aineistoon liittyviä keräys- ja analyysitapoja, metodeja, kuten esimerkiksi tutkielmaani varten valikoitua teorialähtöistä sisällönanalyysia. Tutkimuksen kohteeksi voi valikoitua yksi tai usempi tapaus ja lähtökohtana valikoitumiselle voi toimia teoreettinen tai käytännöllinen tarve (Vilkkä 2021, ei sivunumerointia). Tapaus voi olla itsessään tärkeä, opettavainen tai ainutkertainen (Ibid). Kansainvälisen politiikan kontekstissa tämä tarkoittaa esimerkiksi tilannetta,

⁵² Engl. case study

ilmiötä tai tapahtumaa johon liittyy vuorovaikutus valtioiden tai kansainvälisen järjestelmän toimijoiden välillä. Tällöin tapaustutkimukset sisältävät usein todellisten tapahtumien tarkastelua, joihin lukeutuvat muun muassa konfliktit, bilateraaliset ja multilateraaliset neuvottelut, kansainväliset sopimukset, taloudellinen vuorovaikutus tai kansainvälisten järjestöjen toiminnalliset ominaisuudet, mutta ei ole rajoittunut edellä mainittuihin tilanteisiin. Tutkittava subjekti on useimmiten valtio ja usein oletuksena on, että sen toiminta on tutkimuksessa sidottu lähistorialliseen tapahtumaan tai tilanteeseen tietyn ajanjakson aikana (Klotz & Prakash 2008, 43). Tapaustutkimuksen tarkoituksena on tarjota syvälinen ja kattava käsitys tutkittavasta tapauksesta tarkastelemalla subjektin kontekstia, syitä, seurauksia ja merkitystä.

4.1.1. Tapaustutkimus ja tutkimuksen kulku

Tapaustutkimuksen toteuttamiselle ei ole erikseen räätälöityä tarkkaa tutkimusprosessia. Eriksson ja Koistinen (2005, 19) listaavat teoksessaan tapaustutkimusprosessin keskeiset työvaiheet seuraavasti:

- Tutkimuskysymyksen/tutkimuskysymysten muotoilu
- Tutkimusasetelman jäsentäminen
- Tapausten määrittely ja valinta
- Teoreettisen viitekehyksen ja käsitteiden määrittely
- Aineiston ja tutkimuskysymysten välisen vuoropuhelun logiikan selvittäminen
- Aineiston analyysitavan päättäminen
- Raportointitavan valikoiminen

Tutkimusvalmistelussa on huomioitava mahdollisimman tarkka rajausta tutkittavasta kohteesta eli tapauksesta sekä tutkimuskysymyksistä, valinnan tulee olla perusteltavissa. Myös teoreettinen viitekehys ja tutkimuksen kannalta olennaiset käsitteet tulee määrittellä tutkimuksessa selkeästi, tämä helpottaa lukijaa ymmärtämään tieteenalan lainalaisuuksia ja samalla määrittää tutkimuksen ontologisia perusteita. Tutkija käyttää apunaan erilaisia laadullisia ja määrällisiä aineistoja kuten, tois- ja ensisijaista kirjallisuutta, joihin lukeutuvat muun muassa haastattelut, tilastot, dokumentit ja media-aineistot. Useiden aineistomuotojen yhtäaikainen käyttö on sallittua ja tätä kutsutaan nimellä aineistotriangulaatio (Eriksson & Koistinen 2005, 27). Tapaustutkimuksen luonteesta ja metodivalinnasta riippuen yllä kuvailtuja tutkimusprosessin työvaiheita saatetaan suorittaa eri järjestyksessä ja työvaiheisiin saatetaan palata tutkimusprosessin aikana useaan kertaan. Tieteenfilosofian asettamat lähtökohdat ja metodivalinnat vaikuttavat myös tapaustutkimuksen prosessin etenemisjärjestykseen.

4.1.2. Selittävä tapaustutkimus

Tutkielmani on selittävä tapaustutkimus, ja sen katsotaan soveltuvan parhaiten tutkimuksiin joiden pyrkimyksenä on vastata miksi- ja miten-kysymyksiin. Fokuksena on jomkin tapahtumaketjun selittäminen – miksi tai miten tiettyyn lopputulemaan ollaan päädytty. Eriksson ja Koistinen (2005, 12) toteavatkin, että selittävä tapaustutkimus on kiinnostunut komplekseista tosielämään kytkeytyneistä kausaalisista syy- ja seuraussuhteista sekä näiden mekanismeista. Tutkittavan tapauksen epistemologiset lähtökohdat estävät tutkimuksen toteuttamisen esimerkiksi survey-tutkimuksen mukaisesti. Muita tapaustutkimuksen muotoja ovat muun muassa itsessään arvokas ja kuvaileva tapaustutkimus. Teorian merkitys on selittävän tapaustutkimuksen kontekstissa tärkeässä roolissa. Tapaustutkimuksen tuloksia voidaan käyttää jo olemassa olevien teorioiden kehittämiseen ja testaamiseen sekä esimerkiksi politiikkasuositusten rakentamiseen. Menetelmää arvostetaan sen kyvystä tarjota rikas ja vivahteikas näkemys monimutkaisesta kansainvälisestä dynamiikasta. Menetelmällä on kuitenkin rajoituksensa, kuten heikko toistettavuus, tutkimusasetelman mahdollinen subjektiivisuus ja yleistettävyyden vaikeus.

4.2. Teorialähtöinen sisällönanalyysi

Tutkimuksen analyysimenetelmän valinnassa oleellisinta on käyttää menetelmää tai menetelmiä, joiden avulla pystymme vastaamaan asetettuihin tutkimuskysymyksiin mahdollisimman tarkasti. Myös itse tutkimusasetelma ja sen toteuttaminen määrittää analyysimenetelmän valintaa. Tutkielmani aineiston analyysimenetelmänä on käytetty laadullista ja deduktiivista eli teorialähtöistä sisällönanalyysia. Lähestymistapaa on ominaista käyttää silloin kun tarkoituksena on hyödyntää tutkimuksen teossa jo aikaisemmin kehitettyjä hypoteeseja, luokittelua tai teoriaa uudenaikaisissa kontekstissa (Elo ym 2022, 221). Teorialähtöistä sisällönanalyysia hyödyntämällä tutkimuksessa käytettävä aineisto voidaan luokittelun ja ryhmittelemisen avulla saada analysoitavaan muotoon ja näin varmistaa akateemiselle tutkimukselle ominainen metodinen ja sisällöllinen loogisuus. Sen tuottamaa sisältöä voidaan analysoida määrällisesti kuin laadullisestikin. Teorialähtöinen sisällönanalyysi valikoitui oman tutkielmani analyysimenetelmäksi ensisijaisesti oman tutkimusasetelmani pohjalta. Tutkielmassani halusin teoreettisen viitekehyksen ja käsitteiden ohjaavan tutkimukseni tekoa sekä aineiston valintaa, en päinvastoin. Induktiivisessa eli aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä aineisto määrittää tutkimuksen kulun ja lopuksi mahdolliset teoriavalinnat.

Aineiston valinnalle ei teorialähtöisen sisällönanalyysin näkökulmasta ole ennalta asetettu tarkkoja kriteerejä. Menetelmää hyödyntämällä voidaan rajauksetta käyttää materiaalia, joka on mahdollista dokumentoida kirjalliseen muotoon (Elo yms 2022, 216). Sarajärvi ja Tuomi (2019, ei sivunumerointia) esittävät, että sisällönanalyysissa käytettävä kvalitatiivinen tutkimusaineisto voidaan jakaa kuitenkin kahteen eri kategoriaan; 1. *yksityisiin dokumentteihin*, joihin lukeutuvat esimerkiksi puheet, kirjeet, päiväkirjat, sopimukset ja muistelmat sekä 2. *joukkotiedotuksen tuotteisiin*, joihin lukeutuvat esimerkiksi lehdistömateriaali, elokuvat sekä radio- ja tv-ohjelmat. Autoritaarisissa ja suljetuissa valtioissa tiedonantoa ja mediaa kontrolloi valtionhallinto. Voimme lähtökohtaisesti olettaa, että saatavilla oleva media-aineisto ei ole vapaan median tuottamaa ja näin ollen riippumatonta. Tutkijan tulee tästä syystä suhtautua valitsemaansa aineistoon kriittisesti. Arabiemiirikuntien hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittiset julkilausumat⁵³ sekä strategiset virallisiasiakirjat eivät ole järjestelmälle ominaisia julkisia asiakirjoja. Poikkeuksena tähän voidaan pitää kehitysyhteistyöhön liittyviä strategisia virallisiasiakirjoja, jotka ovat usein julkisesti saatavilla. Aineiston valinnassa ja tarkastelussa on täten huomioitu erityinen lähdekriittisyys. Tämä kaikki huomioiden, teorialähtöinen sisällönanalyysimenetelmä soveltuu parhaiten vastaamaan esittämiini tutkimuskysymyksiin sekä tutkielmaani varten valikoitunut aineisto mahdollistaa analyysimenetelmän käytön.

4.2.1. *Analyysirunko*

Elo & Kyngäs (2008) jakavat sisällönanalyysin kolmeen päävaiheeseen, joita ovat; valmisteluvaihe, analyysivaihe sekä raportointivaihe. Teorialähtöisen sisällönanalyysin analyysivaiheessa ensimmäiseksi tulee kehittää analyysirunko, joka voi perustua aikasemmalle tutkimukselle, teorialle tai mallinnukseen (Elo ym. 2022, 222). Analyysin toisessa vaiheessa aineisto pelkistetään ja mahdollisesti koodataan sekä viimeisessä vaiheessa aineiston tulokset raportoidaan. Teorialähtöisen sisällönanalyysin toteutumisen kannalta oleellista on, että aihealueesta on tarpeeksi tutkimustietoa tai valmiiksi tuotettu teoria, jonka perusteella analyysirunگون⁵⁴ voi toteuttaa (Elo ym 2022, 218). Tutkielmassa sovelletaan Sarajärven ja Tuomen (2019) sekä Elon ym. (2022) kehittämää teorialähtöisen sisällönanalyysin mallia.

Analyysirunгон muodostamisen perustana käytetään aikaisempaa tutkimusaineistoa Arabiemiirikuntien ja Kiinan kahdenvälisistä suhteista, ja erityisesti valtioiden välille solmitun

⁵³ Engl. white paper

⁵⁴ Elo ym. (2022) viittaa artikkelissaan analyysirunkoon analyysimatriisina

kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden kehystä. Tutkielmassa käytetyn teorian analyysin kohteena⁵⁵ katsotaan lähtökohtaisesti olevan valtionjohto ja siihen liitettävä eliitti. Näin ollen annetut kategoriat määräytyivät tutkielmassa käytettyjen käsitteiden mukaisesti ja pohjautuivat muuttujiin, joiden voidaan olettaa merkittävällä tavalla vaikuttavan Arabiemiirikuntien valtionjohdon eli eliitin näkemyksiin Kiinan ja Arabiemiirikuntien suhteen luonteesta ja yhteisistä intresseistä, joka määrittää suhteiden dynamiikkaa.

Tutkielman analyysirungon yläkategorian määrittävät Arabiemiirikuntien ja Kiinan välille solmittu kokonaisvaltainen strateginen kumppanuus sekä ne intressit, jotka ajavat maiden välistä yhteistyötä. Analyysirungon pääluokat valikoituivat ensisijaisesti aikaisemman kirjallisuuden perusteella ja näitä ovat; taloudellinen yhteistyö, joka on vielä eriytetty teknologian, energian, kaupan ja investointien luokiksi, poliittinen yhteistyö, kulttuuripoliittinen yhteistyö sekä turvallisuuspoliittinen yhteistyö. Vaikka kattava tasapainoilu-teoria pohjautuukin pitkälti turvallisuustutkimuksen periaatteista on tutkielmassa valtioiden välisen dynamiikan selvittämiseksi otettu huomioon muita kumppanuuteen vaikuttavia asioita, kuten talous- ja kulttuuripoliittisia yhteistyömuotoja. Näin pystymme teorialähtöistä sisällönanalyysimetodia käyttäen saavuttamaan objektiivisen näkökulman kumppanuuden luonteesta ja sitä määrittävästä dynamiikasta.

Seuraavassa kappaleessa on esitetty tutkielman aineisto.

4.3. Tutkimusaineisto

Tutkielmassa käytetty aineisto ja sen sisältö on kerätty englanninkielisestä paikallisverkkojulkaisuista, Emirates News Agency WAM:sta. Kyseisen uutistoimiston uutisartikkelit valikoituivat aineistoksi sen ollessa Arabiemiirikuntien valtiollinen uutistoimisto, ja näin ollen antaa parhaan käsityksen Arabiemiirikuntien eliitin näkemyksestä kansainvälisen politiikan uutisoinnista maassa. Aineiston ajallinen rajausta määritettiin Kiinan ja Arabiemiirikuntien suhteiden kannalta merkittävään aikaan, joka pohjautui aikaisemmalle tutkimuskirjallisuudelle.⁵⁶ Aineisto rajattiin ja kerättiin 19.7.2018 – 1.1.2024 väliseltä aikaväliltä.

Aineiston kerääminen aloitettiin etsimällä ne artikkelit, jotka sisälsivät analyysirungon mukaisen luokittelun omaavia elementtejä. Aineiston haku suoritettiin ensin hakusanoilla ”China UAE

⁵⁵ Engl. unit of analysis

⁵⁶ Aineiston rajausta määritettiin Arabiemiirikuntien ja Kiinan solmiman kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden perusteella. Kumppanuuden vahvistamisen on nähty vaikuttaneen maiden poliittisiin suhteisiin myönteisesti ja lisännyt yhteistyötä eri sektoreilla.

security”, ”China UAE culture”, ”China UAE education”, ”China UAE political” ja ”China UAE economic”. Kiinan ja Arabiemiirikuntien eri sektoreilla esiintyvää yhteistyötä kuvastavia artikkeleita löytyi yhteensä 149 kpl, joista 102 artikkelia käsittelivät Kiinan ja Arabiemiirikuntien talouspoliittisia suhteita. Suuresta artikkelimäärästä johtuen, talouspoliittinen yhteistyö luokiteltiin vielä uudelleen käsittämään ne tärkeät alat, joilla voidaan katsoa olevan eniten yhteistyötä maiden välillä aikaisemman kirjallisuuden perusteella: energia, teknologia sekä kaupankäynti ja investoinnit. Maiden välisestä energiayhteistyöstä löytyi 20 artikkelia ja teknologiaan liittyvästä yhteistyöstä 14 artikkelia sekä huomattavasti eniten kaupankäynnin ja investointien sektorilta; 96 kappaletta. Arabiemiirikuntien ja Kiinan yhteistyötä turvallisuuden sektoreilla käsiteltiin ainoastaan 11 artikkelissa. Maiden välistä poliittista yhteistyötä käsitteleviä artikkeleita oli 13 kappaletta ja koulutusyhteistyöhön liittyviä artikkeleita oli 10 kappaletta sekä kulttuurillista yhteistyötä painottavia artikkeleita 13 kappaletta.

Seuraavalla sivulla on esitetty tutkielman varsinainen analyysitaulukko, johon on aineistosta poimittu ne havainnot, jotka määrittelevät kunkin kategorian yhteistyömuotoja. Analyysitaulukkoon on poimittu ne käsitteet, jotka esiintyivät kerätyn aineiston artikkeleissa useaan kertaan, ja näin ollen niitä voitiin pitää määrittävänä tekijänä valtioiden välisestä yhteistyöstä. Analyysitaulukon jälkeisessä luvussa esitetään tutkielman varsinainen tapaustutkimus ja analyysi, rakennetun analyysirungon mukaisesti.

4.2.2. Analyysitaulukko

KOKONAISVALTAINEN STRATEGINEN KUMPPANUUS	
<p>TURVALLISUUSPOLIITTINEN YHTEISTYÖ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sisäinen turvallisuus - Alueellinen ja globaali turvallisuus - Alueellinen koskemattomuus - Kansainvälinen navigointi - YK:n turvallisuusneuvosto - Terveysturvallisuus 	<p>KULTTUURIPOLIITTINEN YHTEISTYÖ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulttuurivaihto - Kulttuuridiplomatia - Kulttuuriperintö - <i>UAE China Week</i>
<p>POLIITTINEN YHTEISTYÖ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Multilateralismi - Valtiovierailut - Parlamentaarinen yhteistyö - Viisumi - Yhteiskomiteat - Poliittinen tuki ja luottamus - Diplomatia 	<p>KOULUTUSPOLIITTINEN YHTEISTYÖ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koulutusjärjestelmä - Kiinan kielen opetus - Tieteellinen tutkimus - Kiinalainen opetussuunnitelma - Opiskelijavaihto-ohjelma - <i>UAE China Higher Education Forum</i>
TALOUSPOLIITTINEN YHTEISTYÖ	
<p>ENERGIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ydinvoima - Energiaturvallisuus - Energiasiirtymä - Puhdas energia - Öljy ja kaasu - Uusiutuva energia - Kestävä kehitys - <i>UAE Energy Strategy 2050</i> - Yhteisymmärryspöytäkirjat 	<p>TEKNOLOGIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tekoäly - Teknologiasiirto - Avaruusteknologia - 5G - Sähköinen hallinto - Finanssiteknologia - Biolääketiede - Tietoteknologia - Yhteisymmärryspöytäkirjat
KAUPANKÄYNTI JA INVESTOINNIT	
<ul style="list-style-type: none"> - BRI - Vapaakauppa ja vapaakauppa-alueet - EXPO 2020 - Rahti - Ei-öljykauppa - Kiinteistökauppa - Valuutanvaihto - Yhteisymmärryspöytäkirjat - Turismi - FDI suorat ulkomaalaiset investoinnit - Kauppasatamat 	

5. TALOUDELLISESTA KUMPPANISTA KOKONAISSVALTAISEKSI STRATEGISEKSI KUMPPANIKSI

Arabiemiirikunnat ja Kiina ylensivät maiden välille vuonna 2012 solmitun strategisen kumppanuuden kokonaisvaltaiseksi strategiseksi kumppanuudeksi heinäkuussa 2018 Kiinan presidentin valtiovierailun yhteydessä Arabiemiirikuntiin. Yhteisesti laaditussa lausunnossa osapuolet sitoutuivat tehostamaan valtioiden välistä yhteistyötä kaikkien yhdeksän yhteistyösektorin korkeimmalla tasolla, ja edelleen edistää yhteistyön lujittamista sekä yhteistä kehitystä ja vaurautta, jonka voidaan katsoa olevan molempien maiden ja niiden kansojen yhteisten etujen mukaisia (WAM 2018). Osapuolet antoivat tukensa myös hallitustenvälisen yhteistyökomitean mekanismille, joka alunperin perustettiin Arabiemiirikuntien ja Kiinan kansantasavallan välisen yhteistyökomitean perustamiseksi vuonna 2012 solmitun strategisen kumppanuuden puitteissa (Ibid.). Kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden sisältö esitetään seuraavassa kappaleessa.

5.1. Poliittinen yhteistyö

Valtioiden kahdenvälisillä eli bilateraalilla suhteilla viitataan maiden väliseen yhteistyöhön politiikan, talouden ja kulttuurin aloilla. Vahvasta maiden välisestä suhteesta kielii tiivis yhteistyö eri sidosryhmien välillä: niin poliittisella kuin hallinnollisellakin tasolla, ja jonka vaikutus ylettyy yhteiskunnan eri rakenteisiin, kuten yksityisiin toimialoihin ja koulutukseen. Cheng (2016, 48) arvioi kahdenvälisen tapaamisten lisääntymisen valtioiden tärkeimpien toimijoiden välillä olevan yksi vaikuttavimmista ominaisuuksista, joka kielii bilateraalisten suhteiden merkityksen lisääntymisestä. Yleisesti korkean tason vierailuiden ja vuoropuhelun lisääntymisen voidaan katsoa edistävän kansainvälisessä politiikassa valtioiden välisiä hyviä suhteita, mutta sitä ei voida yksinomaan pitää syy-seuraussuhteena suhteiden merkityksen lisääntymisestä. Arabiemiirikuntien valtiovarainministeri Sultan bin Saeed Al Mansouri kommentoi Kiinan ja Arabiemiirikuntien korkean tason vierailujen olevan näin ikään yksi tärkein valtioiden välinen yhteistyömuoto suhteiden vahvistamiseksi (WAM 2018).

Kiinan alueellinen läsnäolo Persianlahdella rajoittui 1970-luvulla tukemaan Etelä-Jemenin marxilaista hallintoa sekä Omanin vallankumouksellisia marxilaisia kapinallisia. Entisenä Iso-Britannian alaisena protektoraattivaltiona ja Yhdysvaltojen liittolaisena Arabiemiirikunnat pidättäytyi tukemasta Kiinan harjoittamaa kommunistista ideologiaa. Arabiemiirikunnille Kiinan merkityksen ja hyödyllisyyden lisääntyminen kansainvälisenä toimijana ilmeni Kiinan tuen

ehtymisessä marxilaisen ideologian tukemiseksi alueella ja vastustamalla Neuvostoliiton hyökkäystä Afganistaniin (Bin Huwaidin 2022). Arabiemiirikunnat ja Kiina solmivat diplomaattiset suhteet vuonna 1984 Kiinan laajemman ulkopoliittisen modernisaatiotavoitteen ajamana (Cheng 2016, 38). Muutaman vuoden sisällä suhteiden muodostumisesta Kiina avasi oman edustustonsa Abu Dhabiin ja konsulaatin Dubaihin sekä vastavuoroisesti Arabiemiirikuntien edustusto avattiin Pekingiin. Arabiemiirikuntien konsulaatit sijaitsevat Hong Kongissa, Guangzhoussa sekä Shanghaissa. Virallisten suhteiden solmimisesta seuranneet vuodet ja valtioiden välinen yhteistyö oli kuitenkin vielä vähäistä.

Ensimmäinen virallinen valtiovierailu maiden päämiesten välillä toteutui Arabiemiirikuntien presidentin vieraillessa Kiinassa vuoden 1990 toukokuussa. Vierailua pidetään edelleen Arabiemiirikuntien näkökulmasta historiallisena Sheikki Zayed bin Sultan Al Nahyanin ollessa ensimmäinen Persianlahden yhteistyöneuvoston jäsenmaiden valtionpäämies, joka vieraili Kiinassa.⁵⁷ Vierailun aikana Arabiemiirikuntien ja Kiinan välillä allekirjoitettiin useita yhteistyöasiakirjoja ja sopimuksia, jotka lähensivät maiden välistä yhteistyötä, kuitenkin vielä keskittyen maltillisesti talousyhteistyön ympärille, pääasiassa energiasektorille. 1990-luvulle saavuttaessa Kiinan energian tarve lisääntyi taloudellisen kehityksen ja kasvun seurauksena, jolloin Persianlahden alueesta ja sen öljyrikkaista valtioista tuli sille energiaturvallisuuden näkökulmasta entistä tärkeämpi (Ibid.).⁵⁸ Samaan aikaan myös Arabiemiirikuntien raakaöljyn valmistus sekä vienti tuplaantui 1980-luvulta, ja kehityssuunnan voidaan katsoa jatkuneen läpi 1990-luvun, jolloin myös bruttokansantuotteen vuotuinen kasvu kiihtyi tällä aikavälillä huomattavasti, sen ollessa huipussaan vuonna 1997. Arabiemiirikuntien ja Kiinan yhteiset intressit sijoittuivat tuona aikakautena vahvasti energiakaupan ympärille eikä poliittinen yhteistyö ulottunut laajalti yhteiskunnan eri osa-alueille.

Kiinan ja Arabiemiirikuntien kahdenvälisen suhteiden lähentymisen on voitu katsoa sijoittuneen vuoteen 2012, jolloin maiden suhteet virallistettiin strategiseksi kumppanuudeksi. Bin Huwaidin (2022) esittää, että Kiinan ja Arabiemiirikuntien strategisen kumppanuuden muodostamiselle vuonna 2012 oli monia edellytyksiä, mutta ajankohdallisesti se ajoittui aikavälille, jolloin molemmat osapuolet huolehtivat alueellisesta ja paikallisesta epävakauksesta. Yhteiset jaetut intressit turvallisuuden saralla olivat:

⁵⁷ Sheikki Zayed bin Sultan Al Nahyania, ensimmäistä Arabiemiirikuntien presidenttiä, pidetään Arabiemiirikuntien perustajana ja kansakunnan isähahmona. Hän toimi presidenttinä vuosina 1971-2004 kuolemaansa saakka ja hänen alkuperäisen näkemyksensä uskotaan olevan Arabiemiirikuntien taloudellisen menestyksen ja vakaan yhteiskunnan takana.

⁵⁸ Energiaturvallisuudella viitataan tässä yhteydessä saatavilla olevaan energiaan kohtuu hintaisesti ja keskeytymättä.

1. Ääri-islamististen ja jihadistiliikkeiden nousu (ISIS ja al-Qaida)
2. Arabikevään kansannousu ja arabimaailman demokratiavaatimukset
3. Autoritäärisen hallinnon heikkeneminen arabimaissa ja sen vaikutukset molempien osapuolien taloudellisiin intresseihin ja investointeihin.

Vuonna 2018 Kiinan presidentti Xi Jinping oli valtiovierailulla Arabiemiirikunnissa ensimmäisenä Kiinan valtionpäämiehenä 29 vuoteen. Vierailun aikana osapuolet solmivat useita yhteisymmärryspöytäkirjoja⁵⁹ (MoU) ja kahdenväliset suhteet ylennettiin strategisesta kumppanuudesta kokonaisvaltaiseksi strategiseksi kumppanuudeksi⁶⁰. Kiina on vuodesta 1982 harjoittanut tiukkaa politiikkaa sotilaallisesta liittoutumattomuudesta ja käyttää kahdenvälisten suhteiden määrittelemiseksi hierarkkista kumppanuusmittaria (Fulton 2021, 208). Kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden on katsottu olevan Kiinan strategisten kumppanuuksien mittarilla korkein. Lähi-idässä Kiinan kanssa kokonaisvaltaisen kumppanuuden on Arabiemiirikuntien lisäksi solminut vain Iran ja Saudi-Arabia. Kiinan strategisten kumppanuuksien muodostamisen edellytyksiä muovaavia tekijöitä ovat: yhteiset intressit, alueellinen ja globaali epävakaus, yhteiset arvot, hallintojärjestelmäperiaatteet ja valtionjohdon synergiat (Bin Huwaidin 2022).

Kansainvälisen politiikan tutkimuksessa strateginen kumppanuus on sijoitettu laajempaan käsitykseen valtioiden välille luodun kumppanuuden luonteesta. Esimerkiksi Wilkins (2022) kuvailee strategista kumppanuutta rakenteelliseksi yhteistyöksi valtioiden välillä, jonka turvin valtiot voivat hyödyntää strategista kumppanuutta molempien osapuolten taloudellisten mahdollisuuksien hyödyntämiseksi tai vaihtoehtoisesti vastaamaan yhteisiin turvallisuushaasteisiin. Strategisen kumppanuuden ominaisuuksiin kuuluu muun muassa sen sijoittuminen järjestelmäperiaatteen kuten moninapaisen maailman ympärille pikemmin kuin jonkin tietyn tehtävän kuten pelotteen ympärille (Ibid.). Laajemmassa kontekstissa Kiinan kumppanuusstrategian perustana voidaan katsoa olevan taloudelliset ja poliittiset perusteet: talouden sektorilla Kiina solmii kumppanuuksia niiden maiden kanssa, jotka pystyvät vastaamaan sen taloudellisiin intresseihin, ja poliittisella sektorilla maiden kanssa, jotka ensisijaisesti pyrkivät hylkäämään yksinapaisen maailmanjärjestyksen (Bin Huwaidin 2022). Alla oleva taulukko esittelee maiden välille solmitun kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden yhteistyösektorit sekä yhteistyön kehitysmekanismit:

⁵⁹ Engl. Memorandum of Understanding

⁶⁰ Engl. strategic partnership to comprehensive strategic partnership

YHTEISTYÖSEKTORI**MEKANISMI**

1. POLIITTINEN YHTEISTYÖ	<p>Tehostetaan korkean tason vierailujen vaihtoa sekä strategista viestintää kahdenvälisistä suhteista, molempia kiinnostavista alueellisista ja kansainvälisistä kysymyksistä sekä kantojen koordinoitua kansainvälisissä järjestöissä. Hyödynnetään maiden ulkoministeriöiden välistä poliittista kuulemismekanismia keskustellakseen ja käsitelläkseen alueellisia ja globaaleja haasteita sekä laajentaakseen neuvotteluja poliittisista ja turvallisuuskysymyksistä, käyttääkseen vuoropuhelua keskinäisen ymmärryksen lisäämiseen, luottamuksen syventämiseen ja yhteisten asioiden luomiseen.</p>
2. TALOUS- JA RAHOITUS	<p>Vyö ja Tie –aloitteen yhteistyöfoorumit, luodaan kestäviä kauppa- ja investointikumppanuuksia, lisätään kaupankäyntiä ja rajat ylittävää sähköistä kaupankäyntiä sekä vapaakauppa-alueen suunnitteleminen.</p>
3. INNOVAATIOT, TEKNOLOGIASIIRTO, TALOUDEN MONIPUOLISTAMINEN JA TIEDONVAIHTO	<p>Yksityisen sektorin roolin vahvistaminen molemmissa maissa, asiantuntijuuden vaihto, talousvyöhykkeiden rakentaminen, teollinen integraatio, keskinäisten investointien lisääminen mm. Afrikassa ja Tyynenmeren saarilla ja pankkilaitosten sivukonttoreiden avaaminen vastavuoroisesti sekä korruption kitkentä.</p>
4. KOULUTUS, TIEDE JA TEKNOLOGIA	<p>Molemmipuolisten koulutushankkeiden perustaminen ja toteuttaminen sekä teknisen viestinnän tehostaminen maiden välillä</p>
5. UUSIUTUVA ENERGIA JA JUOMAVESITURVALLISUUS	<p>Investointien laajentaminen uusiutuvaan energiaan ja ydinvoimaan.</p>
6. ÖLJY- JA KAASU	<p>Edistää ja kehittää sektorin resurssien etsintää ja suunnittelupalveluita.</p>
7. SOTILAS- JA LAINVALVONTA JA TURVALLISUUSPOLITIikka	<p>Maiden armeijoiden yhteistyö tehostaminen muun muassa koulutuksen, viestinnän ja korkean tason vierailuiden puitteissa. Puolustusteollisuuden kehittämisen yhteistyösuunnitelma ja terrorismin torjunta.</p>
8. KULTTUURIPOLITIikka	<p>Kulttuurikeskusten avaaminen vastavuoroisesti ja yhteisten kulttuuritapahtumien järjestäminen sekä tiedonvaihto.</p>
9. KONSULIPALVELUT JA KANSALAISTEN LIIKKUMISEN HELPOTTAMINEN	<p>Kattava viisumivapaussopimus.</p>

Taulukon tiedot pohjautuvat maiden väliseen yhteislausuntoon (WAM 2018).

Kiinan presidentin valtiovierailua seurasi vuoden 2019 heinäkuussa Arabiemiirikuntien kruununprinssin ja nykyisen presidentin Sheikki Mohamed bin Zayed al Nahyan vierailu Kiinassa

presidentti Xi Jinpingin kutsumana. Vierailun aikana järjestettiin ensimmäinen Arabiemiirikuntien ja Kiinan välinen talousfoorumi⁶¹, jonka yhteydessä osapuolet allekirjoittivat 16 yhteisymmärryspöytäkirjaa eri sektoreilla (WAM 2019a). Foorumiin osallistui useita korkea-arvoisia johtajia Arabiemiirikuntien julkishallinnosta sekä yksityiseltä sektorilta. Kiinan ja Arabiemiirikuntien suhteita on katsottu yhdistäneen niiden yhtenäiset intressit usealla eri osa-alueella. Vierailun aikana yhteisiksi intresseiksi esitettiin kestävän kehityksen ja talouskasvun sekä vakauden ja vaurauden saavuttaminen. Maiden kahdenvälisen suhteiden luominen on perustunut molempien osapuolien näkemyksiin perinteisistä arvoista kuten, rauhasta, suvaitsevaisuudesta, vuoropuhelusta ja avoimuudesta ja turvallisuuden ja vakauden luomisesta sekä kansainvälisen yhteistyön edistämisestä, noudattaen ”keskinäisen kunnioituksen, tasa-arvon ja ymmärryksen periaatteita nykyisen kansainvälisen kehityksen valossa”. Tapaamisen aikana Arabiemiirikunnat ilmaisi ”horjumattoman sitoutumisensa Yhden Kiinan politiikkaan ja tukee Kiinan kansantasavallan hallituksen kantaa Taiwan kysymyksessä”. Arabiemiirikunnat ilmaisi tukensa myös Kiinan ja Taiwanin rauhanomaisesta yhdistymisestä. (WAM 2019a.)

Kruununprinssin vierailua edelsi myös Dubain hallitsijan ja Arabiemiirikuntien pääministerin vierailu Kiinassa vain muutamaa kuukautta aikaisemmin. Korkean tason vierailut vuoden sisällä kaiken kattavan strategisen kumppanuuden luomisesta kielivät Bin Huwidinin (2022) mukaan ”korkeatasoisesta poliittisesta sitoutumisesta kumppanuuteen”. Kruununprinssi uusi vierailunsa vuoden 2022 helmikuussa osallistuessaan Kiinassa ja Pekingissä järjestettävien talviolympialaisten avausseremoniaan, ja tapasi vierailullaan myös Kiinan presidentti Xi Jinpingin.

Cheng (2016, 49) toteaa, että Kiinan kansainvälinen diplomatia ja sen strategisten ulkopoliittisten tavoitteiden voidaan katsoa palvelevan monilta osin Persianlahden alueen valtioita ja näiden strategisia tavoitteita vähentää riippuvuuttaan Yhdysvalloista samalla monipuolistaen globaaleja verkostojaan. Chengin (2016, 53) näkemyksen mukaan Kiinan globaali nousu viimeisten vuosikymmenien aikana on miellyttänyt erityisesti arabivaltioiden eliittiä ja intellektuelleja, sillä se tarjoaa mahdollisuuden oman taloudellisen menestystarinansa avulla tuottaa muun muassa positiivisia mielleyhtymiä autoritaarisesta hallintomuodosta. Samoin Kiinan synkkä imperialismin ja kolonialismin värittävä historia sekä sen verbaalinen osoitus kuulumisesta niin kutsuttuun kolmanteen maailmaan voidaan katsoa vetoavan samaan kohderyhmään (Ibid.).⁶² Myös Kiinan

⁶¹ UAE-China Economic Forum

⁶² Tosin ottakaamme tässä huomioon, että Cheng ei puhu yksinomaan Arabiemiirikuntien eliitistä ja intellektuelleista, vaan laajemmin arabivaltioista, joihin Arabiemiirikunnat lukeutuu.

ulkopoliittisiin periaatteisiin kuuluva ”muiden maiden sisäisiin asioihin puuttumattomuus” noudattaa samaa linjaa Arabiemiirikuntien ulkopoliittisten periaatteiden kanssa, joka tekee maiden välisestä yhteistyöstä luontevaa ilman ulkopuolista painetta demokratiakehityksestä tai ihmisoikeuksien noudattamisesta. Wilkins (2012) kuitenkin huomauttaa, että muodostetun strategisen kumppanuuden ei tarvitse perustua valtioiden yhteisille arvoille vaan sen tulee ensisijaisesti ajaa näiden yhteisiä etuja. Arabiemiirikuntien Kiinan suurlähettiläs kommentoi Kiinan ja Arabiemiirikuntien kahdenvälisen suhteiden keittymisen mahdollisuuksista ja yhteistyön mahdollisista eduista juurtuvan valtioiden yhteisistä määrittävistä ominaisuuksista, jossa valtioiden yhteistyötä on vauhdittanut molempien maiden sijoittuminen Maailman kauppajärjestön luokittelun mukaisesti kehittyviksi maiksi ja asemoituminen samaan kehitysvaiheeseen. Molempien maiden pyrkimykset tunnistausta sivistyneenä, edelläkävijänä ja kehittyneenä taloutena tarjoaa niin ikään ”vankan perustan arvokkaalle kahdenväliselle kumppanuudelle” (WAM 2020).

5.2. Kiinan ja Arabiemiirikuntien taloudellinen yhteistyö

5.2.1. Energiayhteistyö ja ilmastonmuutos

Arabiemiirikunnat lukeutuu yhdeksi maailman suurimmista raakaöljyn viejämaista. Vuonna 2022 sen ulkomaille suunnatusta raakaöljyn viennistä 98 % päätyi Aasia-Tyynenmeren alueelle, joista Japanin⁶³ lisäksi Kiina⁶⁴, oli suurin Arabiemiirikuntien raakaöljyn tuojamaa (EIA 2023). Kiinan vähäisen omavaraisuuden, tasaisen talouskasvun ja energiatarpeen asteittaisen lisääntymisen seurauksena se on yhä enenevässä määrin riippuvainen fossiilisten polttoaineiden tuonnista. Nopea taloudellinen kehitys on tehnyt Kiinasta maailman suurimman raakaöljyn tuojamaan ja samanaikaisesti maailman suurimman hiilidioksidipäästöjen tuottajan. Maailman suurimmilla öljyvarannoilla varustetusta Lähi-idästä on tullut Kiinalle 2000-luvulle tultaessa raakaöljyn saatavuuden ja energiaturvallisuuden näkökulmasta strategisesti tärkeämpi alue. Vuosien 2002–2012 välisenä aikana Kiinan raakaöljyn tuonnin katsottiin kasvaneen nopeasti 1,4 miljoonasta tynnyristä 5,4 miljoonaan tynnyriin per päivä. Nykyisin lähes puolet Kiinaan viedystä raakaöljystä on alkuperältään Lähi-idästä.

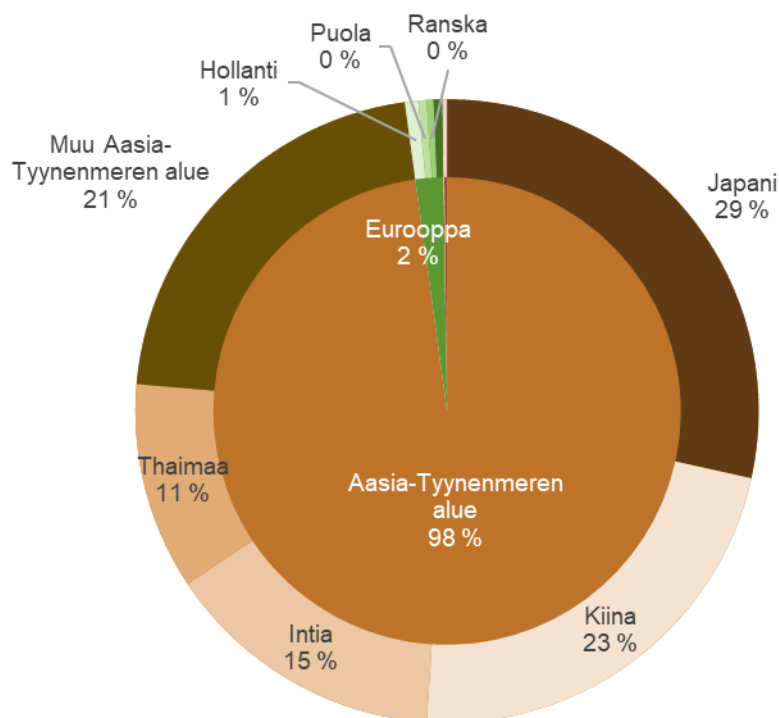
Öljytulojen varallisuuteen pitkään nojautunut Arabiemiirikunnat on hyödyntänyt asetelmaa omien taloudellisten ja alueellisten intressien ajamiseksi. Yleisen näkemyksen mukaan (Hoffman 2022, 97) Arabiemiirikunnat pyrkii hyödyntämään aikakautta, jossa öljynkulutus on korkealla oman taloutensa

⁶³ Japani toi 858 000 barreliä per päivä Arabiemiirikuntien raakaöljyä

⁶⁴ Kiina toi 681 000 barreliä per päivä Arabiemiirikuntien raakaöljyä

monipuolistamiseksi ja öljyvarojen uudelleen sijoittamiseksi. Toisin kuin Saudi-Arabia, Arabiemiirikunnat on pyrkinyt vastustamaan OPEC+:n öljyn tuotannolle asetettuja kiintiöitä, sillä sen näkemyksessä öljynkulutuksen hidastuminen aikaistaa valtioiden energiasiirtymää ja vähentää näin ollen fossiilisista polttoaineista saatavia tuloja. Arabiemiirikunnista tuli vuonna 2022 neljänneksi suurin raakaöljyn viejämaa Kiinalle, heti Venäjän, Saudi-Arabian ja Irakin jälkeen (EIA 2023a). Vaikka nesteytetyn maakaasun⁶⁵ viennistä ja alan kehittämisestä on tullut Arabiemiirikunnille raakaöljyn ohella osa ulkomaista kaupankäyntiä, kuitenkin vain noin viisi prosenttia Arabiemiirikunnissa tuotetusta nesteytetystä maakaasusta⁶⁶ päättyy toistaiseksi Kiinaan (EIA 2023).

Arabiemiirikuntien raakaöljyn vienti maittain vuonna 2022

Lähde: Vortexa

Fossiilisten polttoaineiden tuottamasta kassavirrasta riippuvainen Arabiemiirikunnat ja raakaöljystä riippuvainen Kiina ovat laajentaneet energiayhteistyötä raakaöljystä myös suoriin investointeihin energiateknologian saralla ja yhteistyön on voitu katsoa hyödyttäneen molempia osapuolia (Cheng 2016, 45). Kiinalaisten yritysten innokkuus Arabiemiirikuntien kansallisten tavoitteiden täyttämiseksi energiasektorin monipuolistamispyrkimyksissä ei ole jäänyt maassa huomiotta. Kiinan

⁶⁵ Lyhenne LNG

⁶⁶ Engl. Liquefied Natural Gas

Arabiemiirikuntien suurlähettilään mukaan ilmastonmuutoksen vastaisesta yhteistyöstä on tullut maiden välisen yhteistyön ”uusi kohokohta” (WAM 2022). Arabiemiirikunnat on asettanut energiasiirtymän sen ensisijaiseksi tavoitteekseen, ja siitä tuli ensimmäinen arabivaltio, joka asetti itselleen niin sanotun nollapäätötavoitteen vuoteen 2050 mennessä. Se on ilmoittanut investoivansa 163 miljardia Yhdysvaltain dollaria uusiutuvaan ja puhtaaseen energiaan siirtymävaiheessa. Kiina sen sijaan on ilmoittanut aikomuksistaan saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2060 mennessä, ja tavoitteen vauhdittamiseksi maa on käynnistänyt useita aloitteita edistääkseen vihreää siirtymää (Ibid.)

Arabiemiirikunnat on kehittänyt kansallista ydinvoimaohjelmaansa vuonna 2008 julkaistun *‘The Evaluation and Potential Development of Peaceful Nuclear Energy’* -politiikkansa mukaisesti, ja on toistaiseksi ainoa maa Iranin lisäksi Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan alueella, joka käyttää energiantuotannossa ydinenergiaa. Yhdysvaltojen kanssa vuoden 2009 lopulla solmittu valtioiden välinen sopimus⁶⁷ loi oikeudelliset raamit siviilikäyttöön tarkoitettun ydinenergian kehittämiseksi Arabiemiirikunnissa. Abu Dhabissa on sittemmin vuodesta 2020 toiminut eteläkorealaisten suunnittelema Barakahin ydinvoimala, jonka neljästä reaktorista kolme ovat toiminnassa. Ydinvoimalan neljännen reaktorin ollessa toiminnassa sen odotetaan vähentävän vuositasolla jopa 22 miljoonaa tonnia hiilidioksidipäästöjä ja kattavan 25 % Arabiemiirikuntien sähköntarpeesta (Emirates Nuclear Energy Corporation 2023). Toukokuussa 2023 Arabiemiirikunnat sinetöi kolme uutta yhteistyösopimusta kiinalaisten ydinenergia-alalla toimivien organisaatioiden kanssa.⁶⁸ Sopimusten tarkoituksena on kehittää Arabiemiirikuntien ydinenergiatoimintoja ja vahvistaa Kiinan ja Arabiemiirikuntien välistä yhteistyötä uusiutuvan energian saralla (WAM 2023). Sopimuksen solmimisen vaikutuksesta Kiinan voidaan katsoa olevan yksi useista Arabiemiirikuntien yhteistyökumppaneista,⁶⁹ joiden kanssa se on solminut yhteistyösopimuksia ja yhteisymmärryspöytäkirjoja ydinvoiman kehittämisen alueella eikä sopimusta täten voida pitää erityisenä merkinä valtioiden välisistä erinomaisista suhteista. Se kuitenkin jatkaa valtioiden välillä solmittujen sopimusten listaa uusiutuvan, puhtaan ja vihreän energian kontekstissa.

⁶⁷ Agreement for cooperation between the government of the United States of America and the government of the United Arab Emirates concerning peaceful uses of nuclear

⁶⁸ Organisaatiot joiden kanssa aiesopimukset solmittiin olivat China’s Nuclear Power Operations Research Institute, China National Nuclear Corporation Overseas ja China Nuclear Energy Industry Corporation.

⁶⁹Yhdysvaltojen lisäksi Arabiemiirikunnilla on yhteistyösopimus tai yhteisymmärryspöytäkirja ydinvoimasta Etelä-Korean, Iso-Britannian, Kanadan, Ranskan, Venäjän, Argentiina, Japanin ja Australian kanssa (World Nuclear Association 2023).

Vuoden 2022 elokuussa Arabiemiirikuntien valtiollinen uutistoimisto WAM uutisoi maailman suurimman sähköyhtiön, *State Grid Corporation of China (SGCC)*, toiminnan laajentumisesta Arabiemiirikuntiin. Dubain kansainvälisen finanssikeskuksen (DIFC) toimitusjohtajan mukaan yhtiön toiminta tukee Arabiemiirikuntien `Net zero by 2050`-strategista aloitetta investoida uusiutuvaan energiaan ja edistää maan energiasiirtymää. (WAM 2022a.) Kiina on investoinut Arabiemiirikunnissa lähivuosien aikana myös vahvasti osaamistaan sekä pääomaa aurinkovoiman saralla. Arabiemiirikunnissa sijaitsee kolme maailman suurinta aurinkovoimalaa; *Noor Abu Dhabi*, rakenteilla oleva *Al Dhafra* ja Dubaissa sijaitseva *Mohammed bin Rashid Al Maktoum Solar Park*. Aurinkovoimaloiden rakentamisessa ja kehittämisessä on mukana alan johtavia kiinalaisia yrityksiä (WAM 2021e).

Tästä voimmekin vetää varovaisia johtopäätöksiä, että Kiinan ja Arabiemiirikuntien energiayhteistyössä raakaöljy näyttelee muista intresseistä huolimatta edelleen suurta osaa. Kiinan edelleen jatkuva energiatarpeen lisääntyminen ja molempien maiden sitoumus kasvattaa uusiutuvan energian osuutta kansallisissa *energia mikseissään* takaa vielä toistaiseksi energiayhteistyön jatkumisen pitkälle tulevaisuuteen, jos muita mahdollisia muuttujia ei oteta huomioon. Valtioiden väliset investoinnit ovat lisääntyneet myös muilla toimialoilla, jota käsittelem seuraavassa alakappaleessa tarkemmin.

5.2.2 Kaupankäynti ja investoinnit

Kuten jo aiemmin todettiin, Kiinan ja Arabiemiirikuntien taloudellinen yhteistyö on kokonaisvaltaisesti energiasektorille suuntautuneen yhteistyön ohella kasvattanut monimuotoisuuttaan. Maiden välisen kaupankäynnin ja investointien tärkeys kahdenvälisissä suhteissa välittyy myös tutkielman aineistosta. Vakaan ja verrattain liberaalin yritys ympäristönsä ajamana Dubaista tuli kiinalaisten suuryritysten keskipiste Lähi-idässä Persianlahden sodan jälkeen 1990-luvun alussa. Erityisesti sen strategisen sijainnin ja kehittyneen infrastruktuurin katsottiin tarjoavan ”ihanteellisen sijainnin” kiinalaisille yrityksille. (Yuting 2022, 324.) Arabiemiirikunnat on toiminut Kiinassa valmistettujen tuotteiden merkittävimpänä alueellisena välittäjänä 1990-luvulta lähtien. Arabiemiirikuntien tuonti Kiinasta kasvoi nopeasti 2,1 miljardista Yhdysvaltain dollarista vuonna 2000 noin 24 miljardiin dollariin vuonna 2008. Valtioiden välinen kauppamalli on nojannut aikaisemmin periaatteeseen, jossa Kiina vie Arabiemiirikunnista maakaasua, kemiallisia tuotteita ja öljyä, ja Arabiemiirikunnat tuo Kiinasta vaatteita, tekstiilikankaita sekä elektroniikka- ja tietokone-laitteita. (Cheng 2016.)

Arabiemiirikunnissa toimii tällä hetkellä noin 6000 kiinalaista yritystä, joista suurin osa sijaitsee Dubain emiirikunnassa. Usean Lähi-idässä toimivan yrityksen pääkonttori sijaitsee Dubaissa ja näin ollen on myös luonnollista, että kiinalaiset pankit ovat löytäneet konttorinsa myös Dubaista. Maassa toimii tällä hetkellä neljä suurinta kiinalaista pankkia: *Bank of China, Industrial Bank and Commercial Bank of China, China Construction Bank* ja *Agricultural Bank of China* (Yuting 2022, 326). Suuren kiinalaisyriyten määrän ja kaupankäynnin keskittymisen vuoksi, Dubai on ansainnut itselleen lempinimen *Lähi-idän Hong Kong* (Hoffman 2022, 97). Lempinimeä ei ole ansaittu turhaan sillä Kiinan ja Arabiemiirikuntien välinen transitioliikenne on verrattain hyvinkin vilkasta: Kiinan Tianjinista Dubaihin kulkevasta laivareitistä tuli vuonna 2015 vilkkain Itä-Aasian ja Lähi-idän välisessä kaupankäynnissä. Kiinan länteen suuntautuvasta viennistä noin 60 % kulkee Dubain Jebel Ali -sataman kautta. (Hoffman 2022, 97; Fulton 2021a, 5.) Meriteitse tapahtuvaa kaupankäyntiä ja taloudellista yhteistyötä on tehostettu useilla investoinneilla kuten muun muassa kiinalaisten investoinnit Abu Dhabin Khalifa-satamakompleksiin, Khalifa-teollisuusalueeseen⁷⁰ sekä Khalifa-sataman vapaakauppa-alueelle⁷¹ (Fulton 2021a, 6).

Arabiemiirikuntien keskuspankki ilmoitti vuonna 2021 tiedonannon yhteisestä mBridge-projektista Kansainvälisen järjestelypankin⁷² (BIS), Hong Kongin keskuspankin instituutin⁷³ (HKMA), Kiinan kansantasavallan digitaalisen valuutan instituutin⁷⁴ (PboC) sekä Thaimaan keskuspankin⁷⁵ (Bot) kanssa digitaalisen valuutta-alustan rakentamiseksi kansainvälisille maksuille (WAM 2021f). Kyseisen projektin tarkoituksena on luoda nopea ja turvallinen rahansiirtomekanismi kansainvälisen rahaliikenteen tarpeisiin projektiin osallistuvien pankkien välillä käyttämällä keskuspankkien digitaalisia valuttoja⁷⁶ (CBDC). Projektin toimivuutta testattiin onnistuneesti ensimmäisen kerran vuoden 2022 syyskuussa. Sittemmin Arabiemiirikunnat ja Kiina ovat suorittaneet myös ensimmäisen keskinäisen kaususopimuksen juaneissa vuoden 2023 keväällä. Tämän voidaan olettaa olevan merkki molempien osapuolten yrityksistä moninapaisen maailmanjärjestyksen vauhdittamiseksi ja Yhdysvaltain dollarin korvaamisesta kaupankäynnin valuuttana.

Kiina on tänä päivänä Lähi-idän suurin alueen ulkopuolinen taloudellinen toimija ja vuonna 2017 Arabiemiirikunnista tuli Kiinan toiseksi suurin kauppakumppani Lähi-idän alueella, Saudi-Arabian

⁷⁰ Engl. Khalifa Industrial Zone (KIZAD)

⁷¹ Engl. Khalifa Port Free Trade Zone (KPFTZ)

⁷² Engl. Bank for International Settlements (BIS)

⁷³ Engl. Hong Kong Monetary Authority (HKMA)

⁷⁴ Engl. Digital Currency Institute of the Peoples Bank of China (PBoC)

⁷⁵ Engl. Bank of Thailand (BoT)

⁷⁶ Engl. central bank digital currency (CBDC)

jälkeen. Kiinan voidaan katsoa olevan suurin suorien ulkomaisten investointien⁷⁷ lähde sekä suurin kauppakumppani useimmille Lähi-idän valtioille (Fulton 2021a). Kiina on viimeisen vuosikymmenen aikana syrjäyttänyt Yhdysvallat ja Euroopan unionin Arabiemiirikuntien suurimpana kauppakumppanina. Arabiemiirikuntien ja Kiinan kauppasuhteet ovat vuoden 2017 jälkeen liittyneet vahvasti Kiinan *Uusi Silkkitie* -aloitteeseen⁷⁸, jota Arabiemiirikunnat on hyödyntänyt omien tulevaisuuden visioiden ja talouden monipuolistamistavoitteiden toteuttamiseksi (Fulton 2021a, 5; Hoffman 2022, 97). Hanke on näin ollen hyödyttänyt yhtä lailla Arabiemiirikuntien talousintressejä kuin Kiinan pyrkimyksiä laajentaa globaalia valtaansa taloushankkeen siivittämänä. *Uusi Silkkitie* -hanke on jakautunut useaksi erilliseksi hankkeeksi, joita ovat muun muassa taloudellinen⁷⁹, merellinen⁸⁰, digitaalinen⁸¹, avaruus⁸² ja terveysilkkitiehanke⁸³ (Fulton 2021a, 5). Molemmat osapuolet tukevat julkisesti kansainvälisen kaupan, vapaakaupan ja WTO-säännösten periaatteita ja korostavat monenvälisen kauppajärjestelmän roolia (WAM 2019a). Kiina oli vuonna 2021 volyymiltaan Arabiemiirikuntien suurin kauppakumppani ja kahdenvälisen kaupan arvon on arvioitu olleen noin 50 miljardia dollaria. Aikaisempaan ajanjaksoon verrattuna kaupan arvo kasvoi noin 38 prosentilla. Arabiemiirikunnat on Kiinan suurin vientimarkkina ja suurin ei-öljykauppakumppani Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan alueella. Myös huomattava osa Kiinan alueellisesta kaupankäynnistä kulkee Arabiemiirikuntien kautta eli noin 60 prosenttia. Arabiemiirikuntien Kiinaan akkreditoitun suurlähettilään mukaan kahdenvälisen kaupan tavoitteena on rikkoo 200 miljardin dollarin rajapyykki vuoteen 2030 mennessä (WAM 2021). Tämä tarkoittaa odotetta kaupan nelinkertaistumisesta alle kymmenen vuoden tähtäimellä. Suurlähettilään mukaan kaupan kasvun mahdollistaa Arabiemiirikuntien osallistuminen ensimmäisten maiden joukossa Vyö ja Tie -hankkeen toteuttamiseen sekä Kiinan kanssa solmittu sopimus kokonaisvaltaisesta strategisesta kumppanuudesta (Ibid.).

5.2.3. Teknologiayhteistyö

Kiinalaiset teknologiajätit Huawei ja Alibaba ovat viime vuosina nostaneet suosiotaan Lähi-idässä ja niiden kasvaneen vaikutusvallan voidaan katsoa haastaneen korkean teknologian *status quon* Arabiemiirikunnissa (Yuting 2022, 326). Tällä viitataan länsimaalaisten korkean teknologian

⁷⁷ Engl. Foreign Direct Investment (FDI)

⁷⁸ Engl. Belt and Road Initiative (BRI)

⁷⁹ Engl. Silk Road Economic Belt (SREB)

⁸⁰ Engl. Maritime Silk Road Initiative (MSRI)

⁸¹ Engl. Digital Silk Road

⁸² Engl. Space Silk Road

⁸³ Engl. Health Silk Road

yrittäjien syrjäyttämiseen maassa. Markkinaosuuden kasvattaminen ja Kiinan teknologinen edistyminen on tapahtunut Yhdysvaltojen ja joidenkin Euroopan maiden kustannuksella (Alsaaty & Savier 2012). Esimerkiksi Huawei on ollut vastuussa 5G-verkon rakentamisesta Arabiemiirikunnissa ja sen datakeskus sijaitsee Abu Dhabissa. Ratkaisu on herättänyt negatiivisia tunteita erityisesti Yhdysvalloissa, jossa se näkee kiinalaisen teknologian kansallisena uhkana.

Arabiemiirikunnat näkee itsensä maailman johtavana tekoälyn edelläkävijänä vuoteen 2031 mennessä. Tavoitetta ohjaa kansallinen tekoälystrategia⁸⁴, joka julkaistiin vuonna 2017. Sen tarkoituksena on muun muassa tehostaa hallituksen suorituskykyä ja sisällyttää tekoäly osaksi laajempaa toimintakenttää sekä toimia osana talouden monipuolistamissuunnitelmaa. Alueellisesti Arabiemiirikuntien voidaan katsoa johtavan Saudi-Arabian ohella tekoälyn kehittyneisyydellä ja maa pyrkiikin kehittämään maailmanluokan tekoälyn tutkimus- ja kehitystiloja ja on sijoittanut itsensä nk. ”tekoälyn testausalustaksi” (Soliman 2024, 65). Suunnitelman toteutumisen kannalta tärkeää on ollut Arabiemiirikuntien pyrkimys tehdä mahdollisimman laajaa yhteistyötä usean eri valtion kanssa, kuten Kiinan kanssa. Arabiemiirikuntien yliopistot ovat tehneet yhteistyötä esimerkiksi kiinalaisten korkeakoulujen kanssa tekoälymallien tuottamiseksi (Soliman 2024, 69). Arabiemiirikuntien suurlähettiläs näkee Kiinan merkittävän roolin uusien teknologioiden kehittämisessä, kuten jo mainitun 5G-verkon, pikarautateiden, tekoälyn, voimajohtojen ja massadatan alueilla (WAM 2020b).

Yhteistyö Kiinan kanssa ei kuitenkaan ole tullut Arabiemiirikunnille ilman ongelmia sillä kiihtyvä suurvaltakilpailu Kiinan ja Yhdysvaltojen välillä on pesiytynyt erityisesti teknologiasektorille. Tekoälyyn tarvittavat puolijohteet ovat Yhdysvaltojen asettamien sanktioiden alaisia ja kehittyneimpien puolijohteiden myyminen Arabiemiirikunnille on sen läheisten Kiina- ja Venäjä-suhteiden takia kielletty (Ibid.).

5.3. Turvallisuuspoliittinen yhteistyö

Arabiemiirikuntien kruununprinssin ja nykyisen presidentin vierailu Kiinassa vuonna 2019 tiivisti maiden välistä strategista yhteistyötä myös turvallisuuspoliittisesta näkökulmasta. Kiina ja Arabiemiirikunnat julkistivat yhteisen julkilausuman, jossa maat jakavat yhteisen huolen muun muassa energiaturvallisuuden varmistamisesta Arabianlahden kauppareiteillä, ja kuuluttavat kansainvälisen yhteisön yhteistyön merkitystä kansainvälisen merenkulun turvaamiseksi sekä energiaturvallisuuden takaamiseksi (WAM 2019a). Julkilausuma osui ajankohdallisesti aikakauteen,

⁸⁴ Engl. National AI Strategy

jolloin Persianlahdella todistettiin hyökkäyksiä muun muassa öljytankkereiden kimppuun, ja joka aiheutti jännitteitä Persianlahden arabivaltioiden ja Iranin välillä. Osapuolet ottivat tiukan kannan tuomitessaan provokatiiviset teot maailmanlaajuisen rauhan ja turvallisuuden uhkaamiseksi (Ibid.). Persianlahden arabivaltiot eivät ole historiallisesti olleet tyytyväisiä Kiinan läheisistä suhteista Iraniin, jonka kanssa se on solminut vuosien mittaan useita pitkänajan energiasopimuksia. Valtiot solmivat kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden vuonna 2016 (Fulton 2021, 203). Maat ovat jakaneet huolensa myös Kiinan, Venäjän ja Pohjois-Korean osallisuudesta Iranin ballististen ohjusten suunnitteluohjelman toteutumiselle (Cheng 2016, 49). Toistaiseksi Kiinan läheiset suhteet Iraniin eivät ainakaan näennäisesti ole vaikuttaneet Arabiemiirikuntien ja Kiinan välisiin suhteisiin negatiivisesti, joskin Arabiemiirikunnat myös itse on pyrkinyt lähentymään Iranin kanssa vuoden 2019 jäljiltä.

Maat ovat sitoutuneet parantamaan ”strategista viestintää kahdenvälisistä suhteista sekä molempia osapuolia kiinnostavista alueellisista ja kansainvälisistä kysymyksistä” ja pyrkivät kehittämään maiden välistä ”koordinaatiota ja yhteistyötä vastatakseen alueellisiin ja globaaleihin haasteisiin sekä varmistakseen vakauden ja kehityksen kaikkialla maailmassa” (WAM 2019a). Alueellisten ja globaalien haasteiden lisäksi, osapuolten voidaan katsoa sitoutuneen:

”jatkamaan johdonmukaisen tuen antamista toiselle osapuolelle kansalliseen suvereniteettiin, itsenäisyyteen, alueelliseen koskemattomuuteen ja turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä, samalla ottaen huomioon maiden fundamentaaliset intressit ja tärkeimmät huolenaiheet sekä pidättäytyä puuttumasta toisen puolen sisäisiin asioihin” (WAM 2019a).

Kiinan ja Arabiemiirikuntien yhteistyö terrorismin ja ääriliikkeiden torjumiseksi on suhteiden turvallisuuspoliittisen yhteistyön keskiössä. Kiina ja Arabiemiirikunnat tuomitsevat yhteisesti ääri- ja terrorismiliikkeet kaikissa niiden ilmenemismuodoissa ja painottavat, näiden ongelmien liittymättömyyttä mihinkään tiettyyn etniseen alkuperään tai uskontoon. Maat ilmaisevat myös halukkuutensa jatkaa yhteistyötä terrorismin ja ääriliikkeiden torjumiseksi, edistääkseen maailmanlaajuisia rauhaa ja turvallisuutta sekä edistääkseen maltillisuuden ja suvaitsevaisuuden arvoja. Maiden näkökulmasta tavoitteen toteutumiseksi yhteistyö kansainvälisen yhteisön ja kumppaneiden kanssa on välttämätöntä. (WAM 2019a). Maiden välinen yhteistyö terrorismin torjumiseksi juurtaa arabikevään nostattamiin kansannousuihin Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan alueella. Kiinan katsotaan pelänneen autoritaaristen järjestelmien kaatumista, jolla olisi ollut vaikutuksia muun muassa kommunistisenpuolueen legitimitetille kotimaassa kansannousun mahdollisen inspiraation innoittamana ja alueellisen status quon muutoksen myötä vaarantaen sen alueelliset kaupalliset

intressit ml. energiatoimitukset (Clarke 2019). Kiinan pelot eivät osoittautuneet täysin turhiksi sillä arabikevään innoittamana Kiinassa todistettiin vuonna 2011 pienimuotoisia pro-demokraattisia mielenosoituksia. Mielenosoitusten vaikutuksesta Kiina muun muassa kielsi raportoinnin arabikevään kansannousuista (Kamrava 2018). Kiinan tuen tietyille poliittisille tahoille voidaan katsoa ollen linjassa Arabiemiirikuntien valtionjohdon kanssa arabikevään jälkeisellä ajanjaksolla. Tästä kertoo muun muassa Pekingin taloudellinen ja poliittinen tuki Egyptin presidentti El-Sisille, entisen presidentti Morsin sotilaallisen kukistamisen jälkeen sekä Kiinan tuki Syyriassa Assadille (Hoffman 2021, 95). Arabiemiirikunnat on osoittanut tukensa Assadin hallitukselle muun muassa tukemalla Venäjän asemoitumista Syyriassa ja avaamalla vuonna 2018 suurlähetystönsä Damaskoksessa uudelleen (Hoffman 2021). Kiina on solminut suhteita myös Sudanin sotilasneuvostoon⁸⁵, jota Arabiemiirikuntien on kerrottu tukeneen vuodesta 2019 (Gallopin 2024).

Monenkeskisessä yhteistyössä valtiot ovat tukeneet kansainvälisiä pyrkimyksiä uudistaa Yhdistyneitä kansakuntia ja erityisesti sen turvallisuusneuvostoa sekä sen valmiuksia kohdata maailmanlaajuisia uhkia sekä haasteita (WAM 2019a; WAM 2020). Maat ovat korostaneet kehittyvien maiden, mukaan lukien arabimaiden edustuksen ja äänen vahvistamisen tarpeellisuutta (WAM 2019a).

Tutkielman aineiston perusteella voisimme olettaa Kiinan ja Arabiemiirikuntien välisen turvallisuuspoliittisen yhteistyön olleen tarkkailuajankohtana minimaalista ja keskittynyt pääosin yhteisten intressien kantaanottamisen ympärille sen sijasta, että maat olisivat syventäneet turvallisuusstrategista yhteistyötään. Aineistosta ei löytynyt viitteitä esimerkiksi maiden välisestä yhteistyöstä puolustusteollisuuden sektorilla tai yhteisistä sotilaallisista aloitteista ja sopimuksista. Aiempi tutkimuskirjallisuus valtioiden välisistä suhteista ei kuitenkaan tue täysin aineiston löydöksiä. Esimerkiksi kiinalainen englanninkielinen verkkojulkaisu Global Times uutisoi vuoden 2023 helmikuussa Kiinan ja Arabiemiirikuntien puolustusyhteistyön syventymisestä. Uutisen mukaan Arabiemiirikunnat ja Kiina solmivat sopimuksen 15:ta kiinalaisvalmisteisen L-15 hyökkäys- ja hävittäjäkoulutuskoneen ostamisesta Arabiemiirikuntiin. Kiinan valtion omistaman *Aviation Industry Corporationin*⁸⁶ edustajan mukaan sopimuksen osapuolet keskittyvät pääosin kehittämään ilmailututkimusta ja ilmailuteknologiaa. (Global Times 2023) Sopimusta on pidetty vastalauseena Yhdysvaltain vetäytymisestä myydä Arabiemiirikunnille F-35 hävittäjiä sen lähentyneiden Kiina suhteiden vuoksi (Krasna 2023). Vuoden 2023 keväällä uutisoitiin Yhdysvaltojen reagoineen

⁸⁵ Engl. Transitional Military Council (TMC)

⁸⁶ Lyhenne AVIC

voimakkaasti merkkeihin, jotka osoittivat kiinalaisen sotilatukikohdan rakentamisesta Abu Dhabiin ja joka pakotti Arabiemiirikunnat laittamaan yhteisen projektin kiinalaisten kanssa jäihin (Roberts 2024, 42). Myöhemmin saman vuoden elokuussa, *China Military Online* -sotilas uutissivusto⁸⁷ uutisoi Kiinan ja Arabiemiirikuntien ilmavoimien ensimmäisestä yhteisestä *Falcon-Shield 2023* -nimellä kulkevasta harjoituksesta Kiinan Xinjiangissa. Arabiemiirikuntien ja Kiinan ilmavoimien yhteisharjoituksen luonnetta on *China Military Online* -uutissivustolla (2023) kuvailtu seuraavasti:

Viime vuosina Kiinan ja Arabiemiirikuntien puolustusvoimien välinen yhteistyö on kehittynyt nopeasti kahden valtionpäämiehen strategisen ohjauksen alla, ja saavuttanut tuottavia tuloksia monilla alueilla. Jatkossa osapuolet noudattavat uskollisesti kahden valtionpäämiehen saavuttamaa konsesusta, vahvistavat maiden välistä strategista viestintää, syventävät käytännön yhteistyötä ja rakentavat vahvemman puolustusvoimien välisen suhteen.

Kiinan voidaan katsoa olevan loppujen lopuksi edelleen hyvinkin minimaalinen sotilasteknologian ja -varusteiden toimittaja Arabiemiirikuntien puolustuksen tarpeisiin. Useat Persianlahden arabivaltiot, Arabiemiirikunnat mukaan lukien, kääntyvät kuitenkin länsimaalaisten tiukkojen valvontasopimuksien vuoksi Kiinan suuntaan aseistettujen droonien saatavuuden takaamiseksi (Roberts 2024, 42). Useat tutkijat (Cheng 2016; Fulton 2021; Hoffman 2021) jakavat näkemyksensä siitä, että Kiinan alueellinen läsnäolo ja kumppanuuden tärkeyden lisääntyminen ei pysty kumoamaan Yhdysvaltojen merkitystä Arabiemiirikuntien liittolaisena. Tätä näkemystä perustellaan Kiinan haluttomuudella ja kyvyttömyydellä tukea alueen valtioita sotilaallisesti sekä mahdollisuutta toimia ikään kuin ”vapaamatkustajana Yhdysvaltojen sotilasarkkitehtuurin suojassa”. Fulton (2021, 207) toteaa lisäksi Kiinan olevan haluton haastamaan Yhdysvaltojen vaikutusvaltaa ja roolia alueellisesti. Tästä johtuen vielä toistaiseksi Yhdysvaltojen sotilaallinen läsnäolo ja sen puolustusteollisuuden tuottamat innovaatiot eivät ole Kiinan korvattavissa. Fulton (2021, 208) selittää Kiinan Lähi-idän politiikkaa *strategic hedging* -teorian valossa, jossa se omiin intresseihin nojaten suosii alueella aikaansaattua *status quo* -tilaa ja laajentaa omaa vaikutusvaltaansa diplomatian sekä kaupankäynnin avulla, ilman aggressiivista ja sotilaallista läsnäoloa.

Tutkielman aineistoa ja aiempaa tutkimuskirjallisuutta Kiinan ja Arabiemiirikuntien turvallisuuspoliittisesta yhteistyöstä tutkittaessa esiin nousi myös niin sanottuja ei-perinteisiä turvallisuushaasteita⁸⁸. Covid-19-koronaviruspandemian asettamat haasteet terveysturvallisuudelle

⁸⁷ China Military Online on Kiinan asevoimien ainoa virallinen englanninkielinen sotilas uutissivusto.

⁸⁸Kansainvälisessä politiikassa perinteinen turvallisuustutkimus on keskittynyt tutkimaan pääosin valtioiden suvereniteettiin kohdistettuja turvallisuushaasteita. Globaalin turvallisuusympäristön muutostilojen myötä on perinteisen turvallisuustutkimuksen rinnalle muodostunut myös uusia turvallisuustutkimuksen teoriasuuntauksia ja käsitteitä, jotka

vuosien 2020 ja 2022 välisenä aikana lähensi Arabiemiirikuntien ja Kiinan välistä yhteistyötä myös Kiinan *Health Silk Road* -aloitteen tiimoilta ja teki näkyväksi niin kutsutun rokotediplomatiakäsitteen valtioiden kahdenvälisissä suhteissa. Arabiemiirikunnat oli mukana testaamassa ja kehittämässä Kiinan ensimmäistä rokoteohjelmaa vastauksena pandemian hillitsemiseksi. Arabiemiirikunnat aloitti Sinopharm-rokotetutkimuksen kesällä 2020, jonka jälkeen hyväksyi ensimmäisenä maana maailmassa rokotteen käytön kansalaisilleen (WAM 2021c). Vuoden 2021 maaliskuussa maiden ulkoministerit ilmoittivat yhteishankkeesta kiinalaisen lääkeyritys CNBG:n ja Arabiemiirikuntien teknologiajätti Group 42 välillä, kiinalaisen Sinopharm Covid-19-rokotteen tuotantolinjan käynnistämiseksi Arabiemiirikunnissa. Julkistamistilaisuuden yhteydessä Arabiemiirikuntien ulkoministeri Sheikki Abdullah bin Zayed Al Nahyan ylisti Kiinan kanssa solmittua kumppanuutta ja rokoteyhteistyön historiallista arvoa, viittaamalla siihen ”strategisena kumppanuutena ihmiskunnan puolesta” (WAM 2021b). Arabiemiirikunnissa tuotettua Covid-19-rokotetta markkinoitiin nimellä Hayat-Vax, ja sen vuosittaisen tuotantokapasiteetin odotettiin olevan noin 200 miljoonaa annosta (WAM 2021d). Arabiemiirikuntien ulkoministeriö ja Kiinan Arabiemiirikuntien suurlähetystö ilmoittivat yhteistyöstä alueellisen rokotuskeskuksen pystyttämiseksi Dubaihin vuoden 2021 toukokuussa, jossa kaikilla yli 16-vuotiailla kiinan kansalaisilla olisi mahdollisuus saada 2 rokoteannosta kiinalaista Sinopharm-rokotetta turistiviisumin turvin (WAM 2021a).

Kiinan ja Arabiemiirikuntien yhteistyöstä koronaviruspandemian alkumetreillä oli hyötyä myös Arabiemiirikunnille ja sen strategisille intresseille. Arabiemiirikuntien tavoitteena oli tunnustautua merkittävimpanä alueellisena rokotteiden jakelukeskuksena ja sitoutua toimittamaan maailmanlaajuisesti 18 miljardia rokoteannosta (WAM 2021d). Arabiemiirikunnat Kiinan tavoin osallistui rokotediplomatiaan lahjoittamalla Arabiemiirikunnissa tuotettua rokotetta maailmanlaajuisesti matalan tulotason maihin ja osallistumalla maailman terveysjärjestön⁸⁹ COVAX-aloitteeseen (Ibid.). Se hyötyi myös Kiinan kanssa suoritetusta rokotetutkimuksesta, joka mahdollisti Arabiemiirikuntien ripeän toiminnan koronaviruksen leviämisen estämiseksi. Joskin Sinopharm-rokote ei osoittautunut kovinkaan tehokkaaksi, ja Arabiemiirikunnissa Sinopharm-rokotteen saaneita kehoitettiin tehostamaan immuniteettia esimerkiksi mRNA-rokotteiden avulla. Arabiemiirikuntien ripeys ja rokotteiden tasa-arvoinen jakautuminen yhteiskunnan kaikkien tuloluokkien kesken kiillotti sen maakuva ja pehmeää valtaa. Se mahdollisti myös turismisektorin uudelleenkäynnistämisen etenkin Dubain emiirikunnassa. Covid-19-pandemian aikainen yhteistyö valtioiden välillä ei

pyrkivät määrittelemään turvallisuuden käsitteen laaja-alaisemmin, korostaen valtion lisäksi myös yksilön ja yhteiskuntien turvallisuutta.

⁸⁹ lyhenne WHO, eng. World Health Organization

rajoittunut ainoastaan rokotteisiin; Kiinan hallinnon tiukka suhtautuminen koronavirukseen, ja sen laajamittaiset toimet viruksen leviämisen estämiseksi sekä jäljittämiseksi hyödyntäen teknologisia ratkaisuja, lisäsi maiden välistä yhteistyötä myös tekoälyn ja massadatan sektoreilla (Fulton 2021a, 8). Arveltiin, että yhteistyön seurauksena Kiinan alueellinen läsnäolo ja intressit sitouttaisivat alueen maiden yhteistyötä Kiinan kanssa entisestään.

Kiinan lisääntyneiden alueellisten intressien myötä voimme olettaa myös Kiinan alueellisten turvallisuusintressien lisääntyvän edelleen. Erityisesti kiinalaisen ekspatriaattiväestön ja Kiinan infrastruktuurihankkeiden myötä voimme olettaa alueellisen vakauden ja turvallisuuden takaavan Kiinan valtionjohdolle mielenrauhaa. Hyvin pienen aikavälin sisällä kiinalaisten lukumäärä on tuplaantunut ja samalla tehnyt Arabiemiirikunnista valtion, johon on keskittynyt 60 % Lähi-idässä asuvista kiinalaisista (WAM 2022). Kiinalaisten lukumäärällinen kasvu on liitetty maiden välisen kaupankäynnin kasvuun. Kiinalaisten lukumäärällisesti kasvava osuus Arabiemiirikuntien ekspatriaattiväestössä ja lisääntyneen turismin voidaan ajatella lisäävän Kiinan turvallisuusintressejä paikallisesti. Tämä hyödyttää myös Arabiemiirikuntien valtionjohtoa, joka pyrkii sitouttamaan suurvaltojen turvallisuusintressit alueelle taatakseen alueellisen vakauden.

5.3. Tiede ja kulttuuri

5.3.1. Kulttuuridiplomatia

Kiinan ja Arabiemiirikuntien kulttuurilliset yhteneväisyydet ovat historiallisesti minimaalisia. Maiden esihistorialliset suhteet ovat keskittyneet kaupankäyntiin muinaisen silkkiteiden puitteissa, joka on mahdollistanut myös kulttuurienvälisen vaihdon. Tästä kulttuurienvälisestä vaihdosta kielii muun muassa Kiinan muslimivähemmistön pitkäikäisyys, joka on saanut vaikutuksensa esihistoriallisten arabimaailmaan liittyvien yhteyksien kautta (Yuting 2021, 323). Fultonin (2019b, 8) näkemyksen mukaan Lähi-idän yhteiskunnille Kiinan kulttuuri ja kieli näyttäytyy edelleen kuitenkin pääosin vieraana. Tähän voidaan pitää syynä Arabiemiirikuntiin asettunutta varsin minimaalista kiinalaista yhteisöä. Yhteisö koostuu pitkälti valtio-omisteisten yritysten työntekijöistä perheineen, mutta myös itsenäisistä ammatinharjoittajista, jotka pyrkivät vastaamaan kiinalaisten sijoittajien ja turistien määrän lisääntymiseen. Yhteisön jäsenten ei ole kuitenkaan juuri katsottu integroituneen osaksi Arabiemiirikuntien yhteiskuntaa tai kulttuuria (Yuting 2021, 324). Arabiemiirikunnissa asui vuonna 2022 Kiinan suurlähettilään mukaan noin 400 000 kiinalaista ekspatriaattia (WAM 2022).⁹⁰ Vaikka

⁹⁰ Kiinalaisten määrä Saudi-Arabiassa on vain noin 100 000, joten tähän lukumäärän verrattuna kiinalaisen yhteisön suuruus on suhteellisen suuri Arabiemiirikunnissa.

kiinalaisten määrä maassa on tuplaantunut Covid-19-pandemiaa edeltävistä lukemista, on kiinalaisten osuus maan suuresta ekspatriaattiväestöstä edelleen alhainen. Esimerkiksi maassa asuvien intialaisten määrää on uusimpien arvioiden mukaan noin 3,5 miljoonaa, joka on yli 30 % Arabiemiirikuntien väkiluvusta (The National 2023).

Arabiemiirikunnat ja Kiina ovat eroavaisuuksistaan huolimatta pyrkineet sisällyttämään kulttuurillisen yhteistyön osaksi tiivistä kumppanuuttaan. Kiinan presidentin valtiovierailulla Arabiemiirikuntiin vuoden 2018 kesällä solmittiin kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden puitteissa myös maiden välinen sopimus kulttuurillisen yhteistyön vahvistamisesta. Arabiemiirikuntien ulkoministeriön verkkosivujen mukaan kulttuurillinen yhteistyö maiden välillä on yksi tärkeimmistä yhteistyösektoreista, taloudellisen ja kaupallisen yhteistyön lisäksi (MoFA 2024). Arabiemiirikuntien entinen tiede – ja kulttuuriministeri Noura bint Mohammed al Kaabi, korosti Pekingin vierailullaan kulttuurivaihdon lisääntymisen maiden välillä olevan maan hallitukselle strategisesti tärkeä tavoite (WAM 2019). Tavoitteen strategisesta tärkeydestä Arabiemiirikuntien hallinnolle kertoo muun muassa kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden puitteissa perustetut maiden kulttuurikeskukset Pekingissä ja Dubaissa. Arabiemiirikuntien ja Kiinan kulttuurillisia suhteita on juhlistettu kulttuuri- ja tiedeministeri Noura bint Mohammed al Kaabin aloitteesta vuodesta 2018 erillisen *UAE-China* -kulttuuriviikon turvin, joita on järjestetty vuorotellen Kiinassa ja Arabiemiirikunnissa. Arabiemiirikunnissa kulttuuriviikko sijoittuu saman aikaisesti kiinalaisen uuden vuoden juhlinnan kanssa. Arabiemiirikunnissa juhlitaan tämän lisäksi muun muassa kiinalaista kevätjuhlaa⁹¹.

Poliittisten organisaatioiden perustaminen Arabiemiirikunnissa on tiukasti kielletty. Tämän suhteen Kiinan voidaan katsoa nauttineen maassa erityisasemaa, sillä Kiinan kommunistisen puolueen poliittisia organisaatioita toimii Arabiemiirikunnissa useita (Yuting 2021, 328-329).⁹² Arabiemiirikunnat pyrkii edustautumaan suvaitsevaisena⁹³ valtiona, josta kielii muun muassa perustuslaillinen oikeus uskonvapauteen⁹⁴ sekä suvaitsevaisuusministeriön perustaminen vuonna 2016. Uskonnollisten instituutioiden perustaminen on kuitenkin tarkoin säännösteltyä ja ihmisten käännäyttäminen uskoon on kielletty (Yuting 2021, 329). Vuonna 2023 Abu Dhabiin avattiin

⁹¹ eng. Chinese Spring Festival

⁹² Federation of Overseas Chinese in the UAE on Kiinan kommunistisen puolueen (KKP) All-China Federation of Returned Overseas Chinese –organisaation alahaara, jonka tarkoituksena on vaikuttaa ja vahvistaa siteitä ulkomailla asuviin kiinalaisiin sekä pyrkii estämään KKP:lle uhkaavina pidettyjä järjestöjä vaikuttamasta kiinalaiseen yhteisöön ulkomailla (Yuting 2022, 328, 331).

⁹³ Nykyään voidaan myös puhua yhdenvertaisuudesta suvaitsevaisuuden sijaan.

⁹⁴ eng. religious freedom

Abrahamic family house, joka majoittaa samalle alueelle kirkon, synagogan ja moskeijan, tarkoituksenaan korostaa uskontojen välistä dialogia ja suvaitsevaisuutta. Arabiemiirikunnissa toimii myös useita kiinalaisia ryhmittymiä omien valtauskontojen harjoittamiseksi aina buddhalaisuudesta kristinuskoon (Yuting 2021, 329).

5.3.2. Tiedeyhteistyö

Yhteistyö koulutuksen sektorilla on lisääntynyt viimeisen vuosikymmenen aikana maiden välillä, joka käy ilmi aikaisemman kirjallisuuden lisäksi myös tutkielman aineistosta. Arabiemiirikuntien ulkoministeriön verkkosivujen mukaan muun muassa opiskelijavaihdot ja yhteistyö eri koulutusorganisaatioiden välillä on lisääntynyt erityisesti kiinalaisen silkkitehankkeen puitteissa, joka ei ainoastaan pyri integroimaan osallistujamaita taloudellisesti vaan myös kulttuurillisesti (MoFA 2024). Vuodesta 1990 Pekingissä on toiminut Sheik Zayed bin Sultan Al Nahyanin arabian kielen ja islamilaisen tutkimuksen keskus osana *Beijing Foreign Studies* –yliopistoa. Entisen tiede- ja kulttuuriministeri Al Kaabin mukaan moni Kiinan ulkoministeriön työntekijöistä on valmistunut kyseisestä opinahjosta (WAM 2018).

Maiden välisen kulttuurivaihdon edistämiseksi Abu Dhabiin avattiin vuonna 2010 ensimmäinen kiinankielinen oppilaitos ja Dubain yliopistoon on perustettu maan ensimmäinen kiinalainen Konfutse-instituutti⁹⁵ vuonna 2011. Sittenkin Konfutse-instituutti on avattu muun muassa Abu Dhabin Zayed yliopistoon ja Dubaissa toimii myös kiinankielinen oppilaitos. Kiinalla on suunnitelmassa hankkeita myös kiinalaisten yliopistojen avaamiseksi Arabiemiirikuntiin (WAM 2022b). Arabiemiirikuntien opetusministeriö on lisäksi sisällyttänyt kiinan kielen osaksi opetussuunnitelmaansa, ja vuonna 2022 kieliopintoja on tarjottu 158:a julkisessa oppilaitoksessa. Kiinan Arabiemiirikuntien suurlähettiläs kuvailee WAM:lle antamassaan haastattelussa Arabiemiirikuntien kiinan kielen koulutusohjelmaa ”lippulaivabrändiksi Vyö ja Tie -hankkeeseen osallistuvien maiden keskuudessa” (WAM 2022). *UAE China-Arab Scholars* -yhdistys järjestää kuukausittain keskustelualustan, jossa maassa asuvat tai vierailevat tutkijat keskustelevat ”ajankohtaisista aiheista, jotka liittyvät laajasti Kiinan ja Lähi-idän suhteisiin”. Alusta tarjoaa kiinalaisille ekspatriaateille mahdollisuuden osallistua avoimeen keskusteluun kansainvälisestä

⁹⁵ eng. Confucius-institute on kiinan kieleen ja kulttuuriin erikoistunut Kiinan valtion rahoittama instituutti, joita on toiminut maailmanlaajuisesti lähes 500 kpl, yleensä niiden ollessa osana yliopistoja. Esimerkiksi Vuonna 2022 Helsingin yliopisto lakkautti sen sisällä toimineen, Kiinan valtion rahoittaman Konfutse-instituution.

politiikasta ja alueellisista kysymyksistä, kulttuurillisen tietoisuuden lisäämisen lisäksi. (Yuting 2021, 328.)

Kiinalaisten ekspatriaattien määrän lisääntyessä Arabiemiirikunnissa myös kiinalaisille tuotetut palvelut ja kulttuuritarjonnan monipuolistaminen voidaan nähdä luonnollisena jatkumona. Kuten aikaisemmassa kappaleessa Kiinan ja Arabiemiirikuntien turvallisuuspoliittisesta yhteistyöstä nousi esille, on myös kiinalaisten turistien määrä maassa lisääntynyt voimakkaasti,⁹⁶ vaikkakaan ei vielä ole Covid-19-pandemiaa edeltävällä tasolla. Maat ovat kuitenkin tehneet yhteistyötä muun muassa matkustusrajoitusten purkamiseksi ja viisumipolitiikan helpottamiseksi. Myös paikalliset hotellit ovat ottaneet huomioon kiinalaisten turistien tärkeyden, ja turismisektorilla on käyttöön otettu *China Ready* -sertifiointi, joka takaa kiinankielisten palveluiden tarjoamisen (Fulton 2019b, 9).

Tutkielman aineiston perusteella voidaan vetää johtopäätöksiä siitä, miten molemmat maat ovat halukkaita kehittämään vastavuoroisesti kulttuurillista ymmärrystä ja yhteistyötä niin koulutuksen kuin kulttuuridiplomatian saralla. Verrannollisesti suuremman ekspatriaatti populaation vuoksi on kuitenkin ymmärrettävää, että yhteistyö painottuu enemmän Kiinan asemoitumiseen Arabiemiirikunnissa. Turismi on kulttuurillisten aspektien lisäksi myös taloudellisesti tärkeä sektori Arabiemiirikunnille, erityisesti Dubaille. Luonnollista turismin helpottamiseksi ja lisäämiseksi on tarjota mahdollisimman monia palveluita myös kiinan kielellä. Kulttuuri- ja opiskeluvaihtojen avulla myös Arabiemiirikunnat on pystynyt laajentamaan kulttuurillista tietämystä ja ymmärrystä Kiinassa. Tämä taasen osoittaa pragmaattisuuden merkityksen Arabiemiirikuntien ulkopoliitikassa, sillä se ei ole aktiivisesti nostanut esille Kiinan muslimiväestöön kohdistuvia ihmisoikeusloukkauksia ja noudattaa täten linjaa, jossa omien ulkopoliittisten periaatteiden mukaisesti kieltäytyy puuttumasta muiden maiden sisäisiin asioihin. Otettaessa huomioon emiraattien pienen populaation, ei Kiinaan ole keskittynyt juurikaan paikallisia ekspatriaatteja diplomaattien ja opiskelijoiden lisäksi, jotka olisivat kehittäneet oman kulttuurinsa tietämystä Kiinassa.

5.4. Strategisen kumppanuuden merkitys valtionjohdon legitimizeettiin

Kiinan ja Arabiemiirikuntien välille solmittua kokonaisvaltaista strategista kumppanuutta voidaan tulkita Davidin (1991) asettaman kumppanuus kehikon turvin. Kuten Wilkins (2012) kuvailee: voidaan kumppanuutta ajatella liittoumaa laajempaa käsitteenä, joka ei keskity ainoastaan ”kansainvälisen politiikan sotilaalliseen ulottuvuuteen” vaan laajemmin poliittisen, taloudellisen,

⁹⁶ Kiinalaisten turistien määrä kasvoi vuosien 2018 – 2022 välisenä aikana 81 prosentilla.

puolustuksellisten ja kulttuurillisten yhteistyömuotojen edistämiseen. Määritelmää kumppanuuden käsitteestä voidaan nykyisessä kansainvälisessä toimintaympäristössä pitää täten moniulotteisena, joka ottaa huomioon ja ymmärtää myös niin sanotut valtioiden kohtaamat ei-sotilaalliset turvallisuushaasteet (Ibid.). Davidin (1991) teorian voidaan katsoa myös toimivan siltana teoreettisten oletuksien välillä, jotka näkevät valtion ulkoisten tekijöiden vaikuttavan valtion liittoutumiskäytäntöihin sekä teorioiden, jotka painottavat sisäisten muuttujien tärkeyttä kumppanuuksien muodostamisessa (Harknett & Vandenberg 1997, 117). Näiden linjauksien puitteissa on perusteltua analysoida Arabiemiirikuntien ja Kiinan välisen yhteistyön merkityksiä myös Arabiemiirikuntien valtionjohdon legitimitetin näkökulmasta.

Kiinan ja Arabiemiirikuntien välinen ystävyys ”on makeampaa kuin Liwa-taatelit ja aromikkaampaa kuin arabialainen kahvi” (WAM 2022). Kyseisen kuvaelman maiden välisistä suhteista on esittänyt Kiinan Arabiemiirikuntien -suurlähettiläs antamassaan haastattelussa vuoden 2022 marraskuussa. Ajatukseen on helppo yhtyä sillä tutkielman aineistossa painottuu kummankin osapuolen kuvaus maiden välisestä yhteistyöstä usein ystävyyskumppanuuden sijasta. Tutkielman aineisto osoittaa, että maiden välille vuonna 2018 solmittu kokonaisvaltainen strateginen kumppanuus on linjassa Arabiemiirikuntien harjoittaman pragmaattisen ulkopolitiikan kanssa, ja maiden väliset suhteet perustuvat vahvasti yhteisten strategisten ja kaupallisten intressien ympärille yhteisen poliittisen ideologian sijasta. Vaikka Kiina ja Arabiemiirikunnat eivät jaa yhteisiä ja suorita ulkoisia turvallisuusuhkia, valtioiden intresseissä voidaan katsoa olevan yhteisiä etuja vakauden ylläpitämiselle Persianlahdella sekä laajemmin Lähi-idän alueella turvatakseen yhteisiä kaupallisia intressejä muun muassa turvallisen merenkulun puitteissa. Valtiot ovat kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden puitteissa sitoutuneet muun muassa yhteistyöhön torjuttakseen terrorismin ja ääriliikkeiden uhkaa sekä taatakseen turvallisen merenkulun Persianlahdella (WAM 2018).

Tutkielman teoreettinen oletama Kiinan ja Arabiemiirikuntien välisestä kumppanuudesta on, että Arabiemiirikuntien valtionjohdon näkemyksen mukaan muodostettu kumppanuus Kiinan kanssa turvaa sen legitimitettiin ulkoisilta sekä sisäisiltä uhilta. Solmitun kumppanuuden ja lähentyneen yhteistyön tarkoituksena on näin ollen Arabiemiirikuntien valtionjohdon pyrkimys tasapainottaa sen ensisijaista uhkaa, jonka voidaan olettaa olevan uhka sen legitimitetille ja vallanjatkumolle. Aikaisempi tutkimus Arabiemiirikuntien kohtaamista sisäisistä ja ulkoisista uhista vahvistaa Arabiemiirikuntien valtionjohdon legitimitetin jatkumolle ensisijaiseksi uhaksi Muslimiveljeskuntaan liitetyn Islah-järjestön sekä siihen rinnastettavat islamistijärjestöt. Hoffman (2021, 96) toteaa taloudellisten resurssien olevan Arabiemiirikuntien valtionjohdolle olennainen

työkalu sen pyrkimyksissä tukahduttaa sisäiset oppositiovoimat rahoittamalla ”valtion sortokoneistoa” tai ylläpitämällä niin sanottuja ”suojelijaverkostoja” sekä tukea liittoutuneita hallituksia ja vahvistaa omaa valtaansa kansainvälisesti. Kansalta saatu legitimizeetti on tutkielmassa selitetty vuokranantajavaltioiteorian lähtökohdista. Fossiilisten polttoaineiden jälkeisellä aikakaudella Arabiemiirikuntien legitimizeetin kannalta olennaista on vuokranantajavaltioiteorian näkökulmasta pyrkiä takaamaan valtion ja yhteiskunnan välille solmitun yhteiskuntasopimuksen jatkumo. Tämä onnistuu ennakoimalla sekä monipuolistamalla Arabiemiirikuntien taloutta, jonka kehykset on luotu esimerkiksi valtion talouden monipuolistamisstrategoiden, kuten *Centennial 2071* –strategian puitteissa.

Hoffmanin (2021, 92) näkemyksen mukaan Arabiemiirikunnat on vahvistanut yhteistyötä Kiinan kanssa arabikevään kansannousun jälkeisellä aikakaudella kahden toisiinsa liittyvän intressin puitteissa: 1. Säilyttääkseen legitimizeetin ja vallanjatkumon kotimaassa sekä ylläpitääkseen alueellisen *status quon*, ja 2. talouden monipuolistamishankkeiden mahdollistamiseksi pyrkimys hankkia vaihtoehtoisia markkinoita energian, kaupankäynnin ja investointien muodossa legitimizeetin säilyttämiseksi kotimaassa, ja korvatakseen Yhdysvaltojen energiariippumattomuutta sekä taatakseen oman vaikutusvallan lisäämisen globaalisti. Näin ollen voimme olettaa Arabiemiirikuntien hyödyntävän suurvaltakilpailua ja Kiinan kasvavaa alueellista roolia ensisijaisesti taatakseen nykyisen valtionjohdon legitimizeetin ja vallanjatkumon. Legitimizeetin säilyttämiseksi valtionjohdon on turvattava sen kansalaisille taloudellinen vakaus myös öljyn jälkeisellä ajanjaksolla. Taloudelliset etuudet pystytään säilyttämään ainoastaan monipuolistamalla talouden rakenteita ja vahvistamaan Arabiemiirikuntien kaupankäyntiä fossiilisten polttoaineiden ulkopuolelle.

Kiinan kanssa solmittu kokonaisvaltainen kumppanuus näin ollen myös tasapainottaa Yhdysvaltojen alueellista hegemoniaa. Se, onko tämä Arabiemiirikuntien strategisissa intresseissä, jakaa mielipiteitä tutkijoiden keskuudessa. Muun muassa Hoffmanin (2021) näkemyksen mukaan Arabiemiirikunnat pyrkii tasapainottamisella sitomaan Yhdysvallat yhä tiiviimmin alueelle, sillä Kiinan kanssa muodostettu kumppanuus toimii neuvotteluvaltina Arabiemiirikuntien ja Yhdysvaltojen välillä laajemman suurvaltakilpailun puitteissa. Toisaalta esimerkiksi Samaan (2022) ehdottaa, että Arabiemiirikunnan ja Kiinan välille solmittu kokonaisvaltainen strateginen kumppanuus ja valtioiden välisen yhteistyön lähentymisen seuraukset olivat pikemminkin seurausta Arabiemiirikuntien virhearvioinnista kuin strategisesta tasapainottamisesta. Seurauksilla viitataan Yhdysvaltojen ja Arabiemiirikuntien välisiin kiistoihin muun muassa Kiinan ja Arabiemiirikuntien teknologiayhteistyöhön ja väitettyyn kiinalaisten sotilastukikohdan rakentamiseen Abu Dhabissa.

Tutkijat (Fulton 2021a; Hoffman 2021; Samaan 2022) ovat yksimielisiä siitä, että Kiinan alueellisen politiikan tarkoituksena ei ole korvata Yhdysvaltojen turvallisuusroolia alueella, ja tutkielman tutkimusaineisto vahvistaa tätä näkemystä, sillä valtioiden välinen turvallisuusyhteistyö ei osoittautunut merkittäväksi suhteiden kehittymisen kannalta.

Tutkielman aineistosta välittyä autoritaaristen maiden yhteistyön mutkattomuus ja poliittisten intressien yhteneväisyys. Autoritaarisina ja kolmanteen maailmaan liitettävänä valtioina molempien maiden valtionjohdon legitimitetin säilyttämisen kannalta merkittävää on varmistaa mahdollisimman vakaa sisäpoliittinen tilanne. Kiinan ja Arabiemiirikuntien yhteistyötä turvallisuuden saralla on tutkielman aiemmassa kirjallisuudessa selitetty ääri-islamistiryhmien vallan patoamisella erityisesti arabikevään jälkeisenä aikakautena (Hoffman 2022; Bin Huwaidin 2022). Arabikevään kansannousut ”muodostivat eksistentiaalisen uhan” alueen poliittiselle ja taloudelliselle eliitille laajojen demokratiavaatimusten johdosta (Hoffman 2022, 89). Pelkona oli erityisesti oman kansan inspiroituminen kansannousuista ja tätä myötä pelko mobilisoitumisesta valtionjohdon legitimitettä vastaan sekä valtatyhjiön mahdollisesta syntymisestä hallintojen romahtaessa (Ibid.). Kiinan pelkona oli tämän lisäksi levottomuuksien hallitsematon leviäminen ja rantautuminen kotimaahan. Molemmat valtiot tiukensivat merkittävästi muun muassa kansalaisten sananvapautta rajoittavia säännöksiä. Sen lisäksi, että kansannousut olivat suora uhka autoritaariselle hallintojärjestelmälle, voitiin se nähdä uhkana molempien valtioiden taloudellisille intresseille epävakaa alueellinen tilanteen vuoksi. Arabiemiirikuntien ja Kiinan kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden voidaan mittavien taloushankkeiden näkökulmasta nähdä kasvattaneen autoritaariseen hallintojärjestelmään liitettävien positiivisten miellelyhtymien suuruutta.

Kiinan ja Arabiemiirikuntien vähäinen turvallisuusyhteistyö selittyy näkemyksellä siitä, että Kiina on pystynyt ajamaan omia intressejään alueellisesti nimenomaan Yhdysvaltojen turvallisuusarkkitehtuurin suojissa haluamatta muuttaa tätä asetelmaa. Erityisesti Kiinan Vyö ja Tie -hankkeen näkökulmasta mahdollisimman vakaa ja muuttumaton alueellinen turvallisuustilanne suojaa sen kaupallisia intressejä ja kaupan kannalta oleellisia merireittejä. Alueellinen turvallisuus ja Yhdysvaltojen läsnäolo on auttanut Arabiemiirikuntien suvereniteetin turvaamisessa epävakaa alueella ja taannut sille kansanvälisen maineen turvallisena valtiona sekä edistänyt sen kaupallisia intressejä globaalisti. Hoffman (2022) esittääkin, että Arabiemiirikuntien ja Kiinan lähentyneen yhteistyön on Arabiemiirikuntien valtionjohdon strategisena tarkoituksena painostaa Yhdysvaltoja jäämään alueelle ja varmistaa näin ollen alueellinen *status quo*. Hoffmanin (2022, 89) näkemyksen mukaan nykyisenkaltainen alueellinen tasapaino on suora seuraus arabikevään kansannousun

aiheuttamista seurauksista ja alueellisista konflikteista sekä Yhdysvaltojen ulkopoliittisen suunnanmuutoksen aiheuttama asteittainen vetäytyminen Lähi-idästä. Lopuksi voimme vahvistaa Abdullan (2014) näkemyksen siitä, että Arabiemiirikunnat pyrkii katsomaan länteen turvallisuutensa varmistamiseksi ja itään taloudellisten intressiensä täyttymiseksi.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän pro gradu -tutkielman tarkoituksena oli ymmärtää ja selittää pienen Lähi-idän valtion Arabiemiirikuntien sekä nousevan supervallan Kiinan kahdenvälisen suhteiden dynamiikkaa ja valtioiden yhteisiä intressejä suhteiden kehittämiseksi. Lisäksi sen pyrkimyksenä oli selittää Kiinan ja Arabiemiirikuntien kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden merkitystä Arabiemiirikuntien valtionjohdon legitimizeettiin, ja selvittää miten Arabiemiirikunnat pyrkii hyödyntämään suurvaltakilpailua ja Kiinan kasvavaa alueellista roolia omien strategisten intressien edistämiseksi. Tutkielman teoreettinen otaksuma on, että luotu kokonaisvaltainen strateginen kumppanuus Arabiemiirikuntien ja Kiinan välillä, on erityinen strategia, jonka avulla Arabiemiirikuntien poliittinen eliitti pyrkii vastaamaan valtion sisäisiin ja ulkoisiin uhkiin sekä näiden yhdistelmiin. Koska Arabiemiirikuntien hallintojärjestelmää voidaan pitää autoritaarisena, teoreettinen oletama on, että valtionjohdon ensisijaisena tavoitteena on pysyä vallassa ja mahdollistaa hallinnon jatkumo, keinolla millä hyvänsä. Tämä lähtökohta antaa ymmärtää, että valtionjohto on valmis solmimaan kumppanuuksia niiden maiden kanssa, jotka turvaavat sen legitimizeetin ja vallan jatkumon mutta saattavat vaarantaa valtion muita intressejä, kuten sen turvallisuusintressejä.

Tutkielman toteutumisen kannalta haasteellista oli aineiston näkökulmasta strategisten virallisasiakirjojen puute. Tutkielman toteutuksessa turvauduttiin näin ollen saatavilla olevaan media-aineistoon, eli valtiollisen uutistoimisto WAM:n verkkojulkaisuihin. Arabiemiirikuntien hallintojärjestelmän autoritaarisuus asettaa haasteita etenkin aineiston läpinäkyvyydelle. Toisaalta, julkaistu materiaali näin ollen kuvastaa valtionjohdon näkemyksiä suuremmalla todennäköisyydellä, sillä maassa harjoitettu itsesensuuri on journalistien keskuudessa ennemminkin sääntö kuin poikkeus. Tämän voidaan analyysin kannalta nähdä jopa vahvistavana tekijänä, jolloin voimme olettaa Kiinan ja Arabiemiirikuntien välisen yhteistyön kuvastavan Arabiemiirikuntien poliittisen eliitin näkemyksiä suhteen merkittävydestä ja suhteen luonteesta.

Tutkielman analyysin näkökulmasta tärkeää oli määrittää Arabiemiirikuntien valtionjohdon legitimizeetin olemassa olo ja lähtökohdat. Ongelmallisena voidaan kuitenkin pitää legitimizeetti käsitteen subjektiivisuutta, jolloin oletamme sen perustuvan tiettyyn syntymekanismiin eikä olettamaa voida pitää kovinkaan objektiivisena. Tämän tutkielman olettama Arabiemiirikuntien valtionjohdon legitimizeetistä perustuu niin sanottuun vuokranantajavaltioiteoriaan, jonka mukaan legitimizeetti on syntynyt fossiilisten polttoaineiden tuottaman varallisuuden johdosta, jolloin valtio on kyennyt turvaamaan sen kansalaisille vakaan taloudellisen turvallisuuden ja maksimoimaan

kansalaisten hyvinvoinnin. Koska fossiilisten polttoaineiden käytön ennustetaan vähentyvän seuraavien vuosikymmenien kuluessa dramaattisesti, on Arabiemiirikuntien valtionjohdon turvauduttava talouden monipuolistamisstrategioihin turvataksaan legitimitetin jatkumon.

Arabiemiirikuntien ja Kiinan kahdenvälisiä suhteita voidaan tutkielman aineiston antaman kuvan perusteella kuvailla mutkattomiksi, joiden keskiössä on historiallisesti vaikuttanut taloudellinen yhteistyö. Valtioiden maantieteellinen sijainti ei niiden etäisyydestä johtuen ole ollut historiallisesti maita yhdistävä tekijä. Myös kulttuurilliset yhteneväisyydet ovat olleet minimaalisia. Viimeisen vuosikymmenen aikana Arabiemiirikuntien ja Kiinan kumppanuus on kuitenkin laajentunut tiiviistä energiayhteistyöstä kokonaisvaltaiseksi strategiseksi kumppanuudeksi. Suhteiden kehitystä voidaan luonnehtia lineaarisesti mutta lähivuosina poliittisten suhteiden näkökulmasta kehitystä on tapahtunut niin politiikan, turvallisuuden, talouden kuin kulttuurinkin aloilla. Arabiemiirikuntien ja Kiinan katsotaan jakavan yhteisen näkemyksen moninapaisesta maailmanjärjestyksestä, jossa globalisaatio ja taloudellinen kehitys ovat hyvinvoinnin luomisen ja oman vaikutusvallan kasvattamisen keskiössä.

Perustuen tutkielmani löydöksiin, nousevan Kiinan ja Arabiemiirikuntien ei kansainvälisen politiikan käsitteen ja luokittelun mukaisesti voida katsoa olevan virallisia liittolaisia. Kuten analyysini osoittaa, perustuu Kiinan ja Arabiemiirikuntien välinen kumppanuus pääosin maiden talouspoliittisten intressien ympärille, jonka raamit juurtavat vahvasti Kiinan kumppanuusjärjestelmään kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden määrittämällä tavalla. Arabiemiirikuntien asema pienenä valtiona ei lähtökohtaisesti anna sille kykyä määrittää kumppanuuden raameja, mutta sen omien intressien voidaan katsoa myötäilevän Kiinan alueellisia intressejä, ja se on pienuudestaan huolimatta kyennyt hyödyntämään mittavaa varallisuuttaan kahdenvälisen suhteiden keskinäisriippuvuuden lisäämiseksi. Vaikka tutkielman aineisto antaa rajallisen ymmärryksen Kiinan ja Arabiemiirikuntien turvallisuusyhteistyön luonteesta, onnistuu se vahvistamaan käsitystä lähentyneestä kumppanuudesta ja vahvasta yhteistyöstä erityisesti talouden saralla, mutta myös lähentyneistä poliittisista suhteista ja korkean tason vierailujen lisääntymisestä sekä yhteistyön syventymisestä tieteen ja kulttuurin saralla.

Arabiemiirikuntien ja Kiinan vähäistä turvallisuusyhteistyötä selittää osaksi Kiinan kykenemättömyys ja haluttomuus paikata Yhdysvaltojen turvallisuuspoliittista roolia alueellisesti. Molempien valtioiden intresseissä on näin ollen säilyttää alueellinen *status quo* omien turvallisuusintressien suojaamiseksi. Yhdysvaltojen ulkopoliittisen strategian muutoksen myötä Arabiemiirikuntien valtionjohto on kuitenkin pyrkinyt valmistautumaan sen

turvallisuusarkkitehtuurin merkityksen asteittaiseen vähenemiseen vahvistamalla omaa kansallista puolustusteollisuuttaan. Siitäkin huolimatta, että Yhdysvaltojen narratiivissa nähdään viitteitä sen halukkuudesta pyrkiä vähentämään osallistumistaan alueelliseen turvallisuusarkkitehtuuriin, on tämä kuitenkin käytännössä toistaiseksi jäänyt puheen tasolle. Arabiemiirikuntien ja Kiinan ensisijaisten ulkoisten turvallisuusuhkien voidaan katsoa olevan eriäviäisiä. Sen sijaan kummankin maan sisäiset uhat autoritaarisen hallintojärjestelmän puitteissa ovat yhdenmukaisia, jolloin molempien valtioiden ensisijaisena intressinä on varmistaa oma legitimizeetti vallanjatkomon mahdollistamiseksi sekä sisäisten levottomuuksien hillitsemiseksi, erityisesti demokratisaation näkökulmasta. Maiden yhteneväiset intressit sekä hallintojärjestelmien samankaltaisuus on vahvistanut maiden välistä yhteistyötä.

Arabiemiirikunnat on kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden puitteissa pyrkinyt paikkaamaan Yhdysvaltojen ja EU-maiden pienentyntä osuutta kaupankäynnin sektorilla, keskittäen kaupankäyntiään Kiinan mittaville markkinoille. Tämä on Arabiemiirikuntien valtionjohdon kansalta saadun legitimizeetin näkökulmasta tärkeää, sillä se valmistautuu öljyn jälkeiseen aikakauteen monipuolistamalla talouttaan, vähentäen näin riippuvuuttaan öljyn tuottamasta varallisuudesta. Kiinan kanssa solmitun kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden voidaan katsoa tukevan Arabiemiirikuntien valtionjohdon strategisia päämääriä alueen vakauttamiseksi sekä talouden monipuolistamiseksi. Nähtäväksi kuitenkin jää mihin suuntaan maiden välinen yhteistyö tulevien vuosien aikana kehittyä, ja kuinka suurta alueellista roolia Kiina on valmis tavoittelemaan Yhdysvaltojen kustannuksella.

Maiden välisen kokonaisvaltaisen strategisen kumppanuuden kehittymistä tulisi tarkkailla tulevien vuosien aikana, sillä tutkielman aineiston ja aiemman kirjallisuuden perusteella voimme olettaa kumppanuuden sisältävän systeemiajattelun lisäksi myöskin vakiintuneemmille liittoumille ominaisia piirteitä kuten yhteisiä arvoja. Davidin kumppanuusjärjestelmää voidaan pitää nykyisellään kansainvälisen politiikan tutkimuksessa vanhentuneena sillä se ei ota kantaa valtioiden kokemille ei perinteisille turvallisuushaasteille tai laajempaa taloudellista yhteistyötä, jonka on voitu pitkälti katsoa määrittävän valtioiden välisiä suhteita 2000-luvulle tultaessa. Teorian kehittämiseksi olisi monia mahdollisuuksia sillä se kuitenkin onnistuu kuvaamaan edelleen pääpiirteittäin erinomaisesti kolmannen maailman valtioita ja niiden perimmäisiä intressejä liittoutumiskäytäntöjen kontekstissa. Tutkielma olisi myös mahdollista sitouttaa osaksi laajempaa tutkimusta autoritaaristen ja niin sanottujen kehittyvien maiden liittoutumiskäytännöistä.

LÄHTEET

PRIMÄÄRIAINEISTO

Abu Dhabi Economic Vision 2030 (2024). 26.4.2024. Saatavissa: <https://u.ae/en/about-the-uae/strategies-initiatives-and-awards/strategies-plans-and-visions/finance-and-economy/abu-dhabi-economic-vision-2030>.

Baharoon, M (2023). "The New Gulf of De-escalation". 26.9.2023. Hoover Institution. Saatavissa: <https://www.hoover.org/research/new-gulf-de-escalation>.

Centennial 2071 (2024). 26.4.2024. Saatavissa: <https://u.ae/en/about-the-uae/strategies-initiatives-and-awards/strategies-plans-and-visions/innovation-and-future-shaping/uae-centennial-2071>.

China Military Online (2023). 15.1.2024. "Falcon Shield-2023". Saatavissa: <http://eng.chinamil.com.cn/SpecialReports/2023/MilitaryCooperationandExchangesin2023/index.html>.

EIA (2023). U.S. Energy Information Administration. United Arab Emirates. Saatavissa: <https://www.eia.gov/international/analysis/country/ARE>.

EIA (2023a). U.S. Energy Information Administration. China imported record volumes of crude oil in the first half of 2023. Saatavissa: <https://www.eia.gov/todayinenergy/detail.php?id=60401#:~:text=China%20imported%20an%20average%20of,of%2010.2%20million%20b%2Fd>.

EIA (2023b). "What Drives Crude Oil Prices?". Saatavissa: <https://www.eia.gov/finance/markets/crudeoil/supply-opec.php>.

Emirates Nuclear Energy Corporation (2023). Barakah Nuclear Energy Plant. Saatavissa: <https://www.enec.gov.ae/barakah-plant/>.

England, A. & Kerr, S (2021). Financial Times. "UAE suspends talks with US over purchase of F-35 fighter jets". 30.1.2022. Saatavissa: <https://www.ft.com/content/7ab35684-d536-4908-89d6-a730d844c8d6>.

England, A., & Kerr, S (2021a). Financial Times. "'More of China, less of America': Caught between Washington and Beijing, Gulf States are struggling to balance relations between the two superpowers in areas ranging from technology to investment, military spending and human rights". 18.3.2022. Saatavissa: <https://www.ft.com/content/4f82b560-4744-4c53-bf4b-7a37d3afeb13>.

Fanack (2023). "UAE: New Arrangement of Power Transition". 10.1.2024 Saatavissa: <https://fanack.com/faces/features-insights/uae-new-arrangement-of-power-transition~261159/>.

Farouk, Y (2019). Carnegie Endowment for International Peace. "The Middle East Strategic Alliance Has a Long Way To Go". 18.3.2022 Saatavissa: <https://carnegieendowment.org/2019/02/08/middle-east-strategic-alliance-has-long-way-to-go-pub-78317>.

Financial Times (2021). "The Abu Dhabi royal at the nexus of UAE business and national Security". 17.1.2024 Saatavissa: <https://www.ft.com/content/ce09911b-041d-4651-9bbb-d2a16d39ede7>.

- Fulton, J (2019a). The Arab Gulf States Institute of Washington. “China’s Gulf Investments Reveal Regional Strategy”. 13.1.2023. Saatavissa: <https://agsiw.org/chinas-gulf-investments-reveal-regional-strategy>.
- Fulton, J (2019b). Atlantic Council, Rafik Hariri Center for the Middle East. “China’s changing role in the Middle East”. 12.11.2021 Saatavissa: <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/china-s-changing-role-in-the-middle-east-2/>.
- Fulton, J. (2019c). POMEPS. "Friends with Benefits: China’s Partnership Diplomacy in the Gulf". 24.4.2024. Saatavissa: <https://pomeps.org/friends-with-benefits-chinas-partnership-diplomacy-in-the-gulf>
- Gallopín, J-B (2024). POMEPS. “The Great Game of the UAE and Saudi Arabia in Sudan”. 1.4.2024. Saatavissa: <https://pomeps.org/the-great-game-of-the-uae-and-saudi-arabia-in-sudan>.
- Global Times (2023). “China boosts defense cooperation with UAE as US influence wanes in Middle East”. 12.2.2024. Saatavissa: <https://www.globaltimes.cn/page/202302/1286115.shtml>.
- Ignatius, D (2021). The Washington Post. “The UAE’s Machiavellian journey from ‘Little Sparta’ to ‘Little Singapore’”. 10.1.2024. Saatavissa: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2021/09/14/uaes-machiavellian-journey-little-sparta-little-singapore/>.
- Kerr, S., & Hornby, L (2019). Financial Times. “Chinese group eyes \$10bn UAE investment: Belt and road initiative”. 1.12.2021. Saatavissa: <https://www.ft.com/content/1c93d350-7e2c-11e9-81d2-f785092ab560>.
- Krasna, J (2023). “Big Changes in United Arab Emirates Foreign Policy”. Foreign Policy Research Institute, Middle East Program. 22.9.2023. Saatavissa: <https://www.fpri.org/article/2023/04/big-changes-in-united-arab-emirates-foreign-policy/>
- MoFA (2024). The People’s Republic of China – UAE Relationships Cultural Cooperation. Saatavissa: <https://www.mofa.gov.ae/en/Missions/Beijing/UAE-Relationships/Cultural-Cooperation>.
- OPEC (2023). OPEC Share of Crude Oil Reserves. Saatavissa: https://www.opec.org/opec_web/en/data_graphs/330.htm#:~:text=According%20to%20current%20estimates%2C%2079.5,67.2%25%20of%20the%20OPEC%20total.
- Osseiran, H (2023). Space War. “UAE spends billions on home-grown arms at defence fair”. 22.4.2024. Saatavissa: https://www.spacewar.com/reports/UAE_spends_billions_on_home-grown_arms_at_defence_fair_999.html.
- Quilliam, N (2021). Foreign Policy. “The Rocky New Era of the Saudi-Emirati Relationship”. 22.4.2024. Saatavissa: <https://foreignpolicy.com/2021/07/27/the-saudi-emirati-love-affair-is-over/>.
- Reuters (2023). “Dubai public debt projected to be reduced by \$7.9 bln by end-2023”. 27.9.2023. Saatavissa: <https://www.reuters.com/world/middle-east/dubai-public-debt-projected-be-reduced-by-79-bln-by-end-2023-2023-09-26/>.

Saba, Y. & Swilam, A (2023). Reuters. “UAE president names son Abu Dhabi crown prince, brothers to top roles”. 20.2.2023. Saatavissa: <https://www.reuters.com/world/middle-east/uae-appoints-vice-president-crown-prince-abu-dhabi-2023-03-29/>.

Salmaan, J-P. (2022). Carnegie Endowment for International Peace. “The Shift That Wasn’t: Misreading the UAE’s New “Zero-Problem” Policy”. 20.4.2024. Saatavissa: <https://carnegieendowment.org/sada/86398>

The National (2023). “Indian population in UAE crosses 3.5 million, minister says”. 1.2.2024. Saatavissa: <https://www.thenationalnews.com/uae/government/2023/08/13/indian-population-in-uae-crosses-35-million-minister-says/>.

UAE Government (2023). The Federal National Council. 19.9.2023. Saatavissa: <https://u.ae/en/about-the-uae/the-uae-government/the-federal-national-council->

UAE Government (2023a). The Federal Supreme Council. 19.9.2023. Saatavissa: <https://u.ae/en/about-the-uae/the-uae-government/the-federal-supreme-council>.

UAE Government (2023b). The UAE’s foreign policy. 19.9.2023. Saatavissa: <https://u.ae/en/about-the-uae/the-uae-government/political-system-and-government>.

UAEIIC (2019). UAE International Investors Council. “16 MoUs signed at UAE-China Economic Forum in Beijing”. 23.10.2023. Saatavissa: <https://uaeiiic.ae/en/news/details/352>.

UAE Ministry of Economy (2023). “UAE non-oil foreign trade totals AED 2.233 trillion in 2022 setting new growth record”. 3.10.2023. Saatavilla: <https://www.moec.gov.ae/en/-/uae-non-oil-foreign-trade-totals-aed-2.233-trillion-in-2022-setting-new-growth-record>.

UAE Ministry of Economy (2023a). “UAE and China explore strengthening of cooperation in trade, investment, energy, manufacturing, technology, health & transportation”. 26.10.2023. Saatavissa: <https://www.moec.gov.ae/en/-/uae-and-china-explore-strengthening-of-cooperation-in-trade-investment-energy-manufacturing-technology-health-transportation>.

U.S. Department of State (2021). U.S. Security Cooperation with the United Arab Emirates. Saatavissa: <https://www.state.gov/u-s-security-cooperation-with-the-united-arab-emirates/#:~:text=The%20Defense%20Cooperation%20Agreement%2C%20which,threats%20against%20their%20common%20interests>.

Valtioneuvosto (2022). “Finland and United Arab Emirates develop their energy cooperation”. 25.1.2024. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/en/-/1410877/finland-and-united-arab-emirates-develop-their-energy-cooperation>.

WAM (2023). “ENEC signs Memorandums of Understanding with key Chinese nuclear energy organisations during delegation visit to China”. 11.12.2023. Saatavissa: <https://wam.ae/en/article/hszrh0ms-enec-signs-memorandums-understanding-with-key>.

WAM (2022). “UAE’s Chinese learning covers 54,000 students; Chinese community doubles in size since 2019: Chinese envoy”. 25.10.2023. Saatavissa: <https://wam.ae/en/details/1395303100728>.

WAM (2022a). "China's Grid Giant expands presence through DIFC to advance region's energy transition". 1.2.2024. Saatavissa: <https://wam.ae/en/article/hszrfdx3-china%E2%80%99s-grid-giant-expands-presence-through-difc>.

WAM (2022b). "Chinese Ambassador lauds overall relations between China, UAE". Saatavilla: <https://wam.ae/en/article/hszrfewd-chinese-ambassador-lauds-overall-relations-between> Luettu: 12.12.2023

WAM (2021). "The UAE-China relationship in 2021: A Golden year, a golden future: UAE Ambassador to China". 22.1.2024. Saatavissa: <https://wam.ae/en/details/1395302999206>.

WAM (2021a). "Regional COVID-19 vaccination site for Chinese nationals launched in Dubai". 2.1.2024. Saatavissa: <https://wam.ae/en/article/hszrck5-regional-covid-19-vaccination-site-for-chinese>.

WAM (2021b). "Abdullah bin Zayed, Chinese FM launch 'Life Sciences and Vaccine Manufacturing in the UAE' project". 2.1.2024. Saatavissa: <https://wam.ae/en/article/hszrc15p-abdullah-bin-zayed-chinese-launch-life-sciences>.

WAM (2021c). "China, UAE to expedite production of 'affordable' vaccines, establish mechanism to ease international travel, FM says". 21.1.2023. Saatavissa: <https://wam.ae/en/article/hszrc0xf-exclusive-china-uae-expedite-production>.

WAM (2021d). "Op-Ed: UAE-China ties a model of cooperation". 19.1.2024. Saatavissa: <https://wam.ae/en/article/hszrc295-op-ed-uae-china-ties-model-global-cooperation>.

WAM (2021e). "UAE is an obvious choice to host COP 28: Nawal Al-Hosany". 11.1.2024. Saatavissa: <https://wam.ae/en/article/hszrcnfp-uae-obvious-choice-host-cop-28-nawal-al-hosany>.

WAM (2021f). "CBUAE issues communiqué on joint "mBridge" project with partners from BIS". 26.10.2023. Saatavissa: <https://wam.ae/en/article/hszrdhyf-cbuae-issues-communiqu%C3%A9-joint-mbridge-project-with>.

WAM (2020). "Abundant bilateral opportunities in China's two political sessions, says UAE Ambassador of China". 11.1.2024. Saatavissa: <https://wam.ae/en/article/hszrafft-abundant-bilateral-opportunities-chinas-two>.

WAM (2020a). "IGN co-chairs hold meetings in Beijing with senior Chinese officials". 11.1.2024. Saatavissa: <https://wam.ae/en/article/hszr9sy3-ign-co-chairs-hold-meetings-beijing-with-senior>.

WAM (2020b). "UAE, China's long-term tech strategies served well during pandemic, says UAE Ambassador". 13.1.2024. Saatavissa: <https://wam.ae/en/article/hszraqa9-uae-chinas-long-term-tech-strategies-served-well>.

WAM (2019). "Ministry of Culture and Knowledge Development organises UAE-China Week in Beijing". 20.1.2024. Saatavissa: <https://wam.ae/en/article/hszr8w5h-ministry-culture-and-knowledge-development>.

WAM (2019a). "UAE, China issue joint statement on strengthening comprehensive strategic partnership". 2.1.2024. Saatavissa: <https://wam.ae/en/article/hszr8wkg-uae-china-issue-joint-statement-strengthening>

WAM (2018). "UAE, China issue joint statement, agree to establish comprehensive strategic partnership". 23.4.2024. Saatavissa: <https://wam.ae/en/article/hszr79mb-uae-china-issue-joint-statement-agree-establish>

World Nuclear Association (2023). Nuclear Power in the United Arab Emirates. Saatavissa: <https://world-nuclear.org/information-library/country-profiles/countries-t-z/united-arab-emirates.aspx>.

Zhang, X. (2023). Gulf News. "The 400,000 Chinese expatriates' community in the UAE: What makes them build lives in the UAE". 17.10.2023. Saatavissa: <https://gulfnews.com/uae/the-400000-chinese-expatriates-community-in-the-uae-what-makes-them-build-lives-in-the-uae-1.1683715608053>.

KIRJALLISUUS

Abdulla, G. A. (2014). "The making of UAE foreign policy: A 'dynamic process model'". *The Emirates Occasional Papers*, 84, 0_1, 1-49.

Ahmed Zain, E. A. (2015). "The role of diversification strategies in the economic development for oil-dependent countries: - the case of UAE". *International Journal of Business and Economic Development (IJBED)*, 3(1)

Alsaaty, F. M., & Sawyer, G. (2012). "THE COMPETITIVE ADVANTAGE OF THE UNITED STATES VERSUS CHINA IN THE GULF COOPERATION COUNCIL (GCC) COUNTRIES". *Journal of International Business Research, Suppl.Special Issue*, 11(1), 121-131.

Anon. (2020). "The Abraham Accords: Israel-Gulf Arab Normalisation". *Strategic Comments*, 26(8), iv-v.

Ardemagni, E. (2024). Framework: Adapting Gulf Defence to the Connectivity Age. Teoksessa Ardemagni, E. (toim.), 13-20. The Security side of Gulf visions: Adapting defence to the connectivity age. Ledizioni LediPublishing, Milan.

Beyer, J., Gsthöl, S., Ingebritsen, C. & Neumann, I. (2006). "Small States in International Relations". edited by Sieglinde Gstöhl, et al., *University of Washington Press*. ProQuest Ebook Central.

Bin Huwaidin, M. (2022). "China's strategic partnership with the UAE: Foundation and prospects". *Comparative Strategy*, 41:3, 296-313

Buzan, B. (2016). "Could IR Be Different?". *International Studies Review, Volume 18, Issue 1*, 155-157.

Cheng, J. Y. S. (2016). "China's relations with the gulf cooperation council states: Multilevel Diplomacy in a divided Arab world". *China Review*, 16(1), 35-64.

Clarke, M. (2019). "China's Foray into the Middle East: From Ambivalence to Ambition?". *Routledge Handbook of International Relations in the Middle East*, ed. Shahram Akbarzadeh New York: Routledge, 2019 s.164-183.

David, S. R. (1991). Explaining Third World Alignment. *World Politics*, 43(2), 233-256.

- Elo, S., Kajula, O., Tohmola, A., & Kääriäinen, M. (2022). "Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen". *Hoitotiede*, 34(4), 215–225.
- Ennis, C. A. (2018). "Reading entrepreneurial power in small Gulf states: Qatar and the UAE". *International Journal*, 73(4), 573–595.
- Eriksson, P. & Koistinen, K. (2005). Monenlainen tapaustutkimus. *Kuluttajatutkimuskeskus*
- Frisch, H. (2011). "Why monarchies persist: Balancing between internal and external vulnerability". *Review of International Studies*, 37(1), 167-184
- Fulton, J. (2021). "China between Iran and the Gulf Monarchies". *Middle East Policy*, 28(3-4), 203–216.
- Fulton, J. (2021a). *Routledge Handbook on China-Middle East Relations*. (1st ed., Vol 1). Taylor & Francis Group, Milton.
- Gause, F. G. (2011). "The international relations of the Persian Gulf". *Cambridge: Cambridge University Press*.
- Gengler, J. J., Shockley, B., & Ewers, M. C. (2021). "Refinancing the Rentier State: Welfare, Inequality, and Citizen Preferences toward Fiscal Reform in the Gulf Oil Monarchies". *Comparative Politics*, 53(2), 283–317.
- George, A. L. & Bennett, A. (2005). *Case studies and theory development in the social sciences*. Cambridge (Mass.): MIT Press.
- Harknett, R. & Vandenberg J. (1997). "Alignment Theory and Interrelated Threats: Jordan and The Persian Gulf Crisis". *Security Studies*, 6:3, s.112-153
- Himmer, M. & Zdeněk, R. (2022). "Chinese debt trap diplomacy: reality or myth?". *Journal of the Indian Ocean Region*, 18:3, s. 250-272
- Hoffman, J. (2021). "The Return of Great-Power Competition to the Middle East: A Two-Level Game". *Middle East Policy*, 28(1), s.87–104
- Kamrava, M. (2018). *The China Model and the Middle East. The Red Star & the Crescent: China and the Middle East* ed. James Reardon-Anderson *Oxford University Press*, 59-79
- Kirmanj, S. & Tofik, R. (2023). "The UAE's Foreign Policy Drivers". *Middle East Policy*, 30. s. 56–71.
- Klotz, A. & Prakash, D. (2008). *Qualitative methods in international relations: a pluralist guide*.
- Luomi, M. (2010). Ilmasto - vai öljypolitiikkaa? Lähi-idän arabimaiden ilmastopolitiikan selitysten jäljillä. *The Finnish Institute of International Affairs*. Working paper 62.
- Magri, P. (2024). Introduction. Teoksessa Ardemagni, E. (toim.), 9-11. *The Security side of Gulf visions: Adapting defence to the connectivity age*. Ledizioni LediPublishing, Milan.
- Motahar, T. A. A. (2022). The UAE Foreign Policy toward Middle East after Arab Spring. *TURAN: Stratejik Arastirmalar Merkezi*, 14(53), 294-303.

- Niblock, T. (2021). The Middle East in China's global strategies. Osana Fulton, J. *Routledge Handbook on China-Middle East Relations*. Taylor & Francis Group, Milton, p. 29-47.
- Osgood, R. E. and Badgley, J. H. (1968) Japan and the US in Asia Baltimore: *Johns Hopkins University Press*, p. 17
- Qian, X. & Fulton, J. (2017). China-Gulf Economic Relationship under the "Belt and Road" Initiative, *Asian Journal of Middle Eastern and Islamic Studies*, 11:3, 12-21, Saatavilla: DOI: 10.1080/25765949.2017.12023306
- Reilly, M. J. O. (1998). Omanibalancing: Oman Confronts an Uncertain Future. *The Middle East journal*. 52 (1), 70–84.
- Roberts, D. (2024). UAE and Qatar: Understanding Foreign Policies and Security Strategies. Teoksessa Ardemagni, E. (toim.), 33-46. *The Security side of Gulf visions: Adapting defence to the connectivity age*. Ledizioni LediPublishing, Milan.
- Ryan, C. R. (2019). Alliances and the balance of power in the Middle East. *The Routledge Handbook to the Middle East and North African State and States System* (pp. 340-353). Routledge.
- Sarajärvi, A. & Tuomi, J. (2019). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi.
- Sim, L. & Fulton, J. (2021). Implications of a regional order in flux: Chinese and Russian relations with the United Arab Emirates. *Cambridge Review of International Affairs*, 34:4, 551-569
- Soliman, M. (2024). Desert Bloom: AI Blossoming in the GCC States. Teoksessa Ardemagni, E. (toim.), 61-71. *The Security side of Gulf visions: Adapting defence to the connectivity age*. Ledizioni LediPublishing, Milan.
- Suni, P. (2015). Raakaöljyn riittävyys, hinnan muutos ja talousvaikutukset. *Talous ja Yhteiskunta*. s.46-51
- Thorhallsson, B., Steinsson, S., & Kristinsson, T. (2019). The small state in international relations. *In Small States and Shelter Theory (1st ed., Vol. 1, pp. 13–23)*. Routledge.
- Tomlinson, B.R. (2003). What was the Third World. *Sage Publications*, 38:2, 307-321
- Ulrichsen, K. (2024). Centers of Power in The Arab Gulf States. *Oxford University Press*
- Ulrichsen, K. (2018). A Dictionary of Politics in the Middle East. *Oxford University Press*
- Yuting, W. (2021). Community-Building and Social Engagement - The overseas Chinese community in the United Arab Emirates. Osana Fulton, J. *Routledge Handbook on China - Middle East Relations*. Taylor & Francis Group.
- Vilkka, H. (2021). Tutki ja kehitä. 5., päivitetty painos. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Walker, S. (2023). Rentier State Theory 50 years on: new developments. *Frontiers in Political Science*, 5.
- Walt, S. M. (1987). The Origins of Alliances. Ithaca: *Cornell University Press*.

Waltz, K. N. (1979). *Theory of international politics*. New York: McGraw-Hill.

Wilkins, T. S. (2012). 'Alignment', not 'alliance' – The shifting paradigm of international security cooperation: Toward a conceptual taxonomy of alignment. *Review of International Studies*, Volume 38, Issue 1, January 2012, pp. 53 - 76